

רבנו נחמן מברסלב

פירושים

על

פרשת השבוע

מאמרים

כא,

כי תצא למלחמה על איביך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שבי

פרוש: כי תצא למלחמה על איביך - שהוא היצר הרע. ונתנו ה' אלקיך בידך - כלומר היצר הרע יתן, כמו ימסר, את ה' אלקיך בידך, על דרך צדיק מושל ביראת אלקים (שמואל ב כג). נותנת התורה עצה על זה: ושבת שבי - כלומר: עם מה שהוא רוצה להתגבר עליך, הינו בגדלות, בזה תתגבר עליו, הינו שתאמר לו: איך אני מושל בשניש לי גאווה, ואין הקדוש ברוך הוא שורה עמי. ודי למבין. (לקוטי מוהר"ן חלק א - סימן קז)

כא,

כי תצא למלחמה

בשעה שעושה המשא ומתן הוא שעת מלחמה, כי צריך אז ללחם עם הסטרא אחרא לברר ולהעלות משם ניצוצות הקדושים כי עקר המשא ומתן הוא לברר ניצוצות, ועל ידי שעושי המשא ומתן באמונה בפשוטו שיהיה הדבור דבור אמת, ההן הן והלאו לאו, גם מקשר מחשבתו אל התורה כי צריך שיהיה רק היצוניות מחשבתו בהמשא ומתן אבל פנימיות המחשבה צריך לקשר רק אל התורה, על ידי זה זוכה לברר ולהעלות כמה ניצוצות וכמה קדושות נפולות על ידי המשא ומתן, ונעשה עלית העולמות ותקונים גדולים על ידי המשא ומתן כמו על ידי תפלה:

וזה פרוש: כי תצא למלחמה וכו' (דברים כא). כי תצא - זה בחינות משא ומתן, בחינת (דברים לג): שמח זבולון בצאתך וכו'. כי משא ומתן נקרא בחינת צאתך, כי אף על פי שזבולון ויששכר שוים, מחמת שזבולון היה מספיק ליששכר, ונאמר עליו שמח זבולון, על כל זה נקרא צאתך, ויששכר - אהליך, כי אף על פי כן עבודת התורה היא פנימיות יותר, והיא למעלה מעבודת המשא ומתן, אף על פי שגם המשא ומתן היא עבודה גדולה, כי הוא מספיק את התלמיד חכם, ונאמר עליו שמח זבולון, על כל זה נקרא צאתך, נגד עבודת התורה שהיא בחינת ויששכר באהליך, כי אף על פי כן עבודת התורה למעלה יותר, וכן כל מדרגה ומדרגה נגד המדרגה שלמעלה ממנה נקראת המדרגה שלמטה "צאתך" נגד המדרגה שלמעלה, שהיא נקראת "אהליך", ואפלו מי שעובד השם יתברך בדבקות, עם כל זה נגד המדרגה שלמעלה ממנה עוד, נקרא אפלו דבקות בחינת צאתך, וזהו: כי תצא, הינו בחינת משא ומתן כנ"ל. וזהו למלחמה

על איביך - כי אז הוא שעת מלחמה עם האויבים כנ"ל, כי צריך לברר ולהעלות הניצוצות מהם כנ"ל. וזהו: ונתנו ה' אלקיך בידך - זה בחינת אמונה, כמו שכתוב (שמות יז): ויהי ידיו אמונה, כי על ידי אמונה מעלין הניצוצות כנ"ל. וזהו: ושבת שבי - זה בחינות התורה, כמו שכתוב (תהלים סח): עלית למרום שבת שבי, כנ"ל. (לקוטי מוהר"ן חלק א - סימן רפ עם הקצור לקוטי מוהר"ן השי"ך לו)

כא,

כי תצא למלחמה

כשהולך לאדם שלא בסדר, זהו התנגדות הרצון - אני רוצה שיהיה כן הדבר, והדבר להפך, שלא בסדר. וזה בחינת מלחמה, כי כל מלחמה הוא התנגדות הרצון, הוא בחינת שלא בסדר. וזהו: כי תצא למלחמה - כשהולך לך שלא בסדר, הינו התנגדות הרצון. ונתנו ה' אלקיך בידך - שיתבטל כל רצונות נגד רצונך, שילך לך בסדר פרצונך, אימתי בד ושבת שבי - כשתהיה בבחינת מה, כשתמשיך לך אלקות, הוי"ה במלוי אלפין. וזה פרוש מחשבה - חשב מה (זוהר בראשית כד ותיקון סט). כשתקשר תמיד במחשבתך אלקותו. וזה בחינת (שה"ש ז): מלך אסור ברהטים - ברהיטי מחין דילך. וזהו: ושבת שבי - שתמשיך "מה" בתוך מחשבתך, שתקשר אלקותו במחשבתך, כי כל דבר שנמשך ממקום גבוה נקרא שבי, כמו שכתוב (תהלים סח): עלית למרום שבת שבי, ועל ידי זה יתבטלו כל המלחמות וכל הרצונות נגד רצונך. וזה הסוד נרמז בעין החיים, בהקדמה בכלל יט, ובכוננות של ראש חדש אלול. (לקוטי מוהר"ן חלק ב - סימן פב)

כא, יג

ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים אסור להתחתן בעכו"ם, כי העכו"ם הם בחינת יגון ואנחה, מאחר שלא זכו לקבל את התורה שהוא עקר השמחה, כמו שכתוב (משלי יז): ילד כסיל לתונה לו. כי הם פרוכים רק אחר העולם הזה שהוא מלא יגון ואנחה וכעס ומכאובות, כמו שכתוב (קהלת ב): גם כל ימיו כעס ומכאובות. על כן אסור לישראל להתחתן בעכו"ם, כי אין בנו כח להמתיק היגון ואנחה של העכו"ם. כי גם בהיחוד של ישראל צריכין התגברות גדול שיזכה שיהיה זונגו בקדושה גדולה שיוכל להכניע היגון ואנחה להפכו לשמחה, כי עקר תאות המושגל הוא בא מבחינת עצבות יגון ואנחה, וצריכין

להתגבר מאד לקדש את עצמו לשבר תאוה הגשמית שהוא בחינת יגון ואנחה, ולדבק את עצמו בקדשה העליונה שהוא בחינת שמחה, ואז יזכה להמתיק היגון ואנחה להפכו לשמחה, שזהו עקר בחינת קדשת הברית. אבל בת אל נכר היא עצם היגון ואנחה, אשה זונה, שהיא בעצמה בחינת מר ממות וכז, בחינת (משלי ב) כי שחה אל מות ביתה, ואין בח ביד ישראל להמתיק תקף היגון ואנחה שלהם, ועל-כן אסור להתחתן עמם, כי אין בנו בח להפכם אל הקדשה לבחינת שמחה, אדרבא, יתגבר בו בחינת היגון ואנחה שהוא תקף הסטרא אחרא, ותעקרו משני עולמות חס ושלום, וירד ביגון שאולה. וזה שנאמר ביפת תאר (דברים כא): "ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים", ואמרו רבותינו ז"ל (ספרי שם כא, ט): כדי שתהא בת ישראל שמחה וזו עצבה. כי בת ישראל אחיזתה בבחינת שמחה, בחינת: שמחי וגילי בת ציון, כי היא משרש נשמת ישראל שהם עצם השמחה; רק מחמת שאחר כמה השתלשלות משתלשל מבחינת סטרא דנוקבא אחיזת היגון ואנחה, על-כן צריכין קדשה יתרה כדי להמתיק הדין הנאחו שם, כדי שלא יתאחו חס ושלום היגון ואנחה שהוא אחיזת הסטרא אחרא, שהוא התגברות התאוה חס ושלום. אבל בת עפוי"ם היא בחינת עצם הקלפה ששמה על שם העצבות והיללה בידוע, שהיא בחינת יגון ואנחה, ועל-כן אסור להתחתן עמם, וגדל עצם האסור של נשגזי (נדה, שפחה, גויה, זונה) רחמנא לצלן, כבר מבאר בספרים, ובפרט בזהר ותקונים. (הלכות פריה ורביה והלכות אישות - הלכה ג, אות יד)

כב, א ג

לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם וכן תעשה לחמרו ... לא תוכל להתעלם

וזה בחינת מצות השבת אבדה, כי השבת אבדה זה בחינת שבירת תאות ממון, כי לוקח החפץ שמצא ששוח ממון ויכול לקחו לעצמו והוא לוקחו ומחזירו לבעליו נמצא שהוא בחינת שבירת תאות ממון בחינת צדקה, כי השבת האבדה לבעליה הוא גמילות חסדים שהוא בחינת צדקה, כי גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה (ספד מט:). נמצא שמצות השבת אבדה הוא בחינת שבירת תאות ממון על-ידי צדקה וחסד ועל-ידי זה נמשך השגחה שלמה (כמובא בלקוטי מוהר"ן חלק א - סימן יג, עין שם). וזה שכתוב מצות השבת אבדה בלשון ראייה,

כמו שכתוב: לא תראה את שור אחיך או שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם וכו'. וכן תעשה לחמרו וכו' לא תוכל להתעלם. לא תוכל להתעלם דיקא שאסור להעלים עין מן האבדה שלא יפגם חס ושלום בעינים העליונים בבחינת השגחתו השלמה, כי כשמישים עין על האבדה ומשיגים עליה להנביח אותה ולהחזירה לבעליה, כמו בן ממשיך מלמעלה השגחה שלמה, כי זה עקר בחינת השבת אבדה שהוא בחינת שבירת תאות ממון על-ידי צדקה וחסד שעל-ידי זה נמשך השגחה שלמה. כי עקר האבדה נמשך מפגם ההשגחה על-ידי שלא השיג היטב על ממונו ולא שמרו פראוי ועקר הפגם הוא על-ידי הפסח הדעת שהוא בחינת פגם ההשגחה שלמה, והיגו שאין מסתכל על הדבר היטב עד שיהיה נחור ונצטיר בעיניו רק הוא מתחיל להסתכל בו וקדם שמגיע הראות להדבר הסיח דעתו ונתפזר הראות אל הצד לדברים אחרים ועל-ידי זה נגנב או נאבד ממונו, כי בודאי לא אבד ממונו לדעת כי זהו שוטה ומשגע גמור המאבד מה שנותנים לו רק רב האבדות הם על-ידי הפסח הדעת, והיגו שאינו משמרו פראוי, והיגו שאין מגיע הראות להחפץ שצריך לשמרו רק מקדם שמגיע הראות והמחשבה להדבר שצריך לשמרו מתפזר מן הצד כנ"ל, שזהו בחינת פגם ההשגחה שלמה, כמבאר שם בהתורה הנ"ל, עין שם היטב ענין השגחה השלמה. ועל-כן זה שמוצא האבדה ומשיגים עין עליה ואינו מתעלם ממנה ומחזירה לבעליה הוא חוזר ומשלים ומתקן פגם ההשגחה שלמה ועל-כן הוא חוזר וממשיך השגחה שלמה. (הלכות אבדה ומציאה - הלכה ג, אות ט)

כב, ב

ואם לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו ואספתו אל תוך ביתך והיה עמך עד דרש אחיך אתו והשבתו לו

והבן היטב פרוש המקרא הזה לענין הצדיק שהוא עקר המשיב כל האבדות של כל באי עולם שהוא מתיגע בעבודתו עד שמוצא כלם. והוא חפץ בכל עת להשיב כלם לבעל האבדה מיד אך כל זמן שהם רחוקים ממנו מכרח לאספם אליו והם עמו עד דרש אחיך אותו וכו' בבחינת ואם לא קרוב אחיך אליך וכו'. וכמו שכתוב בסימן קפח (לקוטי מוהר"ן חלק א) שצריכין לבוא אל הצדיק לחזר אחר אבדתו שאבד ושכח מיד כשיצא לאויר העולם וכו', עין שם. נמצא שכל אלו הנפשות הבאים אל הצדיק שיקרבו לה' יתברך הם באים אליו לבקש אחר אבדתם, והצדיק לוקח כל אלו הנפשות ומעלה אותם ומחדשם

בבחינת עבור וממשיך על-ידם חדושי תורה נפלאים ונוראים (כמובא בלקוטי מוה"ר"ן חלק א - סימן יג, ע"ן שם) ובוזה משיב ומחזיר להם אבדתם, כי עקר אבדתם הוא התורה ששכח פשיצא לאויר העולם (כמו שאמרו רבותינו ו'ל שם - גדה ל') שהוא אבדה, כמו שכתוב שם בסימן קפח הנ"ל. ועתה בכל פעם שבאים אל הצדיק הוא מעלה נפשות ומחודשם וחוזר וממשיך להם תורה, הינו בחינת התורה שגשגח ונאבד מהם הוא מחזיר להם עתה ביתר שאת על-ידי החדוש שחדש נפשותם בבחינת עבור. וגם על-ידי התורה שממשיך להם הוא מאיר עליהם אור גדול עד שיש להם כח בעצמם לחפש ולבקש אחר שארי אבדתם שעדין לא מצאו, כי בודאי אי אפשר להחזיר להם כל אבדתם המרבית מאד בפעם אחת שלא יזיק להם רבוי האור חס ושלום, כי רבוי השמן גורם כבוי הנר, ובהכרח להחזיר להם מעט מעט כפי הכנתם וכפי התעוררותם אל האמת. ובכל פעם על-ידי כל תורה ותורה שהם מקבלין מהצדיק בעת שבאים אליו על-ידי זה נמשך להם אור ונר לחפש על-ידם אחרי שארי אבדתם כי התורה נקראת אור ונר, כמו שכתוב: כי נר מצוה ותורה אור. והאבודות צריכין לחפש אחריהם והחפוש הוא בנרות, כמו שאמרו רבותינו ו'ל, הינו על-ידי אור ונר של התורה והמצות שהחכם מזהה אותם על-ידי זה מאיר אור נשמתם ועל-ידי זה יכולין לחפש ולמצא את אבדתם בבחינת נר ה' נשמת אדם חופש וכו'. (הלכות אבדה ומציאה - הלכה ג, אות ב)

כב,ד

הקם תקים עמו

הצדיק האמת בגדל כחו, בודאי יכול להעלות ולהגביה את הכל אפלו הנמוכים והירודים מאד הרובצים תחת משאוי עוונותיהם בכבדות גדול, ובאמת בודאי הוא משתדל להעלות ולהקים את כלם, בבחינת עוב תעזב לו הקם תקים עמו. אבל כל זה עמו, דהינו פשהוא בעצמו רוצה גם כן בזה לרחם על עצמו ולהשתדל בתקנת נפשו, לסלק המשאוי הגדולה שעליו, רק שאי אפשר לו בעצמו והוא מצפה למי שיעזר לו לזה. אבל אם רוצה לסלק עצמו לגמרי ואינו רוצה להשתדל בתקון נפשו כלל, רק רוצה שהצדיק בעצמו יעשה הכל עבורו, והוא לא יעשה כלל ולא ישתדל בזה כלל, אזי בודאי אין הצדיק צריך לעסק עמו. כי אי אפשר לעזר לו פשאינו רוצה לעסק בעצמו בתקונו כלל, כי הבחירה חפשית. (הלכות אבדה ומציאה - הלכה ג, אות טו לפי אוצר היראה - צדיק, אות רמא)

כב,ה

לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה

יש לרמוז במצוה זו, ענין מה שאמר רבנו ז"ל במאמר המתחיל: פרקא תליתאה דספרא דצניעותא ט' תקונין וקירין וכו' (סימן כ), ע"ן שם מה שאמר שם, שבשעת התפלה צריכין להתפלל רק ברחמים ותחנונים ולעמד כרש, ולבלי להשתמש במעשיו הטובים כלל, רק בשעת הקהלה בשעה עדה מתאספים, אז צריכין להשתמש עם המטה עז של המעשים טובים, להכניע הרע שבעדה, אבל בשעת התפלה צריכין לעמד כרש ואביון ולהתפלל בתחנונים. וזה טעות טעה משה רבנו עליו השלום וכו', ע"ן שם:

ויש לרמוז ענין זה במצוה זו, שצותה התורה שלא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה, הינו בשעת התפלה צריך לעמד כרש ולדבר דברי רכות ותחנונים ולא להשתמש במטה עז וכו' כנ"ל. וזה בחינת אשה שהיא בחינת חלוש כח, ודבריהם דברי רכות, ובשביל זה התפלה מכנה בשם "אשה" בחינת אשה יראת ה' כמובא, כי בשעת התפלה צריך להיות בבחינת אשה, בחינת מקבל שהיא בחינת חלוש כח, הינו שלא ישתמש בשום כח של מעשיו הטובים, רק יהיה בבחינת חלישות כח כאלו אין לו שום כח, רק יתפלל דברי רכות ותחנונים כרש ואביון. וזהו האסור של לא יהיה כלי גבר על אשה, הינו בשעת התפלה שאז הוא בבחינת אשה כנ"ל, אז צריך שלא יהיה עליו כלי גבר, שלא ישתמש בכח ונבונה של מעשיו הטובים כנ"ל. וכן להפך לא ילבש גבר וכו', הינו בשעה שהוא צריך להיות בבחינת גבר, הינו בשעת הקהל, שאז צריך להיות בבחינת גבר, לעמד כגבור, להשתמש במטה עז של מעשיו הטובים, להכניע הרע שבעדה כנ"ל, אז אסור לו ללבש שמלת אשה, כי אז צריך להיות כגבור ערוך מלחמה ולא יהיה בבחינת אשה, בחינת חלישות כח וכנ"ל. והכלל, כי צריך לזהר בזה שלא למעות עצמו להפך הדבר חס ושלום, רק שבשעת התפלה יעמד כרש ולא ישתמש בכחו ונבורתו של מעשיו הטובים ובשעה שרוצה להכניע הרע שבעדה צריך לעמד כגבור ולא בהפך חס ושלום, וזה מרמז במצוה זו כנ"ל. וזה שפרש רש"י במצוה זו שתי פעמים לא ילבש גבר וכו', שדבר זה גורם לנאוף, כי כשמחליף חס ושלום אזי אין נכנע הרע שבעדה, כמבאר היטב במאמר הנ"ל. ועקר הרע הוא תאות נאוף, כי עקרא דיצרא בישא לגלצה עריין (זהר). נמצא, שדבר זה גורם לנאוף, כי לא נכנע הרע,

שהוא בחינת תאנות נאוף, שהוא עקר הרע כנ"ל.
(הלכות לא ילבש גבר וכו' – הלכה ב)

כב,ה

לא יהיה כלי גבר על אשה

הבגדים הם לבושים, הינו השכל התחתון שמלביש ומגביל את השכל העליון. וצריך כל אחד לראות, להתחזק, להשיג השגות לפי מדרגתו...

וזה בחינת האסור של לא יהיה כלי גבר על אשה, כי מי שיש לו שכל קטן והוא במדרגה קטנה, הוא בבחינת אשה, שהוא בחינת דעה שאינה מישבת. ולהפך מי שהוא במדרגה עליונה, הוא בבחינת איש, שהוא בחינת שכל מישב. ומי שהוא בבחינת אשה במדרגה קטנה, אסור לו להתלבש בטלית שאינו שלו, דהינו להסתכל למעלה ממדרגתו...

וזהו שהוציא הפתוב בלשון לא יהיה ולא כתיב לא תלבש אשה, כמו שכתוב בסופו: "לא ילבש גבר וכו'", כי באמת בודאי אי אפשר למי שהוא במדרגה קטנה להתלבש בכלי גבר הנ"ל, מאחר שעדין לא הגיע למדרגה זו, רק אפלו שיהיה עליו בהויה בעלמא לפי שעה, אסור גם כן כנ"ל, אבל בסיפיה כתיב: "לא ילבש גבר וכו'" כי מאחר שהוא במדרגה עליונה, בודאי אין צריך לומר שיכול להתלבש במלבושי הקטן ממנו להשיג השגתו רק שהוא אסור, כי צריך להתחזק להשיג לפי מדרגתו... (הלכות לא ילבש גבר – הלכה א, אות א)

כב,ה

לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה

יש לבושי אמת ולבושי אמונה, שזה בחינת לבושי איש ולבושי אשה, אך דרך הספרא אחרא, שהם היכלי התמורות, שהם ממירין ומחליפין ורוצים לסתר ולהעלים את האמת דקדשה, הינו מה שהשכל דקדשה משיג ומבין שפך הוא האמת, והם רוצים לסתרו בהאמונות כזביות שלהם, שזה בחינה שמלבישים ומעלימין האמת על ידי לבושי אשה. וכן במקום שמבינים על פי האמת שצריכין להתאמין, הם רוצים לסתר האמונה דקדשה על ידי האמת המדמה והמטעה שלהם, כי מה שהשכל והידיעה מסכים לזה, זה בחינת אמת, ומחמת שאין השכל המושב שלהם מסכים להאמונה הקדושה, על כן רוצים לסתרה ולהעלימה, חס ושלום, שזה בחינה שמלבישין האשה, שהיא בחינת אמונה, שמלת גבר, כי במקום שהשכל האמת מבין שאי אפשר להשיג, רק שצריכין לסמוך על אמונה, שם

הם רוצים דיקא להבין בשכלם, שזה שרש כל הפירות והאמונות כזביות. וזה שפרש רש"י שדבר זה גורם לנאוף, כי עקר הנאוף נמשך מכפירות, כמבאר בפנים. אבל השם יתברך הבדילנו מהם והאיר בנו נקדת האמת על ידי הצדיקים אמתיים שמלבישין את האמת והאמונה בבחינת חלוקא דרבנן, לבושי קדש, שהם חדושי תורתם הנוראים, שעל ידי זה הם מכניסין בנו אמת ואמונה, שעל ידי זה אנו זוכין להסתכל על האמת, הינו על הסכמת השכל האמתית, בכדי לסור על ידי זה מאמונות כזביות, שבשביל זה עקר שלמות האמונה הוא על ידי אמת. וכן על ידי האמת הזה אנו זוכין להתחזק באמונה הקדושה במקום שאי אפשר להשיג ולהבין בשום שכל, אף על פי כן הם מבינים מרחוק שפך הוא האמת, רק שאי אפשר להבין ולהשיג, וצריכין להתחזק רק באמונה הקדושה, כי באמת אי אפשר לדעת ולהשיג בשלמות אותו יתברך וטעמי המצות של התורה הקדושה, וכן קדשת הצדיקים אמתיים, רק על ידי אמונה. (הלכות גלות – הלכה ד, אותיות יא יב יג לפי אוצר היראה – אמונה, אות פח)

כב,ה

לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה

איש ואשה זה בחינת אמת ואמונה. וצריך לזהר שלא להחליף כליהם ובגדיהם, שלא יהיה נכשל באשה וזה חס ושלום, שהוא בחינת כפירות ואמונות כזביות, כי אמת הוא בחינת הדעת ואמונה הוא דבר שאין בו טעם, אך עקר האמונה על ידי האמת בבחינת צדק כד אתחברת באמת וכו'. כי מי שחפץ באמת לאמתו הוא מבין במי צריכים להתאמין, אבל מי שמטעה את עצמו וכרוף אחר הבלי העולם ויש לו פניות של כבוד וממון ותאנות עולם הזה הוא מחליף ומתפך הסדר, כי באמת מה שאפשר לשכל אנושי להבין, מצוה להבין הדבר על בריו ומה שאי אפשר להבין צריכין לסמוך על אמונה, כמו שכתוב בהתורה "ויסב אלקים וכו'" וזה בחינת אמת ואמונה. והעקר שיהיה הכל באמת לאמתו וכל זה אי אפשר לבאר בכתב ולא בעל פה, כי עקר שלמות האמת והאמונה הוא לכל חד בפום מה דמשער בלבה, כמו ששמעתי מפיו הקדוש ז"ל, אבל הנוטים מן האמת מחמת הבלי העולם, הם מהפכים הסדר ובמקום שצריכין אמת, דהינו בחינת דעת להבין הדבר על בריו הם אומרים שמבטלין דעתם וסומכין על אמונה ובמקום שצריכים אמונה הם אומרים שחפצים רק להבין

האמת בדעתם. וזה בחינת האסור לא יהיה כלי גבר על אשה, שבמקום שצריכין אמונה, בחינת אשה כנ"ל, לא יהיה עליה כלי גבר, שהוא בחינת אמת, בחינת דעת, שלא יהרס לחקר שם להבין הדבר ברעתו. ולהפך לא ילבש גבר שמלת אשה, שבמקום שאפשר להבין האמת, שהוא בחינת גבר, בחינת חגור הרבף על ירך גבור הודף והדרף. והדרף צלח רכב על דבר אמת וענוה צדק וכו', שזה נאמר על התלמיד חכם האמתי שלוחם מלחמתה של תורה ומברר דרכי התורה באמת לאמתו. וכמו שפרש רש"י שם שזה נאמר לענין מלחמתה של תורה ועל שם זה נקרא גבר. ואסרה התורה עליו שילבש שמלת אשה, שהוא בחינת אמונה, כי במקום שיכולין לברר האמת בדעת, צריכין לבררו על פי דרכי התורה ולא להפך האמת והדעת האמתי ולשקר בהאמת על ידי אמונה של שקר וכזב. וכל זה אי אפשר לברר רק מי שחפץ באמת לאמתו ואינו מטעה את עצמו יכול להבין לפום מה דמשער בלביה היכן הדעת האמתי שראוי לסמוך עליו מאחר שראוין שמגלה דעת אמתי בזה. ומה שאי אפשר להבין בודאי צריך לבטל דעתו נגדו ולסמוך על אמונה, אבל לא להפך חס ושלום, למאס בהדעת האמתי ולבטל דעתו נגד הכסילות שאין רואין שם שכל אמתי.

וה' אלקים אמת יורה האמת ויתן אמת ליעקב ויורנו בדרך האמת לאמתו כל ימי חיינו לעולם, אמן ואמן. (הלכות רבית - הלכה ה, אות נב)

כב, ו ז

כי יקרא קן צפור לפניך בדרך

כי איתא בזהר הקדוש שזה מרמו על נשמות דאתתרכו מאתריהו וכו'. וזה ידוע שכל התורה ותפלה ומעשים טובים שהאדם עוסק בהם בכלם הוא עוסק לברר ניצוצות קדושות, דהינו נפשות שנפלו וירדו למקום שירדו עלי ידי חטא אדם הראשון ועלי ידי החטאים של כל אחד ואחד שהאדם צריך להעלותם ולבררם עלי ידי תורה ותפלה ומעשים טובים. וזה: כי יקרא קן צפור לפניך בדרך, שהם בחינת נפשות שנפלו בגלות וטלטול כנ"ל ואתה רוצה לזכות בהם לקח אותם, דהינו להעלותם ולבררם, הינו שהתורה מרמזת להאדם בעת שהוא בא לעסק באיזה דבר שבקדשה, ובפרט בעת עסקו בדבורי תורה ותפלה שאז הוא עוסק לקח ולהעלות נפשות ממקום שנתגרשו וירדו לשם, שזהו בחינת 'כי יקרא קן צפור לפניך' שהם הנפשות דאתתרכו מאתריהו. וזהו בדרך בכל עין וכו', בחינת טלטול ונלות כנ"ל, ואתה רוצה לקחם, דהינו

שאתה רוצה לעסק באיזה דבר שבקדשה שעלי ידי זה אתה עוסק לקח ולזכות בהן צפור שהוא בגלות, דהינו להעלות ולברר אלו הנפשות הנפולות כנ"ל.

וזה מרמזת לנו התורה במצוה הזאת: כי יקרא קן צפור לפניך בדרך וכו', הינו בשתרצה לעסק באיזה דבר שבקדשה שאז אתה עוסק בבחינת קן צפור, דהינו לקח ולהעלות נפשות הנפולות שהם בבחינת קן צפור וכו' כנ"ל, ובפרט בעת עסקו בדבורי תורה ותפלה שהם בחינת צפרתא דקאי עד קרסלה וכו', כי הדבור נקרא צפור, כמו שכתוב בסימן יא (לקוטי מוהר"ן חלק א). וזה בחינת ובעל כנפים יגיד דבר, הינו כי עופות וצפרים שהם בעלי כנפים הם בבחינת דבור. וזהו: והאם רבצת על האפרחים וכו', הינו שבחינת אם הבנים, שהוא התבוננות השכל רובץ תמיד על הדבורים, שהם בבחינת אפרוחים או ביצים דלית גרפין דלהון שלמים, הינו הדבורים שאין להם עדין שלמות, והתבוננות השכל רובץ עליהם להגדילם ולהשלימם. ומחמת שבה העולם נאחו ברב העולם היצירין רעין המגשמים שמבלבלין את האדם מאד, ועקר התגרות היצר הרע וחילותיו הוא בהמחשבה והשכל, כי הוא מתגבר להפך הדבר חס ושלום, כי האדם צריך להתבונן בשכלו בקדשה גדולה שעלי ידי זה נולדים כל הקדושות, והוא בתחבולותיו מתגבר דיקא על התבוננות השכל שהוא בחינת 'אם הבנים', ומתגבר על בחינה זאת לבלבל בכמה מיני בלבולים בעת שעוסקין להוציא אל הפעל להוליד הדבר שבקדשה שזה בחינת ובהטא יחמתני אמי. על-כן מזהרת התורה: לא תקח האם על הבנים שלח תשלח את האם, שתזהר שלא תרוץ אחר האם שהם הבלבולים שבהשכל והמחשבה לקחם ולתפשם, כי אז זה לא תעלה בידך, כי לא תוכל להתפלל וגם המחשבות יתגברו יותר מחמת גדל תקף הגלות של אלו הנפשות הנפולות שאז כל מה שעוסקין להתגבר כנגד המחשבות הם מתגברין יותר, על-כן עקר העצה: שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך, שלא תסתכל ולא תביט לאחריך על האם כלל, שהם הבלבולים והדמיונות שנתאחזו בהתבוננות שכלך רק תניחם שילכו להם ולא תרוץ אחריהם ללחם עמהם כלל. ועלי ידי זה בעצמו תשלחם ותסלקם מאתך. בבחינת שלח תשלח את האם, רק ואת הבנים תקח לך, 'הבנים' הם הנפשות המתבררות עלי ידי הדבורים הקדושים וכו', הם לבד תקח לך, ותזכה בהם להעלותם ולבררם, אבל את האם, שהיא בחינת ובהטא יחמתני אמי, שהם בחינת התגברות הדמיונות והבלבולים שבהתבוננות שכלך תשלח ותסלק מדעתך ולא תסתכל עליהם ולא תלחם עמהם לקחם ולתפסם, כי

אין לך כח לזה מחמת עצם הגלות:

וזה שדרשו רבותינו ז"ל: כי יקרא — פרט למזמן. ומחמת זה אמרו רבותינו ז"ל שאם לאחר ששלח האם לקח הבנים והחזירים לקן ואחר כך חזרה האם עליהם אזי פטור מלשלח עוד, כי כבר נחשב למזמן, מאחר שכבר זכה בהם במה שהחזירים לקן. אבל קדם שהחזירים לקן ולא זכה בהם עדין, אפלו אם שלחה וחזרה שלחה וחזרה במה פעמים חייב לשלח, שנאמר: שלח תשלח, עין בגמרא ופוסקים. הינו כי עקר החיוב לשלח האם הוא רק כל זמן שהדבור שהם הנפשות הם בגלות, הינו כל זמן שלא זכה האדם עדין לקדש ולטהר עצמו כראוי וניצוצי נפשו הם עדין בגלות גדול אז אינו יכול לקח הנפשות עם האם כי נאחזו בהאם זהמת הנחש ביותר. ואזי עקר תקנתו בחינת שלח תשלח את האם, שישתדל רק לקח הנפשות שהם הדבורים, דהינו שלא יביט לאחוריו כלל, רק ידבר הדבורים כמו שהם ולא יתבונן בשכלו לאחוריו לברר ולתקן המחשבה רק יסלק כל התבוננות שכלו וידבר הדבור באמת ותמימות גדול כאלו אין בו שום דעת ותבונה כלל. אבל מי שכבר זכה בהקן צפור, דהינו בחינת הצדיקים הגדולים שכבר קדשו וטהרו את עצמן בשלמות, עד שבחינת הדבורים והנפשות שהם בחינת קן צפור כבר נכון ומזמן אצלם בבחינת תפלתו שגורה בפיו, בבחינת גם צפור מצאה בית וכו', הם מתרים לקח גם האם עם הבנים, כי אצלם אין מתגבר הזהמא בהתבוננות השכל ואין באין עליהם דמיונות ובלבולים הנ"ל. ואפלו בשבאים עליהם לפעמים איזה מחשבות זרות הם באים רק בשביל שהצדיק יתקנם ויבררם, והצדיק צריך דיקא לקחם ולבררם, כי הצדיק יש לו כח לזה לקחם ולבררם כראוי. וכמוכא שהצדיק פושבא עליו מחשבות זרות הוא יודע מהיכן הם נמשכין ויודע להעלות כל מחשבה לשרשה ולבררה כראוי, ועל-כן הוא יכול לזכות בהאם עם הבנים מחמת שאצלו הקן צפור בחינת הנפשות בבחינת מזמן שהוא הפך הגלות והטלטול. אבל מי שאצלו עדין הקן צפור בדרך כלל עין וכו' בבחינת גלות וטלטול גדול הוא אינו יכול לקח האם כנ"ל, רק צריך לקיים שלח תשלח את האם שלא יבלבל אותו כלל התבוננות שכלו שמערב מאד בבלבולים ודמיונות רבים רק יתפלל בתמימות גדול ולא יסתכל לאחוריו כלל, ואזי יצאת הבנים תקח לך, שתזכה בהדבורים שהם הנפשות, כי לסתם בני-אדם שהדבור שהוא הנפשות עדין בגלות גדול אצלו אסור לו להסתכל לאחוריו כלל.

וזה שאמרו שם שאפלו שלחה וחזרה, שלחה וחזרה צריך לשלח אפלו במה פעמים כל זמן שלא זכה

בהבנים כנ"ל, הינו שאפלו אם אינו מסתכל על הדמיונות והבלבולים ומשלחם מדעתו על-ידי זה ומתפלל בדרךכו, על-פי רב אחר כך הם חוזרים ובאים עליו וכן במה פעמים, ועל-כן הזהירה התורה את האדם שצריך להיות עקשן ולקיים מצות שלח תשלח פעם אחר פעם אפלו במה פעמים, דהינו שבכל פעם שחוזרין ובאין עליו הבלבולים והדמיונות, שיתגבר בכל פעם לעמד על עמדו ולבלי להסתכל לאחריהם כלל רק לשלחם מדעתו על-ידי הסח הדעת לברר שיעשה רק את שלו במה שהוא עוסק וכנ"ל, כי היצר הרע כרוך אחריו בכל פעם, ובכל מיני עצות שמשתדלין כנגדו הוא מתגרה בכל פעם יותר, על-כן צריכין להיות עקשן גדול כנגדו בלי שעור וכמבאר בדרךיו הקדושים בכמה מקומות ובפרט בלקוטי תניינא בסימנים מה מט נ נא, עין שם. וזה בחינת שלח תשלח אפלו מאה פעמים... (הלכות שלוח הקן - הלכה ד, אות ב)

כב, ו ז

כי יקרא קן צפור לפניך בדרך ...

שלח תשלח את האם

בזמן הזה השכינה בגלות כביכול בבחינת "בצפור נודדת מן קנה וכו'", בבחינת "כי יקרא קן צפור לפניך בדרך" בדרך דיקא, בבחינת טלטול וגלות כביכול, ואזי מטל על כל אחד להשתדל לתקן זה הקן צפור ולהעלות כביכול השכינה מהגלות. ועקר התקון הוא על-ידי הפקשה והחפוש "איה מקום כבודו", כי עקר גלות השכינה הוא, שנתעלם מלכותו יתברך כביכול מחמת התגברות הקלפות והסמרא-אחרא. ומי שזוכה להאמין ולידע כי באמת מלכותו בכל משלה, ואף-על-פי שהעפובים, שהם הקלפות, מושלים על ישראל עם קדוש, אף-על-פי-כן ישראל הם מאמינים כי הקלפות בעצמם הם מקבלים גם-כן חיות רק ממנו יתברך, כי הוא יתברך מחיה את כלם ומלכותו בכל משלה, רק שהם מקבלים מבחינת ההעלמה וההסתרה של המאמר סתום, שהוא בחינת "איה" הנ"ל. ועל-ידי שמאמינים ויודעים זאת באמת ומחפשים ומבקשים גם משם אחר כבודו יתברך, בבחינת "איה מקום כבודו", על-ידי-זה בעצמו הקלפות והסמרא-אחרא נופלים ומתבטלים לגמרי ונתגלה מלכותו יתברך, שזה בחינת עלית השכינה מהגלות.

וזה בחינת מצות שלוח הקן שלח תשלח את האם ואת הבנים וכו'. 'שלח תשלח' וכו' זה בחינת איה — מאמר סתום, כי כשמשלח את האם אזי היא פורחת ונתעלמת מעיניו ולא נודע מקומה איה. ועל-כן על-ידי זה שמשלח את האם על-ידי זה הוא מרמז

(הלכות שלוח הקן, הלכה ג לפי אוצר היראה -
כבוד, אות טו)

כבו,

כי יקרא קן צפור לפניך בדרך בכל עין או על הארץ אפרחים

כי זה ידוע ומבאר בתקונים שהוא מרמוז על גלות
ומלטול השכינה וכנסת ישראל בכלליות ובפרטיות
שעל זה נאמר: בצפור נודדת מן קנה וכו', הינו
כשאיש הישראלי נע ונד ומלטל בגלות נפשו והוא
בבחינת בדרך שהוא בחינת מלטול וגלות וזהו: בכל
עין, הינו שלא ברר עדין עין הדעת טוב ורע ועל-כן
נקרא כל עין שאילנא דחיי ואילנא דמותא עדין
כלולים ומערבים אצלו ולא בררם להפרידם זה מזה
בבחינת ומשם יפרד (כמבאר במקום אחר בסימן ח
- לקוטי מוהר"ן חלק א). וזהו: או על הארץ, שהיא
תכלית הנשמיית ואף-על-פי-כן מזמין לו ה' יתברך
גם שם בחסדו הנפלא שמוציא שם אפרוחים או
ביצים שהם בחינת קדשת התורה והמצוות, כמו
שכתוב בתקוני זהר: 'אפרוחים' - אלו מארי משנה,
'או ביצים' - אלו מארי מקרא, אבל עדין הכל
בקטנות ואינו בשלמות, כמו שכתוב שם בתקוני
זהר דלית ג'דפין דלהון שלמין. והאם רבצת על
האפרוחים או על הביצים, זה בחינת אמא דמסככא
על בנין, בחינת אם לבינה תקרא, שהיא בחינת
שכינתא עלאה, שהיא בחינת כלליות שלש
ראשונות דתמן אתמר: במפלא ממש אל תדרש
בחינת כבוד אלקים הסתר דבר וכו', הינו שבאמת
בנדאי כל הטוב והחסד שה' יתברך עוזר לו בעצם
התרחקותו שיתחף איזה תורה ומצוות אף-על-פי
שאינו בשלמות, אף-על-פי-כן הוא יקר מאד מאד
והוא לו לישועה גדולה, ובנדאי הכל נמשך ממקום
גבה ועליון ונזרא ונשגב מאד מאד בבחינת ממרחק
תביא לחמה, שזהו בחינת והאם רבצת על
האפרוחים וכו' שהאם בחינת בינה אמא עלאה
כלליות השלש ראשונות שהוא עלמא דאתפסיא,
היא רבצת על אלו האפרוחים והביצים, שהם
בחינת נקודות טובות של תורה ומצוות שמזמין
לרחוק בזה למלטל בדרך בכל עין וכו' בזה, כי ה'
יתברך הושב מרחוק להיטיב עם כל אחד להנמותו
לתחיה, כמו שכתוב: וחושב מחשבות לבל ידח
ממנו נדח. אבל הזהיר: לא תקח האם על הבנים'
וכו', שלא תקח גם האם, שהיא התבוננות הנעלם
והמכסה, עם הבנים, שהם הטובות והישועות
שהקרה ה' לפניך אף-על-פי שבאמת הכל נמשך רק
משם, כי האם בעצמה רבצת על האפרוחים
והביצים דלית ג'דפין דלהון שלמין שיוכלו להתקיים

ומראה שעקר חיות אלו הצפרים הוא מבחינת אינה,
כי האם הוא מקור חיותם כי האפרוחים צריכים
לאמן וחיותם תלוי בהאם, וכשמשלח את האם אזי
מקשר שרש חיותם שהיא האם, בבחינת אי"ה
מאמר סתום כנ"ל. ואזי יכול לקח את הבנים לתקנם
ולהעלותם, כי עקר המלטול של הקן צפור הוא
מחמת התגברות הקלפות. שמחמת זה נתעלם
מלכותו, כביכול, שזה בחינת גלות השכינה כנ"ל.
אבל כשמשלחין את האם ולא נודע מקומה אי"ה
בזה מגלין ששרש חיותם של אלו הצפרים שהוא
האם הוא בבחינת אי"ה, כי משם הוא חיות כל
הדברים שבעולם, כי הוא מחיה את כלם ואפלו
הקלפות בעצמן מקבלין חיות מבחינה זו ואזי
כשמגלין זאת אזי הם נכנעין ונתבטלן כנ"ל. ואזי
יכולין לקח הבנים, כי כבר נתבטל כל הרע
והקלפות הנאחזין בהם שמחמת זה הקן צפור
בבחינת גלות ומלטול, כי עכשו נתבטלו כלם
על-ידי בחינת שלח תשלח, שהיא בחינת אי"ה
שעל-ידי שמגלין בחינה זו נכנעין ונופלין וחוזר
ונתגלה מלכותו יתברך, כביכול. (הלכות שלוח הקן
- הלכה ב לפי אוצר היראה - גלות וגאלה, אות יג)

כבו,

כי יקרא קן צפור לפניך

יש נשמות שנפלו על-ידי מעשיהם הרעים, ורחוקים
מן הקדשה ומלטלים בגלות, בזלותא דגלותא, והם
בבחינת "כי יקרא קן צפור לפניך וכו' והאם רבצת
וכו'". כי כל הנפשות שרשם בכבוד השם יתברך,
והכבוד הוא בחינת 'אם כל חי', והכבוד רובץ
ומרחף על הנפשות הנ"ל כאם על הבנים, להגן
עליהם לבל ישתקעו חס ושלום לגמרי בזלותא
דגלותא. וצריכין להשתדל לזכות באלו הנפשות
ולהוציאם מהגלות, לקרבם להשם יתברך, ואזי לפי
בחינת יציאת הנפשות מהגלות, כן יוצא הכבוד
כביכול מהגלות, כי שם שרש נפשם, הינו בכבוד
כנ"ל. ועל זה מזהיר הכתוב: "לא תקח האם על
הבנים", הינו שיהיה לבל יקח הכבוד לעצמו עם
הנפשות, הינו שלא יקרב אלו הנפשות בשביל לגדל
כבודו, חס ושלום, כי אז לא יוכל להוציא הנפשות
מהגלות, כי אי אפשר לקרב אלו הנפשות להשם
יתברך כי אם על-ידי התורה, שהיא שרש כל
הנפשות; ולתורה אי אפשר לזכות, כי אם על-ידי
ענוה ושפלות בתכלית, הינו שיהיה בורח מן הכבוד
ולא יסתפל על כבוד עצמו כלל, ואז דיקא יוכל
לזכות לתורת חסד ולהעלות על-ידיה אלו הנפשות
ולהוציאם מזלותא דגלותא, ולגדל כבוד השם
יתברך על-ידי זה ולהחזירו לשרשו, כמבאר בפנים.

בגלות ומלטול בזה, אבל אף-על-פי-כן עדין אין לה רשות לקח האם על הבנים, דהינו שתדע להחבונן מיד ולהבין ולראות תכלית הישועה, כי אף-על-פי שה' יתברך עזר לה הרבה שהקרה לפניו טובות כאלה שהם בחינת אפרוחים או ביצים, אבל אף-על-פי-כן אין לה שום תפיסה עדין באם הבנים שהוא בחינת התבוננות העליון שהוא תכלית הישועה, כי אמא בינה היא בחינת עלמא דאתי בידוע. ועל-כן 'שלח תשלח את האם', כי במפלא ממה אל תדרש, כי צריך אתה לידע שעדין אתה רחוק מאד מתכלית הישועה. רק ואת הבנים תקח לה', שהם האפרוחים והביצים, שהם בחינת נקודות התורה והמצות שהזמין לה' ה' יתברך ברחמיו שצריך אתה לקחם לעסק בהם ולגדלם מקטנות לגדלות, שהוא כלל עבודת ה' יתברך, אבל עצם תכלית הישועה שהיא בחינת התבוננות עליון בחינת אם לבינה עדין רחוק ממה, כי עדין אינך יודע כלל וכנ"ל. ועל-כן: שלח תשלח את האם וכו'.

וזהו: כי יקרא, פרט למזמן, כי בודאי עקר האזהרה הנ"ל של שלח תשלח כנ"ל הוא רק מי שהוא בבחינת כי יקרא לפניו וכו' בדרך וכו', שעדין הוא בגלות ומלטול גדול וה' יתברך הקרה לפניו בדרך וכו', אבל מי שמזמן אצלו בחינת הקן צפור, דהינו שפבר יגע וטרח הרבה בעבודתו יתברך עד שזכה להזמין הקדשה, כי כל דבר שבקדשה צריך זמון, כמו שכתוב בזהר הקדוש, הוא יכול בודאי לקח האם עם הבנים לפי ערכו, כי גדולי הצדיקים שאצלם בחינות הקן צפור בבחינות מזמן הם בודאי זוכין להשיג נסתרות התורה, שהוא בחינות אם הבנים כנ"ל. (הלכות שלוח הקן) – הלכה ה, אותיות (ג)

כב,

שלח תשלח את האם

מבאר בתקונים (תקון ו כג.), שקן צפור מרמז על נשמתין דאתתרכו מאתריהו, הינו הנשמות הרחוקים מה' יתברך על-ידי מעשיהם שאינם טובים. ועל זה מרמז הפסוק: כי יקרא קן צפור לפניו בדרך וכו', שמי שרוצה לקח ולקרב אליו הנפשות הנפולות לזכות בהם לקרבם לה' יתברך, שאי אפשר לו לקרבם כי אם על ידי שישתדל תחלה לשלח ולסלק מהם את חכמתם ודעתם שיש להם מכבר, שישלכו דעתם מעצמם כאלו אין להם שום שכל כלל, כמו שכתב רבנו ז"ל (בסימן קכג) – לקוטי מוהר"ן חלק א) על פסוק: "עם נבל ולא חכם" – עמא דקבילו אורייתא ולא חכימו, שאי אפשר להתקרב לצדיקי אמת ואל התורה כי אם

כשמשליכין מעצמן כל החכמות שמכבר, כאלו אין לו שום שכל כלל. ואפלו כשנכנס בעבודת ה' צריך לסלק מדעתו כל החכמות והבלבולים המבלבלים אותו מיום לחברו, שכל זה נמשך מהחכמות של הכל שהרגל בהם מנעוריו שנקבעו בו כאלו קבלם מהר סיני. ובאמת אלו הספרות והחכמות שלו המבלבלים אותו נמשכין רק מעין הדעת טוב ורע, מזהמת הנחש שהטיל בנהו שהיתה אם כל חי, ומשם נמשך שכל אדם כשנולד ממעי אמו, יש בו אחיות הנהמא הזאת בבחינת (תהלים נא): ובחטא יחמתני אמי. ומשם נמשכין כל אלו הבלבולים והספרות של שמות המבלבלין ומונעין את האדם מדרך החיים.

וזה בחינת: שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לה', שאי אפשר לקרב הנפשות שהם בחינת אפרוחים או ביצים דלית גרפין דלהון שלמין, דהינו הנפשות שאין להם עדין שלמות ואין להם כנפים לפרח בעבודתו יתברך ולהתקרב אליו יתברך – והאם רבצת על האפרוחים או על הביצים, 'האם' זה בחינת 'אם לבינה תקרא'. בחינת השכל של כל אחד ואחד, כי עקר חיות וגדול של כל אחד ואחד הוא משכלו, שהוא מחיה ומנהיג ומקים אותו, בבחינת (קהלת ז): החכמה תחיה, ועל-כן יקרא השכל 'אם הבנים'. וזהו: והאם רבצת על האפרוחים וכו', שאם הבנים שהיא 'אם לבינה' שהוא השכל של כל אחד ואחד שנולד עמו ממעי אמו, רובץ על האפרוחים וכו', כי השכל שיש בכל אדם ממעי אמו רובץ על נפשו לחיותו ולגדלו, אבל מחמת חטא אדם הראשון נאחו והמת הנחש בזה השכל כנ"ל ומשם באין כל הספרות והחכמות של שמות והבל המבלבלין את האדם. ועל זה הזהירה התורה, שמי שרוצה לקחם ולזכות בהם, דהינו לקרבם לה' יתברך, שישלח את האם תחלה, בחינת שלח תשלח את האם, שיראה לשלח ולסלק ולהעביר מהם את כל החכמות והספרות שיש להם מכבר, שהם בחינת אם כנ"ל.

ואחר-כך, ואת הבנים תקח לה', שאחר-כך יוכל לקרבם שיהיו נקראים 'בנים', כי כל המלמד בן חברו תורה כאלו ילדו (סנהדרין יט:), כי בודאי נחשב כאלו ילדם ממש, כי הוא מסלק מהם השכל שמכבר, שמשם היה חיותם מתחלה ממעי אמן וממשיך בהם שכל חדש וחיות חדש כאלו נולדו היום ממש, ועל-כן עתה דיקא נקראים 'בנים', בחינת (תהלים ב): בני אתה אני היום ילדתיך, כי זה עקר ההתקרבות מה שמסלק שכלו שמכבר ונחשב לו כאלו נולד היום ואז נקראים בנים, בחינת בני אתה אני היום ילדתיך. (הלכות בשר בחלב) – הלכה (ד, אות ב)

שִׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאָם

הַכְּבוֹד הוּא אִם כָּל חַי, כִּי הוּא שָׂרֵשׁ הַנֶּפֶשׁ. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁבָא כְבוֹד לְאָדָם צָרִיךְ לִזְהַר מְאֹד, כִּי אוּלַי בָּא הַכְּבוֹד בְּשִׁבִיל הַסְתַּלְקוֹת הַנֶּפֶשׁ, בְּבַחֲיִינַת "כְּבוֹד ה' יִאֲסֶפֶךָ". אֲךָ עַל־פִּירֵיב הַכְּבוֹד בָּא לְטוֹבָה, דְּהֵינּוּ שָׂבָא עִם נֶפֶשׁ חֲדָשָׁה שְׁמֵלְבָשׁ בְּהַכְּבוֹד. וְעַל־כֵּן צָרִיכִין לִזְהַר מְאֹד שְׁלֹא לִהְיוֹת רוֹדֵף אַחֵר הַכְּבוֹד, כִּי יוּכַל לְהַסְתַּלֵּק עַל־יְדֵי זֶה, חֵם וְשָׁלוֹם, כִּי כָל הַרוֹדֵף אַחֵר הַכְּבוֹד, הַכְּבוֹד בּוֹרַח מִמֶּנּוּ, וְהַנֶּפֶשׁ שָׂרֵשָׁה בְּהַכְּבוֹד, וְעַל־כֵּן בְּשֶׁהַכְּבוֹד בּוֹרַח מִמֶּנּוּ וְהַנֶּפֶשׁ נִמְשַׁכֶּת אַחֲרָיו, עַל־יְדֵי־זֶה יוּכַל לְהַסְתַּלֵּק, חֵם וְשָׁלוֹם, וְעַל־כֵּן צָרִיכִין לְבָרַח מִן הַכְּבוֹד וּלְמַעַט בְּכְבוֹד עֲצֻמוֹ. וְאִפְלוּ בְּשִׁמְנֵי־עַלְיוֹ אֵיזָה כְבוֹד, אֲזִי יִסְתַּבֵּל רַק לְהוֹצִיא הַנֶּפֶשׁ הַמְּלַבֵּשׁ בְּהַכְּבוֹד, אֲבָל מִן הַכְּבוֹד בְּעֲצֻמוֹ יִבְרַח, כִּי אוּלַי בָּא בְּשִׁבִיל הַסְתַּלְקוֹת, חֵם וְשָׁלוֹם. וְזֶה בַּחֲיִינַת מִצְוַת שְׁלוּחַ הַקָּן: "שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאָם", הֵינּוּ בַּחֲיִינַת הַכְּבוֹד, שֶׁהִיא אִם כָּל חַי; "וְאֵת הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ", הֵינּוּ לְהוֹצִיא הַנֶּפֶשׁוֹת הַמְּלַבָּשִׁים בְּהַכְּבוֹד שָׂבָא אֵלָיו, אֲבָל מִן הַכְּבוֹד בְּעֲצֻמוֹ יִבְרַח, כִּי יוּכַל לְהַסְתַּלֵּק עַל־יְדֵי־זֶה חֵם וְשָׁלוֹם כְּנִ"ל. וְזֶה שְׁסִימָה: "לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ וְהֶאֱרַכְתָּ יָמִים", כִּי עַל־יְדֵי־זֶה לֹא יִסְתַּלֵּק עַל־יְדֵי הַכְּבוֹד, רַק אֲדַרְבָּא יִקְבַּל נֶפֶשׁ חֲדָשָׁה וְחִיּוֹת חֲדָשׁ מִן הַכְּבוֹד. (הַלְכוֹת שְׁלוּחַ הַקָּן – הַלְכָה א לְפִי אוֹצַר הַיְרָאָה – כְבוֹד, אוֹת י'ד)

שִׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאָם וְאֵת הַבְּנִים

תִּקַּח לָךְ

כִּי אֵיתָא שְׂזַה מְרַמֵּז שְׂאֲסוּר לְכַנֵּס בְּחֻכְמוֹת וְחֻקִּירוֹת הַרְחוּקִים מִשְׁכָּלוֹ לְפִי בַּחֲיִינַתוֹ, כִּי 'שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאָם' זֶה בַּחֲיִינַת שְׁלֹשׁ רֵאשׁוֹנוֹת שְׂאֲסוּר לְחַקֵּר בָּהֶם. וְאֵת הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ' זֶה בַּחֲיִינַת שְׁשֶׁה קְצוּוֹת 'מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצֵה הַשָּׁמַיִם' שְׁשֶׁם מִתֵּר לְעֵין בְּשִׁבְלוֹ וְכוּ'. הֵינּוּ כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַשְׁיֵג הַשְּׁנֵתוֹ יִתְבָּרַךְ כִּי אִם עַל־יְדֵי צִמְצוּמִים דִּיקָא, וְהַצְמָצוּם הוּא בַּחֲיִינַת 'שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאָם' שְׁשׁוֹלְחִין וּמְרַחֲקִין וּמְצַמְצִימִין הַשֶּׁבֶל מֵאֲצִלוֹ וְאִזּוֹ דִּיקָא יְכוּלִין לִקַּח אֶת הָאֶפְרוּחִים אוֹ הַבִּיצִים שֶׁהֵאֵם רוֹבֵצַת עֲלֵיהֶן.

כִּי כָּל זְמַן שֶׁהֵאֵם שֶׁהִיא בַּחֲיִינַת 'אִם לְבִינָה', אִמָּא דְמִסְכָּבָא עַל בְּנִין, רוֹבֵצַת עַל הָאֶפְרוּחִים אוֹ עַל הַבִּיצִים שֶׁהֵם בַּחֲיִינַת הַצְמָצוּמִים שֶׁל הַשֶּׁבֶל, כִּי אֶפְרוּחִים וּבִיצִים הֵם בַּחֲיִינַת מְאָרִי מְשֻׁנָּה וּמְאָרִי מְקָרָא, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב בְּתַקוּנָּים. וְכָל זְמַן שֶׁהֵאֵם שֶׁהִיא מְקוֹר הַשֶּׁבֶל רוֹבֵצַת עַל הַצְמָצוּמִים, אֲזִי הַכָּל אַחֵר, וְאִזּוֹ אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל וּלְהַשְׁיֵג אֶת הַשֶּׁבֶל. וְעַל־כֵּן

מְכַרְחִין לְשַׁלַּח אֶת הָאָם, שֶׁהוּא בַּחֲיִינַת צִמְצוּם הַשֶּׁבֶל, וְאִזּוֹ – וְאֵת הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ, כִּי אִזּוֹ דִּיקָא יְכוּלִין לִקַּח וּלְקַבֵּל וּלְהַשְׁיֵג אֶת הַשְּׁנֵתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי צִמְצוּמֵי הַשֶּׁבֶל שֶׁהֵם בַּחֲיִינַת הַבְּנִים, שֶׁהִיא בַּחֲיִינַת בִּיצִים. (הַלְכוֹת בִּיצִים – הַלְכָה ג, אוֹת ב')

לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ וְהֶאֱרַכְתָּ יָמִים

מְבַאֵר בְּסִפְרִים סְגוּלוֹת כְּמָה מִצְוַת, שְׁמִצְוָה זֹאת מְסַגְּלַת לְבוֹא עַל־יְדֵהָ לְמַעַלְהָ הַזֹּאת וּלְעֵנִין זֶה, וּמִצְוָה הָאֲחֵרַת מְסַגְּלַת לְזִכּוֹת עַל־יְדֵהָ לְמַעַלְהָ אַחֲרַת, וְכַעֲיִן שְׁמִצְוֵינוּ בְּמִצְוַת צִיצֵת מְבַאֵר לְהַדְיָא בְּתוֹרַת מֹשֶׁה: "לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתַי וְכוּ'", וְכֵן: "וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְכוּ'", וְכֵמוֹ שְׁמִבְאֵר בְּאֵמַת בְּנִמְרָא הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל זֶה שְׂבָאוֹ הַצִּיצֵת וּמִפְּחוֹ לוֹ עַל פְּנָיו, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִצּוּל מִזְנוּת; וְכֵן בְּתַפְלִין כְּתִיב: "לְמַעַן תִּהְיֶה תוֹרַת ה' בְּפִיךָ וְכוּ'", וְכֵן לְכָל מִצְוָה וְעִבְדָּא טוֹבָה יֵשׁ לָהּ סְגוּלָה מִיַּחַדָּת שְׁיִכּוּלִין לְזִכּוֹת עַל־יְדֵהָ לְאֵיזָה מַעַלְהָ וּמְדַרְגָּה. וְאִף־עַל־פִּי־כֵן אִם רוֹאֶה הָאָדָם שְׁקִים מִצְוָה זֹאת וְלֹא יִכָּה לְזֶה הַעֲנִין וְהַמַּעַלְהָ הַזֹּאת אֵל יִפֹּל לֵב הָאָדָם מִזֶּה כָּלָל, כִּי בּוֹדָאִי כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה וְכָל דְּבָרֵי רְבוּתֵינוּ וְ"ל אֵמַת וְיִצִיב, וְאֲסוּר לְהַרְהֵר אַחֲרֵיהֶם כָּלָל, אֲךָ אִין אֲנוּ מְבִינִים דְּרַכִּי הַשֵּׁם, כִּי מְאֹד עִמְקוּ מַחֲשַׁבּוֹתֵינוּ, וּמִי יוֹדֵעַ דְּרַכִּי יִתְבָּרַךְ? וְאוּלַי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַעֲלָה הַעֲבָדָא וְהַמִּצְוָה שֶׁלוֹ לְצַרְךָ תִּקּוֹן גְּבוּהָ וְנִפְלָא עוֹד יוֹתֵר? וְכַעֲיִן שְׂאֲמְרוּ רְבוּתֵינוּ וְ"ל בְּעֵנִין שְׁלוּחַ הַקָּן וְכְבוֹד אֵב: הָרִי שְׂאֲמַר לוֹ אֲבִיו וְכוּ', הֵיכֵן אֲרִיכַת יָמָיו שֶׁל זֶה וְכוּ', אֵלָא לְעוֹלָם שְׁכָלוֹ אַרְךָ. וְעוֹד יֵשׁ בְּזֶה כְּמָה וְכְמָה בַּחֲיִינּוֹת שְׁנַעְלָמוּ מִבְּנֵי־אָדָם וְאִי אֶפְשָׁר לְהַבִּינֵם בְּשִׁלְמוֹת, וְהַכָּל בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה. וְיִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה, עַל־כָּל־פְּנִים זֶה הַטוֹב שְׁעוֹשֶׂה לְעַתְדָּעְתָּה בּוֹדָאִי אִינוּ נֹאכְד לְעוֹלָם, כִּי לִית רְעוּתָא טָבָא דְאֵתְאֲבִיד. (הַלְכוֹת סִימְנֵי בְּהֵמָה וְתִיָּה טְהוֹרָה – הַלְכָה ד, אוֹת מט לְפִי אוֹצַר הַיְרָאָה – מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אוֹת ו. וְעֵינֵן עוֹד מִזֶּה הַתְּחֻזָּקוֹת, אוֹת נה)

כִּי תִבְנֶה בַּיִת חָדָשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקָה

לְנֶגֶד וְלֹא תִשִּׂים דָּמִים בְּבֵיתְךָ כִּי יִפֹּל

הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ

וְדָרְשׁוּ רְבוּתֵינוּ וְ"ל שְׁלֹא יִגְדַל כָּלֵב רַע בְּתוֹךְ בַּיִתוֹ וְלֹא יִשִּׂים סֵלָם רְעוּעַ בְּתוֹךְ בַּיִתוֹ. כִּי בְּשִׁמְעֵלִין הַנֶּפֶשׁוֹת הַנִּפְּלוֹת שֶׁהֵם בַּחֲיִינַת פְּעֻלֵי תְּשׁוּבָה וְגֵרִים, כָּל עֲלִיָּתָם הוּא עַל־יְדֵי בַּחֲיִינַת סֵלָם. כִּי כְּמוֹ שֶׁהוּא

בגשמיות בן הוא ברוחניות כי בגשמיות כשצריכין להעלות דבר מהארץ אל הגג מעלין אותו דרך סלם. וכן כשצריכין להגביה להעלות דבר מאיזה בור ושוחה עמקה מורידין לשם סלם ומעלין דרך שם. וכל מה שצריכין להעלות מבורות עמקים ביותר צריכין שיהיה הסלם חזק ואמיץ ביותר. ומחמת שאלו הנפשות הנפולות נפלו וירדו מאד מאד בבחינת ותירד פלאים בחינת באתי במעמקי מים וכו'. בפרט עכשו בסוף הגלות המר הזה, בפרט שגם עתה הם בעלי בחירה ועדין הצר הצורך עליהם עומד ומסיתם למה שמשיתם בכמה וכמה תאוות בהתנברות עצום ובכמה וכמה דעות זרות ועצות גבערות ובכמה וכמה חלישות הדעת מרבוי הליצנות של המלעיגים והחולקים וכו'. על-כן צריך העוסק בתקונם והמשתדל בהצללתם להעמיד בחינת סלם בריא וחזק מאד שלא יפול הנופל ממנו. ועל-כן סלם בגימטריא סיני כמובא. כי כל עלייתם הוא על-ידי התורה שנתנה בסיני כי בשביל זה נתנה התורה בהר סיני שהוא הר השפל והנמוך כמו שאמרו רבותינו ז"ל להורות שהצדיק בחינת משה מוריד התורה לישראל על-ידי בחינת סיני שהוא בחינת שפלות על-ידי שהוא משפיל ומוריד את עצמו בתכלית השפלות ומגלגל עצמו בכל מיני רפש וטיט בשביל להעלות את הנפשות הנפולות מעמקי תהום רבה ולחזקם בכל מיני התחזקות ולהשיבם בכל מיני מטעמים המשיבין את הנפש עד שישארו על עמדם בקדשה לנצח. וזהו כי תבנה בית חדש דהינו בית לישוב בו. וזה בחינת בית חדש בחינת בית הישיבה הקדושה שעקרה לחדש שם חדושי תורה אמתיים המביאין את האדם לידי מעשים טובים ולהצילו מכל רע וכו'. ועל-כן דקדקה התורה לכתב בפרוש בית חדש דיקא כי בחינת בית הישיבה הקדושה נקרא בית חדש כי שם עוסקין לחדש חדושי תורה אמתיים ולחדש שם נפשות ישראל להוציאם מהזקנה דסטרא אחרא מבחינת מלך זקן וכסיל להאיר עליהם האור החדש המאיר בכל יום בחסדו ותברך על-ידי הצדיקי אמת המתחדשים בכל יום בהתחדשות נפלא אשר על-ידם ה' יתברך מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית. והעקר הוא לגלות האמונה הקדושה שצריך כל אחד מישראל לקבלה על עצמו בכל יום מחדש כמו שכתוב בפרשת קריאת שמע אשר אנכי מצוה היום בכל יום יהיו בעיניך כחדשים כמו שדרשו רבותינו ז"ל שזהו בחינת חדשים לבקרים רבה אמונתך (כמובא מזה כבר בכמה מקומות). והם עוסקים לעשות בעלי תשובה אמתיים שהוא בחינת חדש בחינת השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו וכו'. ובשביל כל זה נקראין בתי בני

ישראל דקדשה בית חדש מחמת שכל קדשתם מבחינת בית הישיבה שהוא בחינת בית חדש בכל הבחינות כנ"ל. וזהו כי תבנה בית חדש הנ"ל שהוא בשביל לעשות גרים ובעלי תשובה על-ידי למודם הקדוש שכל זה נעשה על-ידי ברור האמונה. וזהו ועשית מעקה לגגך בחינת צמצום המחין כמבאר בהתורה "תקעו אמונה" (לקוטי תניינא - סימן ה) שמשמעלין לבחינת מחין, אזי צריכין לשמר את בחינת הצמצום של המחין. כי אפלו בקדשה צריכין לצמצם את המחין במפלא ממה אל תדרש מכל שכן וכל שכן לצמצם את המחין שלא יצא לחוץ אל הסטרא אחרא חס ושלום. וזהו בחינת מעקה שהוא מחצה סביב הגג בחינת מחצות המחין הנ"ל. וזהו ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנפל ממנו. כי על-ידי שהמחין בשלמות עם תקון הצמצום הנ"ל, על-ידי זה נעשין אמרות מהורות המחין את כל הנפשות הנפולות שלא יפלו עוד כמבאר שם בהתורה הנ"ל שזהו בחינת ולא תשים דמים וכו' כי יפול הנפל שצריכין לשמר את הנפשות שלא יפלו וכו' שזהו בעצמו בחינת מה שלמדו רבותינו ז"ל מזה שלא ישים סלם רעוע וכו' שהכל מרמז על הנפשות הנפולות שצריכין להעלותם. (הלכות גזיקין - הלכה ה, אות כה)

כב,ח

כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנפל ממנו

ואמרו רבותינו ז"ל מכאן שאסור להשהות סלם רעוע וכו' בביתו כי ביתו של אדם זהו כבודו כי עקר כבודו של כל אדם הוא בביתו וכמבאר מזה במקום אחר. וזהו בחינת כתפארת אדם לשבת בית שעקר תפארתו וכבודו של אדם הוא בביתו בבחינת (תהלים מה) כל כבודך בת מלך פנימה כי שם בחינת ממשלתו וכבודו כי כל איש שדר בביתו (אסתרא א). וצריך לראות להמשיך את הכבוד אל הבית בקדשה גדולה בבחינת וכבוד ה' מלא את הבית כי בשזוכין לקדש את ביתו בתורה ועבודה והכנסת אורחים וכו' על-ידי זה כבוד ה' שוכן בתוך ביתו ואזי ביתו בבחינת הבית המקדש מעט, כמוכן בדברי רבנו ז"ל בהתורה בראשית (בלקוטי תניינא - סימן סז) שקדשת בתי ישראל הוא בבחינת הבית המקדש ששם עקר הכבוד בחינת וכבוד ה' מלא את הבית. וזה שכתב רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א - סימן רסו) שספה מסגל לבנין הבית כמו שכתוב ויעקב נסע ספתה ויבן לו בית, כי ספה הוא

בחינת ענני כבוד בחינת כבוד הקדשה שזהו עקר תקון הבית. ועל-כן הוא סכנה גדולה לבנות בית כי עקר הבנין הוא בשביל להמשיך הכבוד כי ביתו הוא כבודו כנ"ל וכשהכבוד נמשך להאדם אז הוא בסכנה גדולה כי הוא נשקל במאזנים אז בחינת מאזני צדק (כמוכא בלקוטי מוהר"ן חלק א - סימן קלא). כי לפעמים יכול הכבוד לאסוף איזה נפש חס ושלום כשאין זוכין לזהר לקבלו פראוי (כמוכא בלקוטי מוהר"ן חלק א - סימן סז, עין שם). ועל-כן כל הבונה מתמסכן ואמרו רבותינו ז"ל שמסכנות את בעליהן כמו שדרשו רבותינו ז"ל על פסוק ויבן ערי מסכנות לפרעה. ועל-כן סכה היא סגולה לבנין הבית כי סכה הוא בחינת תקון הכבוד הקדשה בחינת ענני כבוד שעל-ידי זה נצולין מסכנות נפש, כי אדרבא כשזוכין לתקן הכבוד להמשיכו לתוך הבית בקדשה פראוי יכול לזכות שיבוא אליו נפשות חדשות על-ידי הכבוד (כמוכא במאמר הנ"ל). וזהו בחינת (תהלים קכח) אשרי כל ירא ה' וכו' אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך בניך בשתלי זיתים סביב לשלחנה, בירכתי ביתך דיקא כי הירא ה' זוכה על-ידי הבית דיקא לבנים בשתילי זיתים סביב לשלחנה כי הבנים הם בחינת הנפשות שזוכים להרויח על-ידי הכבוד שהוא בחינת הבית שבא אליו לטובה כנ"ל. וזה שהזהירה תורה להאדם כי תבנה בית חדש שהוא בחינת המשכת הכבוד כנ"ל אז אתה צריך להזהר ולהשמר ביותר לשמר מאד את הנפש, שלא תאבד ותסתלק חס ושלום איזה נפש מישראל על-ידי הכבוד שממשיך שהוא בחינת הבית שבונה. וזהו ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך, בביתך דיקא כי הבית שהוא בחינת הכבוד שם צריכין לשמר את הנפש ביותר שלא תסתלק חס ושלום על-ידי הכבוד שהוא בחינת בנין הבית כנ"ל, ועל-ידי שמקים מצוה זאת של עשית מעקה וכו' על-ידי זה מתקן את ביתו שהוא בחינת תקון הכבוד ואז יכול לזכות שאדרבא ירויח נפשות חדשות על-ידי הכבוד שבא אליו לטובה כנ"ל אמן ואמן. (הלכות חובל בחברו ושמירת הנפש - הלכה ג, אות יז)

כב,ח

כי תבנה בית חדש

עקר שלמות תקון בנין בית הוא על-ידי שלמות הדעת, שהוא בחינת סכה, בחינת אמא דמסככא על בנין. וכן עקר השמירה מכל מיני הזקות הוא גם-כן על-ידי שלמות הדעת בחינת סכה. ועל-כן צוה התורה הקדושה: "כי תבנה בית חדש", ואז אתה צריך להמשיך בחינת שלמות הדעת, בחינת סכה,

בחינת "בחכמה יבנה בית", ועל-כן: "ועשית מעקה לגגך" כדי לשמר נפשות ישראל שלא יבואו לידי הזק, חס ושלום, על-ידי בנין ביתך. ועל-ידי-זה נמשך בחינת אמא דמסככא על בנין, בחינת סכה, שעל-ידי-זה עקר שלמות הבנין כנ"ל. וגם כי השם יתברך שומר עמו ישראל תמיד, ועקר השמירה על-ידי בחינת סכה, בחינת אמא דמסככא על בנין, דהינו שבביכול השכינה מנחה ומסככת על ישראל לשמרם ולהצילם מכל מיני הזק, כמו שאנו מבקשין בברכת "השכיבנו": "ופרש עלינו סבת שלומך וכו' ושמר צאתנו וכו'". ועל-כן על-ידי שאנו בעצמנו נזהרין גם-כן בשמירת נפשות ישראל מכל מיני הזק, שזה בחינת מצות מעקה, על-ידי-זה אנו ממשיכין עלינו השמירה מלמעלה גם-כן מבחינת סכה, בחינת אמא דמסככא על בנין, שזה עקר שלמות תקון בנין הבית כנ"ל. (הלכות מעקה ושמירת הנפש - הלכה ב, אות א לפי אוצר היראה - בית וחזן, אות כז, עין פנים)

כב,ה

כי תבנה בית חדש ועשית מעקה

לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפל

הנפל ממנו

כי צריך לבנות הבית בחכמה בבחינת בחכמה יבנה בית וכו' ואזי הבית בבחינת סכה כי סכה היא בחינת בינה מחין שעקר תקון בנין הבית על-ידי בחינת סכה מחין כנ"ל בבחינת ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית כמו שכתב כל זאת רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א - סימן רסו):

וזה בחינת מצות מעקה שהוא בחינת שמירה להמח והשכל שלא יפל חס ושלום כי צריך לשמר המח מאד לבלי להניח השכל והמחשבה שבמח לצאת ולהתפשט חוץ לגבול הקדשה לחשב מחשבות חוץ חס ושלום. וזהו בחינת מעקה שצריך לעשות מעקה ומחצה לגג הבית שהיא בחינת ראשית השכל שהוא עליון ולמעלה מן הכל וצריך לשמר מאד ולעשות לו מעקה ומחצה וגבול כדי שלא להניחו לצאת לחוץ לחשב מחשבה חיצונה חס ושלום בבחינת ואמר לים עד פה תבוא ופא ישית בגאון גליך. כי השכל שהוא בחינת ים החכמה דרכו להתרומם ולהתנשא תמיד לחפץ לצאת לחוץ על-ידי הגלים שהם בחינת התנפרות המחשבות שמתגברין ורוצין לעלות ולצאת לחוץ חס ושלום. והי' יתברך נזר על השכל עד פה תבוא ופא ישית וכו' שצריך להכניע המחשבה לבלי להניחה לצאת חוץ מגבול הקדשה ולשפר הגלים

כב,ח
כִּי תִבְנֶה בַּיִת הַחֵדָּשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקֵה לַגֶּגֶד

יְסוּד הָאֲמוּנָה - שֶׁהִיא בַּחֲנִינֵת יְסוּד הַבַּיִת הַמִּקְדָּשׁ שֶׁמִּצָּא דוֹד שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת מְשִׁיחַ - זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְהֵרֵם לְעוֹלָם. כִּי לֹא הִחְרִיבוּ רַק הַבְּנִינִן שֶׁעַל הַיְסוּד שֶׁהֵם בַּחֲנִינֵת ג'ג, כִּי כָּלֵל הַבְּנִינִן נֶגֶד הַיְסוּד הוּא בַּחֲנִינֵת ג'ג. וְזֶה לְמַעַן תִּרְצְדוּן הָרִים גְּבֻנָּנִים. גְּבֻנָּנִים דִּיקָא לְשׁוֹן גַּב שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת גַּב וְעֲלִיָּה, הֵינּוּ שְׂדוּד אוֹמֵר לְהַמְחַרְיבִים לְמַעַן תִּרְצְדוּן הָרִים גְּבֻנָּנִים מִה אַתֶּם מִרְצְדִּין וּמְרַקְדִּים וְלוֹעֲגִים הָרִים גְּבֻנָּנִים, שֶׁכָּל גְּבוּרְתָם הִיא רַק בַּבַּחֲנִינֵת גְּבֻנָּנִים שֶׁהִחְרַבְתֶּם הַגַּב וְהַגַּב שֶׁהוּא הַבְּנִינִן שֶׁעַל הַיְסוּד, אֲבָל הַיְסוּד עֲצָמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשָׁה שֶׁהוּא יְסוּד הַבַּיִת הַמִּקְדָּשׁ אֵי אֶפְשָׁר לְכַסּוֹ לְהַחְרִיבוֹ בְּשׁוּם אַפֶּן, כִּי הָהָר חָמַד אֱלֹקִים לְשִׁבְתּוֹ אִם ה' יִשְׁכֵּן לְנֶצַח. כִּי יְסוּד הַבַּיִת הַמִּקְדָּשׁ שֶׁמִּצָּא דוֹד מְשִׁיחַ זֶה יִהְיֶה נִשְׁאָר לְעוֹלָם עַד שֶׁיִּבְנֶה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ בְּנִינֵי עוֹלָם שֶׁלֹּא יִהְרַס לְעוֹלָם:

וְזֶה בַּחֲנִינֵת כִּי תִבְנֶה בַּיִת הַחֵדָּשׁ, מְרַמֵּז עַל בַּיִת הַשְּׁלִישִׁי שֶׁאֵזַר יְאִיר אֹרֵךְ הַחֵדָּשׁ עַל צִיּוֹן כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב הַנְּנִי עוֹשֶׂה חֵדָּשָׁה עִתָּה תִצְמַח. וְעַל-כֵּן הַבַּיִת הַשְּׁלִישִׁי שֶׁל לְעֵתִיד נִקְרָא בַּיִת הַחֵדָּשׁ, וְאֵזַר וְעָשִׂיתָ מַעֲקֵה לַגֶּגֶד וְכוּ', שֶׁצָּרִיכִין לְזַהֵר מֵעִתָּה כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְעַסֵּק בְּבְנִינֵי הַבַּיִת הַחֵדָּשׁ שֶׁלְעֵתִיד, וְהַעֲקָר לַעֲשׂוֹת מַעֲקֵה לְהַגַּב שֶׁלֹּא יִפֹּל הַנוֹפֵל מִמֶּנּוּ, דִּהְיִנּוּ שִׁיחֵיו נְזוּהָרִים שִׁיחֵיהֶם הַגַּב שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת כָּלֵל הַבְּנִינִן שֶׁעַל הַיְסוּד כַּנ"ל, בְּנוֹי וּמִשְׁכָּלֵל הַיִּטֵּב הַיִּטֵּב שֶׁלֹּא יִחְרַב הַבְּנִינִן עוֹד חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁזֶהוּ בַּחֲנִינֵת וְלֹא תִשִּׁים דְּמִים בְּבֵיתְךָ כִּי יִפֹּל הַנוֹפֵל מִמֶּנּוּ, כִּי כָּל הַעֲבֵרוֹת הֵם בַּחֲנִינֵת דְּמִים, כִּי בְּאֵין עַל-יָדֵי תְּגַבְרַת הַדְּמִים שֶׁל הַשֵּׁס"ה גִּידִין שֶׁהֵם כְּנֶגֶד הַשֵּׁס"ה לֹא-תַעֲשֶׂה, שֶׁעַל-יָדֵי זֶה נִפְלוּ הַנוֹפְלִים רַחֲמָנָא לְצַלּוֹן שֶׁעַל-יָדֵי זֶה נִחְרַב הַבַּיִת הַמִּקְדָּשׁ. עַל-כֵּן צָרִיכִין לְתַקֵּן הַבְּנִינִן שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת וְעָשִׂיתָ מַעֲקֵה לַגֶּגֶד לְבָנוֹת הַבַּיִת הַחֵדָּשׁ בְּתַקוּנִים כְּאֵלֶּה שֶׁלֹּא תִשִּׁים עוֹד דְּמִים בְּבֵיתְךָ שֶׁלֹּא יוֹסִיפוּ לְחַטֵּא עוֹד שֶׁלֹּא יִפֹּל הַנוֹפֵל רַק הַכֹּל יִתְחַקֵּוּ לְשִׁאֵר עַל עַמְדָּם קְיָמִים בְּאֲמוּנָתָם כְּדֵי שִׁיתְקַיֵּם הַבַּיִת לְנֶצַח:

וּבְשִׁבְלֵי זֶה הוּא אַרְיֵכַת הַגְּלוּת כָּל כָּף, מִחֲמַת שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מִצְפָּה לְבָנוֹת בְּנִינֵי עוֹלָם וְשִׁתְהִיָּה גְּאֻלָּה שְׁלָמָה שְׂאִין אַחֲרֶיהָ גְלוּת, שֶׁזֶה עֲקָר עַל-יָדֵי שֶׁהַצְּדִיקִי אֲמַת שֶׁכָּל דוֹר יַעֲשׂוּ תַקוּנִים כְּאֵלֶּה שֶׁלֹּא יִפְלוּ עוֹד יִשְׂרָאֵל מִקְדָּשָׁתָם לְעוֹלָם וְלֹא יִשׁוּבוּ לְכִסְלָה עוֹד. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וְהִסְרֵתִי לֵב הָאָדָם מִבְּשָׂרָם וְכוּ' וְעָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחַקִּי תִלְכוּ וְכוּ', עַל-כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְעַמֵּד עַל קֶץ הַפְּלֹאוֹת כִּי לְבַעַל בְּחִירָה קָשָׁה מְאֹד לְעוֹר. אִךְ אִם-עַל-פִּי-כֵן עֲצַת ה' לְעוֹלָם תַּעֲמֹד, וְהוּא

שֶׁהֵם הַמַּחְשְׁבוֹת שֶׁמִּתְרוֹמְמִין לְצֵאת לַחוּץ לְהַכְנִיעַם וְלִשְׁבֹּרָם שֶׁלֹּא יִצְאוּ מִגְּבוּל הַקְּדוּשָׁה בַּבַּחֲנִינֵת אֲשֶׁר שְׁמַתִּי חוּל גְּבוּל לַיָּם וְכוּ' כַּנ"ל. וְזֶה בַּחֲנִינֵת מַעֲקֵה לְגַב הַבַּיִת בַּחֲנִינֵת מַחְצָה וּגְבוּל לְגַב הַשֶּׁכֶל דִּהְיִנּוּ רֵאשִׁית הַשֶּׁכֶל כִּי הַעֲקָר תְּלוּי בְּרֵאשִׁית וְתַחֲלַת הַמַּחְשְׁבָה שֶׁצָּרִיךְ לְשַׁמְרָה מְאֹד לְכֹלֵי לְהַנִּיחָה לְצֵאת לַחוּץ כִּי אֵזַר בְּקַל יִכּוּלִים לְהַכְנִיעָה וְלִשְׁמְרָה לְכֹלֵי לְצֵאת לַחוּץ. אֲבָל תִּכְרַף שְׁמַנִּיחִין תַּחֲלַת הַמַּחְשְׁבָה לְצֵאת לַחוּץ, עַל-יָדֵי זֶה נוֹפֵל חֵס וְשְׁלוֹם בַּבַּחֲנִינֵת חֲלִי נוֹפֵל חֵס וְשְׁלוֹם כְּמִבְּאֵר בְּמִאֲמַר הָאֵי מֵאֵן דְּאִזִּיל לְמִינְסַב (לְקוּטִי מוֹהֲר"ן חֲלֵק א - סִימָן כט) עֵינֵי שֶׁם בַּחֲנִינֵת חֲלִי נוֹפֵל חֵס וְשְׁלוֹם שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת נְפִילַת הַמַּחֲזִין עַל-יָדֵי הַתְּגַבְרוֹת הַדְּמִים שֶׁמִּתְגַּבְּרִין וּמִתִּיזִין לְתוֹךְ הַמַּח וְעַל-יָדֵי זֶה נוֹפֵל חֵס וְשְׁלוֹם. וְזֶה בַּחֲנִינֵת וְלֹא תִשִּׁים דְּמִים בְּבֵיתְךָ כִּי יִפֹּל הַנוֹפֵל וְכוּ' וְלֹא תִשִּׁים דְּמִים דִּיקָא שֶׁעַל-יָדֵי שְׂאִין נְזוּהָרִין בְּמִצְוֹת מַעֲקֵה לַעֲשׂוֹת מַחְצָה לְהַמְחַשְׁבָה שֶׁבְּמַח כַּנ"ל עַל-יָדֵי זֶה הוּא מְשִׁים דְּמִים בְּבֵיתוֹ מִמֶּשׁ דִּהְיִנּוּ שְׁנַכְנְסִין הַדְּמִים לְשֵׁם שְׁמַתִּיזִין לְתוֹךְ הַמַּח כַּנ"ל וְעַל-יָדֵי זֶה נוֹפֵל כַּנ"ל. וְזֶהוּ כִּי יִפֹּל הַנוֹפֵל כַּנ"ל כִּי זֶה תְּלוּי בְּזֶה כִּי הַעֲקָר תְּלוּי בְּהַמַּח דִּהְיִנּוּ שֶׁמִּתְגַּבְּרִין הַדְּמִים וּמִתִּיזִין בְּמַח וּמְפִילִין אוֹתוֹ זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יָדֵי פְּנֵם הַמַּח בְּעֲצָמוֹ שֶׁעַל-יָדֵי שְׂאִין שׁוֹמְרִים הַמַּח וּמְנִיחִים אוֹתוֹ לְצֵאת לַחוּץ חֵס וְשְׁלוֹם עַל-יָדֵי זֶה נוֹתֵן כַּח בְּהַדְּמִים עַד שֶׁמִּתְגַּבְּרִין חֵס וְשְׁלוֹם וְנַכְנְסִין לְתוֹךְ הַמַּח וּמְפִילִין אוֹתוֹ לְגַמְרֵי חֵס וְשְׁלוֹם וְכַמוֹכֵן שֶׁם בְּמִאֲמַר הַנ"ל.

וְזֶה בַּחֲנִינֵת כִּי יִפֹּל הַנוֹפֵל וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל רְאוּי זֶה לְפַל וְעַל-כֵּן הַכְּתוּב קוֹרְאוּ נוֹפֵל כִּי בּוֹדָאֵי כְּבָר הַתְּחִיל לְפַל עַל-יָדֵי שִׁינְצָא לַחוּץ מִן גְּבוּל הַקְּדוּשָׁה שֶׁעַל-יָדֵי זֶה נוֹתֵן כַּח בְּהַדְּמִים עַד שֶׁמִּתְגַּבְּרִין וּמְפִילִין אֶת הַנוֹפֵל לְגַמְרֵי וְזֶהוּ בַּחֲנִינֵת וְלֹא תִשִּׁים דְּמִים בְּבֵיתְךָ כִּי יִפֹּל הַנוֹפֵל כַּנ"ל. וּבְשִׁבְלֵי זֶה עוֹתָה תוֹרָה בַּחֲנִינֵת מִצְוֹת מַעֲקֵה כְּדֵי לְשַׁמֵּר הַמַּח מִלְּצֵאת מַחוּץ לְגְבוּל הַקְּדוּשָׁה כַּנ"ל שֶׁעַל-יָדֵי זֶה לֹא יִבּוֹא לְיָדֵי נְפִילָה חֵס וְשְׁלוֹם כַּנ"ל וְעַל-כֵּן נִרְמְזָה שְׁמִירַת הַמַּח בְּבְנִינֵי הַבַּיִת כִּי בְנִינֵי הַבַּיִת הוּא עַל-יָדֵי חֲכֻמָּה כַּנ"ל נִמְצָא שְׁמִירַת הַחֲכֻמָּה שֶׁבְּמַח הוּא שְׁמִירַת וְתַקוּן הַבַּיִת שֶׁבְּנָה כִּי עֲקָר תַּקוּן הַבַּיִת תְּלוּי בְּזֶה כַּנ"ל וְעַל-יָדֵי שְׁמִירָה זֶה מְנַפִּילַת הַמַּח כַּנ"ל אֵזַר הַמַּח בְּשְׁלָמוֹת וְאֵזַר הַבַּיִת בְּתַקוּנוֹ בַּבַּחֲנִינֵת סְכָה כַּנ"ל כִּי הַנְּפִילָה חֵס וְשְׁלוֹם הוּא פְּנֵם הַסְּכָה בַּבַּחֲנִינֵת סְכַת דוֹד הַנוֹפְלַת שֶׁזֶה בַּחֲנִינֵת חֲלִי נוֹפֵל חֵס וְשְׁלוֹם כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר שֶׁם בְּמִאֲמַר הַנ"ל וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת בַּחֲנִינֵת מַעֲקֵה שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת שְׁמִירַת הַבַּיִת בַּבַּחֲנִינֵת סְכָה כַּנ"ל. (הַלְכוֹת מַעֲקֵה וּשְׁמִירַת הַנְּפֵשׁ - הַלְכָה א)

ברחמי מנחם ומשמח אותנו בהיסודות הקדושים שכבר זכינו עלידי שיצאנו ממצרים וקבלנו את התורה שעלידי זה כל אחד מישראל חוטף כמה מצוות בכל יום. וכבר מצא דוד את מקום הבית המקדש וכבר נבנה פעמים והקריבו שם קמרת וקרפנות ובררו לנו שם כל הלכות התורה בלשכת הגזית וכו'. שעלידי כל זה כבר יסדו לנו הצדיקים יסודות חזקים לעולם ועד, שאפלו בהרפנו אי אפשר להרס היסודות הקדושים האלו. וכן אחר כך אחר החרבן לא עזבנו אלקינו ועמדו צדיקים גדולים ונוראים בכל דור כי אין דור יתום, עד שגם עתה בדורותינו היו צדיקים נוראים שיסדו לנו יסודות חזקים שאי אפשר להרסם בשום אופן בעולם שזהו בחינת כי הפיצותים בגוים וכי זריתים בארצות ואהי להם למקדש מעט, ודרשו רבותינו ז"ל אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות. ועלידי זה אנו מצפים ומחכים לבנין הבית חדש שלא יהרס בנינו לעולם. (הלכות ברכת הודאה - הלכה ו, אותיות סח סט)

בב,ח

כי תבנה בית חדש ועשית מעקה

לנגד ...

כי יפל הנפל ממנו

כי מבאר בהתורה "חותם בתוך חותם" (לקוטי מוה"ר"ן חלק א - סימן כב) שעצות דקדשה זוכין עלידי נעשה ונשמע שהוא בחינת תורה ותפלה נגלה ונסתר בחינת בראשית ברא וכו'. וצריך לילך מדרגא לדרגא כי צריכין להשתדל לעשות מהנשמע נעשה מהנסתר נגלה וכו' ואז יש לו נשמע בחינת נסתר גבה ממנו ואחר כך ילך לדרגא גבה עוד יותר להשיג גם זה הנשמע והנסתר לעשות ממנו בחינת נעשה בחינת נגלה ואז יהיה לו בחינת נשמע בחינת נסתר גבה עוד יותר וכן ילך להלך יותר מדרגא לדרגא עד וכו' וכו' עין שם כל זה היטב. ומבאר שם שבשעולין מדרגא לדרגא צריך שיהיה ירידה קדם העליה כי הירידה תכלית העליה וכו' עין שם:

וזה כי תבנה בית חדש הינו כשמגיע לבחינת נעשה ונשמע גבה יותר דהינו שנתגלו לו חדושי תורה ומשיג הנסתר שבתורה זה בחינת שבונה לו בית חדש כי התורה שהיא החכמה האמתית נקרא בית כמו שכתוב בחכמה יבנה בית ועל כן היא מתחלת בבית דבראשית, גם בראשית הוא ראש בית כמו שכתוב בתקונים ועל כן כשמגיע לנעשה ונשמע גבה יותר ומשיג הנסתר שבתורה זה בחינת שבונה בית חדש וזה ועשית מעקה לנגד כי הבית כלול

מבית ועליה (ואפלו בית שאין בו עליה יש בו קרקע הבית ונגו שהוא התקרה שלמעלה) וזה בחינת נגלה ונסתר שהם בחינת תורה ותפלה כי הנסתר בחינת תפלה הוא בחינת עליה שעומד על הבית כי הנסתר הוא בחינה גבה ומרום וכמו שכתוב כי נבהו שמים מארץ בן נבהו דרכי מדרכיכם שנאמר על דרכיו יתברך הנסתרים מאתנו. ונוף הבית שעומד על הארץ זה בחינת הנגלה בחינת בעליל לארץ (תהלים יב) וכו' והעליה בחינת תפלה בחינת נסתר בחינת וכוין פתיחן לה בעליתה (דניאל ו). ועל כן כשרצו החכמים להשיג הלכות הנעלמות מהם שהם בחינת נסתר אצלם עלו על העליה לדרשן כמובא בדברי רבותינו ז"ל בנמרא שהעלו לו שלש מאות גרבי שמן וישב בעליה ודרשן כמו שכתוב במשנה ואלו מן ההלכות שאמרו בעלית חנניא וכו'. ועל כן כתב אדוננו מורנו ורבנו ז"ל בספר הא"ב שלדור בעליה הוא טוב יותר לעבודת הבורא מלדור בבית תחתון, כי עקר העבודה של כל אדם הוא לילך מדרגא לדרגא לפי בחינתו ולהשיג בכל פעם בחינת הנסתר ממנו בחינת תפלה שזה זוכין בעליה יותר כי עליה בחינת תפלה בחינת נסתר כנ"ל. וזה ועשית מעקה לנגד כי כשבונים בית חדש דהינו שמגיעין למדרגה גבה יותר שמשגיגין בחינת נעשה ונשמע וכו' הנגבה יותר שזהו בחינת בית ועליה אזי צריכין לזהר ביותר לעשות מעקה לנגד ועליתו שהוא תיק ונדר ומחצה שלא יפל משם. כי זה ידוע שהבעל דבר מתגרה מאד באדם העולה מדרגא לדרגא על כן צריך לזהר מאד בנפשו לעשות מעקה לנגד ועליתו לעשות לו מחצה ונדר שלא יפל חס ושלום. וזהו ולא תשים דמים בביתך ודרשו רבותינו ז"ל שלא ישים סלם רעוע בתוך ביתו ולא יגדל כלב רע בתוך ביתו. כי עלידי נעשה ונשמע וכו' זוכין לעצות דקדשה שהוא בחינת קולות בחינת הן יתן בקולו קול עז.

וזה בחינת האזהרה שלא ישים סלם רעוע בתוך ביתו שלא יפגם בהעצות דקדשה שלא יהיה חלוש ועצל (שקורין שלימזלינק) ולא יהיה קולו בבחינת קול ענות חלושה חס ושלום רק יהיה עז וחזק בכל עת ויהיה קולו עז וחזק בבחינת הן יתן בקולו קול עז. וזהו ולא יגדל כלב רע בתוך ביתו. כי אף על פי שצריכין שיהיה לו עצות דקדשה ואי אפשר להתקרב אל הקדשה כי אם עלידי עצות כנ"ל, אף על פי כן צריכין לזהר מאד מעצות דסמרא אחרא שהוא בחינת כלב רע בחינת והכלבים עזי נפש (ישעיה נז) ועל כן נקרא כלב רע שהוא עצות הרע לנמרי. כי ישראלים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם כי הצדקים עובדים ה' עם כל הדברים שבעולם בבחינת ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך בשני יצריך ביצר טוב וביצר הרע כי כל

הדברים הרעים וכל התאוות מהפכין אל הקדשה ועל־כן בענין העזות לפעמים צריכין הצדיקים להשתמש עם עזות ממש להיות עז פנים ממש כנגד המתנגדים והחולקים, וזה בחינת שמהפכין בחינת והכלבים עזי נפש דהינו בחינת עזות פנים מהפכין אותו אל הקדשה כדי שלא ימנעוהו המונעים שעקר התקיפות שלהם הוא על־ידי עזות כנ"ל. אבל צריכין לזהר שלא יגדל כלב רע בתוך ביתו שהוא בחינת עזות הרע לגמרי שהוא מי שהוא עז פנים ממש חס ושלום שאינו מתכוון בשביל עבודת ה' כלל אדרבא הוא מעז פנים כנגד יראי ה' באמת. נמצא שאזהרת שלא ישים סלם רעוע ולא יגדל כלב רע הם שיכים זה לזה בקשר נפלא כי הם דבר והפוכו, דהינו שיהיה לו עזות דקדשה שהוא בחינת סלם עז וחזק הפך סלם רעוע, אך יהיה נזהר מעזות דסטרא אחרא שהוא בחינת כלב רע כנ"ל. וזהו כי יפל הנפל ממנו, וקראו 'נפלי' על שם שראוי לפל כמו שדרשו רבותינו ז"ל, הינו שצריכין לזהר להתחזק מאד מאד בעבודתו כי צריך לעלות בכל עת מדרגא לדרגא. ואז בהכרח שיהיה לו ירידה קדם העליה שהוא בחינת נפילה. אבל הוא לצורך העליה ועל־כן צריך לעשות מעקה וסלם חזק וכו' שלא תהיה נפילה וירידה ממש חס ושלום רק תהיה הירידה לצורך העליה בבחינת כי יפל לא יוטל וכו' רק הנפילה למזכה בבחינת ירידה תכלית העליה. כי כל מה שעובר על האדם כל ימי חייו אם יזכה להתחזק ולהתאמץ בכל עת יהיה אף שיהיה יתהפך סוף כל סוף כל הירידות והנפילות לבחינת עליות גדולות בבחינת ירידה תכלית העליה עד שיתקיים ביום ההוא יבקש עון ישראל ואיננו כמו שמבאר שם עין שם אמן בן יהי רצון. (הלכות מעקה ושמירת הנפש – הלכה ד, אותיות א ב ג)

כב,ט

לא תזרע כרמך בלאים

כל אסורי בלאים סמכין התורה זה לזה כמו שכתוב בפרשת כי תצא שנסמך אסור בלאי הכרם לפסוק לא תחרש בשור ובחמור יחדו ואחר כך לא תלבש שעמנו וכו' גדילים תעשה לך וכו'.

כי כל מיני בלאים אסורים לנו שלא לערבב אותיות התורה שהוא שרשם כי כל הדברים שבפולס דומם צומח חי מדבר כל דבר ודבר יש לו שרש באותיות התורה. ועל־ידי בלאים חס ושלום גורם שנתערבבין חס ושלום גם אותיות התורה שהם שרשן ומשם באים כל המניעות שבפולס.

כי כל המניעות מעבודת ה' יתברך נמשכין מהבגדים הצואים כמו שכתוב בהתורה 'להמשיך

שלום' (לקוטי מוהר"ן חלק א – סימן יד) על מאמר רבה בר בר חנה רמא כופתא וסכרא לירדנא שהבגדים הצואים שנמשכו על־ידי עונותיו שמהם כל המניעות והמסכים וכו' הם מפסיקים כמו נהר בינו לבין הקדשה שהיא בחינת ארץ־ישראל עין שם. ועקר התגברות של הבגדים הצואים למנעו מדרך החיים האמתית הוא על־ידי גאות וכבוד המדמה של עולם הזה כי בודאי מי שירגיש שפלותו באמת וישים אל לבו אף הוא מלכלך בעונותיו ותאוותיו ופגמיו הרבים בודאי ילך על ידיו ועל רגליו ויבקש בכל כחו את רופא האמת שיוכל לרפא תחלואי נפשו כי מי יוכל לסבל להיות מלבש בבגדים צואים ומטנפים. אף הבגדים צואים בעצמן מבלבלין את דעתו ומעקמין את לבו עד שעושה עצמו בלא ידע את טנוף מעשיו וחפץ עדין בכבוד של העולם הזה ונפול בגאות ונסות הרוח. ועל־ידי זה אינו יכול להתקרב אל האמת שלא ילעיגו עליו בני אדם ויהיה נחשב בעיניהם כשוטה וכמשגע. בפרט עתה בעונותינו הרבים שנתקיים ותשלך אמת ארצה וסר מרע משתולל והכבוד נהפך לזרים ויראי חטא נמאסין וכו'. אבל מי שמשים אל לבו כאב מעשיו אשר לא טובים ומרגיש שפלותו באמת בודאי יכיר האמת לאמתו וישבר כל המניעות שבפולס ויתקרב אל האמת במקום שהוא. ועל־כן נקראת הגאווה מותרות כמו שכתוב במואב על־כן יתרה עשה וכו' על שהתגאה כמו שכתוב שמענו גאון מואב גיא מאד וכו' גאותו וגאוונו וכו' וכתוב ומשלם על יתר עושה גאווה. כי גאווה הוא בחינת מותרות ממש בחינת עבודה זרה בחינת קיא צואה שהוא מותרות ופסלת הגוף בחינת בגדים צואים הנ"ל שעקר התגברותם למנע מהאמת הוא על־ידי גאות כנ"ל. וכבר מבאר בדבריו ז"ל שעקר כל המניעות הם מניעות המח כמו שכתוב בסימן מו (לקוטי תנ"י), הינו על־ידי שנתערב דעתו ונוטה מן האמת ואינו רוצה לשום אל לבו האמת לאמתו כי על־ידי כל עברה ופגם הוא פוגם באותיות התורה שמשם שרש נפשו, כי על־ידי העברה והפגם הוא מתרחק ונפסק חס ושלום מהאות שפגם בו. ואז מצטרפין אצלו אותיות התורה בצרופים אחרים להפך מן האמת בבחינת לא זכה נעשית לו התורה סם מות כמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק ושמתם וכו'. ומשם נמשכין כל המחשבות רעות והסברות הפוכות המתעים את הרבה מדרך האמת לאמתו כמו שכתוב המהפכים ארחות ישר וכו' וכתוב הוי האמרים לרע טוב ולטוב רע וכו'. וכל זה בא על־ידי גאות שנמשך על־ידי הבגדים הצואים שמשם כל המניעות כנ"ל. כי על־ידי גאות חכמתו מסתלקת ממנו כמו שאמרו רבותינו ז"ל הינו שנסתלק ממנו

פֶּן תִּקְדָּשׁ

אכילת ישראל יקרה וקדושה וגבוהה מאד. פי אכילה דקדשה הוא בחינת תורה ממש, בחינת "ותורתך בתוך מעי", פי על-ידי התורה הקדושה נעשין כלים קדושים שעל-ידם ממשיכין החיות מחי החיים בהדרגה ובמדה, שעל-ידי-זה עקר החיות, ועקר החיות דקדשה הוא החכמה והדעת דקדשה, וזהו בעצמו בחינת אכילה דקדשה, פי על-ידי האכילה נמשך החיות פנראה בחוש, וזה מחמת שיש כח בכל דבר מאכל להמשיך ולהגביל החיות מחי החיים לתוך כל בעלי החיים, וזה הכח מקבלין המאכלים מהתורה הקדושה, ועל-כן צריכין לאכל בקדשה על-פי התורה בבחינת "ותורתך בתוך מעי", פי רק על-ידי התורה ממשיכין החיות מן חי החיים להחיות בהם נפש כל חי. וזה בחינת ההבדל שבין כל המאכלות אסורות למאכלים המותרים, פי כל המאכלות אסורות הם בחינת אכילת עץ הדעת טוב ורע, שאינו נמשך מבחינת כלים קדושים, רק מבחינת שברי כלים, שאין בהם כח להמשיך החיות מחי החיים פראוי, רק אדרבא על-ידם מתגבר הספרא-אחרא ביותר, שהוא ספרא דמוחא. וכן המאכלים הקדושים ביותר, כגון קדשים ותרומה לזרים, אסורים גם-כן באכילה, פי מחמת שהם קדושים בקדשה יתרה מאד על-כן אין כח להמקבל לקבל החיות והקדשה הנמשך על-ידם, ועל-כן אם ירצה לאכלם, חס ושלום, מי שאינו ראוי להם, אזי יהיה גורם בחינת שבירת כלים מהדש, פי עקר שבירת כלים היה על-ידי שלא יכלו הפלים לקבל רבוי האור בידוע, שזה בחינת רבוי השמן גורם כבוי הנר, ועל-כן גם על-ידי מאכלים אלו אי אפשר לקבל החיות דקדשה פראוי, שעקר התקון הוא לקבל החיות בהדרגה ובמדה על-ידי תקון הפלים בשלמות, ועל-כן "כל זר לא יאכל קדש", כדי שלא יהיה בבחינת רבוי אור. וזה גם-כן בחינת אסור כלאי-הכרם, פי אין להם כח לקבל רבוי אור הנמשך על-ידי זריעת הרבה מינים משנים כאלה, ועל-כן אסורים בבחינת קדש, כמו שכתוב: "פֶּן תקדש המלאה", פי זהו בחינת אסור קדש, שלא יהיה בבחינת רבוי אור חס ושלום כנ"ל. (הלכות הקשר כלים - הלכה ג, אות א לפי אוצר היראה - אכילה אות קמז)

לֹא תִחַרְשׁ בְּשׂוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּו

פי שור וחמור הם תרי זינא בישא בחינת עשו וישמעאל שהם כלל כל העכו"ם שהם כלל כל

חכמות התורה האמתיות ונושה לסברות ההפוכות מן האמת. פי כבר מבאר בהתורה הנ"ל שאין אדם זוכה לתורה פי אם על-ידי שפלות אמתו בכל הארבע בחינות הנ"ל שאז דיקא זוכה לעסק בתורה בתכלית השלמות עד שיוכל להאיר בשרשי נשמות ישראל וכו' ולעשות בעלי תשובה וגרים וכו'. ולזכות לזה בשלמות אין זוכה פי אם הצדיק האמתי שהוא ענו באמת בבחינת מ"ה בבחינת משה רבנו עליו השלום. אבל גם כל אלו המתעוררים להתקרב לצדיק הזה צריכים שירגישו על כל פנים שפלותם באמת. פי בלא זה אי אפשר להם להתקרב כלל, פי הבגדים הצואים ימנעו אותם וכנ"ל. נמצא שעקר כל המניעות נמשכים על-ידי שנתערבו אצלו צרופי אותיות התורה שפגם בהם שעל-ידי זה נתערבב דעתו בסברות הפוכות ודעות זרות שמשם כל המניעות שעקרם מניעות המח כנ"ל.

וזה בחינת כל אסורי כלאים שכל מיני כלאים אסורים לנו שלא לערבב אותיות התורה שהוא שרשם פי כל הדברים שבעולם דומם צומח חי מדבר כל דבר ודבר יש לו שרש באותיות התורה. ועל-ידי כלאים חס ושלום גורם שנתערבבין חס ושלום גם אותיות התורה שהם שרשן ומשם באים כל המניעות שבעולם. ועל-כן נקראים בשם כלאים שהוא לשון מניעות כמו שכתוב: ויכלא העם מהביא, אתה ה' לא תכלא רחמיך וכו', וכן הרבה, וכתוב וביתי כלאים החבאו - שהוא בית האסורים שמונעים אותו לצאת, פי כל המניעות שבעולם באים על-ידי בחינת כלאים שהוא בחינת ערבוב על-ידי שנתערבו אותיות התורה חס ושלום על-ידי פגמיו שמשם כל בלבול הדעת וסברות ההפוכות שמהם כל המניעות כנ"ל. וזה את הקתי תשמרו שהקדים קדם אסורי כלאים פי זה הפך כלאים הינו שהתורה מזוהרת את הקתי תשמרו לשמור היטב חקות התורה שלא להחליף חקות התורה חס ושלום הינו שלא לגרם לבלבל חס ושלום צרופי התורה וחקותיה על-ידי אסור כלאים וכנ"ל. ועל-כן עקר התקון על-ידי הצדיקי אמת שיכולים לעסק בתורה בקדשה פראוי עד שיאירו כל אותיות התורה בשלמות כפי מה שצריכין לעורר ולהקיץ אלו הנפשות עד שיתעוררו בתשובה בשלמות פי הצדיק צריך לצרף אותיות התורה בחדושים גפלאים בכל פעם כפי מה שצריך לתקון אלו הנפשות שנתרחקו משרשם ולהוליכם ולהדריכם בדרך הישר ובעצות טובות הצריכים כפי העת והזמן וכפי שרש נפשם וכפי תקון הצריכים להפגמים שפגמו בהם ובשביל זה צריכין באמת לחפש ולבקש מאד מאד אחר צדיק אמתי בזה. (הלכות ערלה - הלכה ה, אות ח)

לא תחרש בשור ובחמור יחדו

וזה בחינת אסור כלאי בהמה שאסור לעשות מלאכה בשני מיני בהמות יחד. כי כל המלאכות שבעולם כלם הם בחינת צמצומים כי זה עקר אמנות המלאכה לצמצם הדבר בצמצום הזה להוציא כלי למעשהו וכל אלו הצמצומים של כל הל"ט מלאכות צריכין לתקנם ולהמתקן לברר מזהמת הנחש מחטא אדם הראשון שעל ידו נתקללו ל"ט קללות שמשם נשתלשל יגיעת וטרחת כל הל"ט מלאכות שהם בחינת (בראשית ג) בועת אפיק תאכל לחם. ועל-כן צריך כל אחד לקדש עצמו לעשות המשא ומתן או העסק והמלאכה בקדשה גדולה לשם ה' כדי לברר כל העסקים והמלאכות שכלם כלולים בל"ט מלאכות לברר כלם מזהמת הנחש. ועקר ההמתקה והברור של כל הל"ט מלאכות שהם בחינת צמצומים הוא על-ידי השכל השיף לכל מלאכה וצמצום כי בכל מלאכה ומלאכה יש איזהו שכל שאין אמנות ומלאכה שלא יהיה בה איזהו שכל וחכמה. וזה השכל יש לו שרש למעלה בשכל דקדשה על-כן צריכין לראות לעשות המלאכה והמשא ומתן בקדשה גדולה לקשר השכל שיש בהמלאכה לשרשו דהינו להשכל הפרטי של מעלה השיף לאותו השכל והצמצום של אותה מלאכה שעל-ידי זה ממתיקין אותו הצמצום כי אין הדין נמתק אלא בשרשו דהינו על-ידי השכל הפרטי השיף אליו שהוא שרשו.

וזה בחינת מה שאסור לחרש ולמשך ולעשות מלאכה בשני בהמות יחד כי כל הצמצומים שהם בחינת דינים זה בחינת בהמה שהוא העדר הדעת כי תרחמנות והחסד הוא בחינת דעת והצמצום והדין הוא בחינת מעוט הדעת כמבאר בדברי רבנו ז"ל כמה פעמים. וצריכין לברר ולהמתיק ולהעלות מבהמה לאדם שזה עקר עבודת האדם בעולם הזה כי האדם הוא השכל שהוא גדר האדם והוא צריך לברר כל הצמצומים וכל הדינים שהם בחינת העדר הדעת בחינת בהמה לבררם מבהמה לאדם מדין לחסד, וצריך לברר ולהמתיק כל דין וצמצום על-ידי השכל השיף לו דיקא שהוא שרשו. וזה עקר תקון הל"ט מלאכות שהם בחינת צמצומים כנ"ל לבררם מזהמת הנחש ולהמתיקן בבחינת ל"ט מלאכות המשכן כנ"ל. ועל-כן אסור לאדם לעשות מלאכה בשני מיני בהמות יחד כי אז נתערב שני מיני צמצומים יחד שהם שני מיני בהמות שהם עקר אחיזת הדין והצמצום שהוא נאחז ביותר במקום שנתמעט

הגליות כלל כל הצרות כי עקר כל הצרות הם על-ידי הגליות שאנו בגולה בין העכו"ם שכלם כלולים בעשו וישמעאל שהם בחינת שור וחמור והזהיר הכתוב שלא לערבם יחד על-ידי אסור תערבת כלאים שלא לגרם חס ושלום לערב ולחבר הצרות יחד שאז אי אפשר לסבלם חס ושלום, הינו שלא לגרם לבבל דעתו חס ושלום שידמה לו כאלו כל העולם נפל עליו (כמו שרגילין העולם לומר בעת צרה חס ושלום) כאלו חס ושלום כל הצרות באו עליו חס ושלום בלי הרחבה כלל. והא בהא תליא, שמי שאומר כף חס ושלום ועל-ידי זה נתעקם לבו מה' יתברך ואינו יכול לצעק אליו אזי חס ושלום באמת נתרבין עליו הצרות רחמנא לצלן, כי כל הנמשך אחר צערו הצער נמשך אחריו חס ושלום רק צריכין לתן רוח בדעתו למצא הרחבות גם בתוך הצרות בעצמן ולהביא תודה והודאה בכל עת כי באמת בכל צרה שבעולם יש בתוכה הרחבה בחינת בצר הרחבת לי וכמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק אך לא בעי ישלח יד (איוב ל) וכתוב ולא יעיר כל חמתו שזה בחינת ורוח תשימו בין עדר ובין עדר הנאמר ביעקב אבינו שדרשו רבותינו ז"ל על הצרות והגליות שבינו יעקב כמה שלא ערב כלאים לתן רוח בין הצרות. שזהו בחינת ורוח תשימו בין עדר ובין עדר בין צרה וצרה בין גלות לגלות כמו שדרשו רבותינו ז"ל הינו כנ"ל. כי יעקב הכניע קלפת עשו וישמעאל שהם בחינת שור וחמור בחינת ויהי לי שור וחמור. הינו שהכניע הקלפות היונקין מהדינים והצרות שהם רוצים לעקם את הלב בעת צרה כאלו אפס תקנה חס ושלום שזה עקר הצרה הגדולה ביותר מהצרות בעצמן שזה עקר צער הגלות מה שהעכו"ם המצרין מבזין ומחרפין אותנו ואומרים אין תקנה חס ושלום כמו שכתוב ברצח בעצמותי חרפוני צוררי באמרם אלי כל היום איה אלקיך וכתוב כל היום כלמתי נגדי וכו' וכן הרבה וכל זה בחינת התחברות קלפת עשו וישמעאל ביחד שהם כלל כל הצרות והגליות כנ"ל. אבל יעקב אבינו הכניע אותם מישראל וצוה לשמר שיהיה כל עדר ועדר לבדו שלא לערב כלאים שהם בחינת תערובות שור וחמור כנ"ל. רק לתת רוח בין עדר ובין עדר לתן רוח בין הצרות שאפלו בעת הצרה חס ושלום יסתכלו על הרוח וההרחבה שה' יתברך הרחיב עמו ונמל לו טובות מעודו וגם בהצרה בעצמה מרחיב לו כנ"ל. ועל-ידי זה יוכל לצעק לה' יתברך ויהיה נצול לגמרי מכל הצרות בחסדו הגדול ונפלאותיו. (הלכות כלאי בהמה - הלכה ד, אות ח)

**לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו
גדלים תעשה לך**

כי צמר שרשו נמשך מבחינת הבטול המבאר בהתורה "ויאמר בעז אל רות" (לקוטי מוהר"ן חלק א - סימן סה), דהינו כשיש לאדם יסורין וצרות חס ושלוה, אזי סותם עיניו וכו', שזהו בחינת בטול אל התכלית ששם כלו טוב ושם מתבטלין כל היסורים והדינים וכו'. וזהו בחינת צמר, שהוא בחינת תקוני דיקנא, בחינת (תהלים קיח) מן המצר קראתי יה, מצר אותיות צמר וכו' במבאר בפתכים. וזהו בחינת (דניאל ז): ושער ראשה פעמר נקא וכו' שנאמר בעתיק יומין ששם עקר בחינת הבטול פידוע. וזהו מן המצר קראתי, 'מן המצר' דיקא, הינו שדיקא מן המצר והדחק והיסורים חס ושלוה כשזוכין לקרות אל ה' ולהכלל ולהתבטל אליו יתברך אז זוכין להכלל בהתכלית שהוא כלו טוב שהוא בחינת תקוני דיקנא המרמזין בפסוקי מן המצר במבאר בפגנות, שהם בחינת רחמים גדולים, בחינת כלו טוב, כי שם נתהפך הכל לטובה, כי שם נתהפכין העונות לזכויות, בבחינת (ישעיה א) אם יהיו חטאיכם וכו' ואם יאדימו כתולע בצמר יהיו, בחינת חוט של צמר שהיה תלוי ביום הכפורים שהיה מלבין העונות וכו' (יומא לט). ועל ידי זה ממילא נתבטלין כל היסורים והצרות ונתהפכין לטובות, כי אין מיתה בלא חטא ואין יסורין בלא עון (שבת נה). וכשנתהפכין העונות לזכויות ונעשה ממצר צמר, ממילא נתבטלין כל היסורים, כי שם בחינת התכלית שהוא כלו טוב. ופשתן הוא בחינת דינים ונבורות בחינת קרבן קין שהביא מפסלת שהוא זרע פשתן (בראשית רבה פרשה כח). ועל כן אסור לחבר צמר ופשתים שלא במקום מצוה, כי הדינים הנאחזין בפשתן מתגברין ומתגרין ביותר מאד כשמתחברין עם צמר שנמשך מבחינת בטול אל התכלית, וכמבאר בהתורה הנ"ל שכשרואין הדינים שרועה לבטל היסורים והדינים על-ידי בטול אל התכלית הם מתגברין ביותר, כמו שני בני אדם הנלחמים זה בזה וכו' כמו שכתוב שם, עין שם. וזהו אסור שעטנז שהיא התחברות צמר ופשתים, כי צמר לנבי פשתים הוא בבחינת בטול אל התכלית כי משם שרשו, ופשתים הוא בחינת נבורות, ששם אחיות הדינים שהם מתגברים ביותר כשרואים בחינת בטול הנ"ל.

ועל-כן במקום מצות ציצית בשלמות, דהינו בזמן שהיה תכלת, מתר בלאים. כי על ידי קדשת מצות ציצית ממשיכין אור הרשימו שהוא כלל התורה, שעל ידי זה מקררין ומבטלין הדינים והיסורים אחר

הדעת ביותר ועל-כן בהמה שהוא תכלית מעוט והעדר הדעת לנמרי על-כן שם אחיות הדין והצמצום בתכלית ועל-כן אי אפשר לבררו כי אם כשהוא למינו דיקא יכולין להמתיקו בשרשו בצנור השיף לו דהינו בשכל השיף לו אבל כשמערבים שני מינים יחד אזי נתערבים הצמצומים ואזי אי אפשר להעלות כל אחד לשרשו לשכל השיף לו לבדו בפרטיות ואזי אי אפשר להמתיקו כי עקר ההמתקה על-ידי השכל הפרטי השיף לו לבדו ואזי כשאנים נמתקין מחמת שנתערבו שני מיני בהמות שהם תכלית הצמצומים יחד אזי נאחו חס ושלוה והמת הנחש באותה המלאכה מל"ט מלאכות שעושה עמהם כי עקר אחיותם הוא מתערבת שזהו בחינת תערבת עין הדעת טוב ורע:

וזה בחינת מה שכתוב בזהר הקדוש על פסוק לא תחרש בשור ובחמור יחדו כי הם שני זיני בישא וכו' ולכאורה קשה, הלא גם בשני מיני בהמות מהורות אסור גם-כן לעשות עמם מלאכה ביחד כמו שכתוב בשלחן ערוך. אך באמת על-פי הנ"ל שצריכין לברר ולהמתיק כל צמצום וצמצום על-ידי השכל הפרטי השיף לו דיקא. וכשנתערבין שני מיני בהמות יחד בשעת איזה מלאכה נתערבין הצמצומים ואי אפשר להמתיק כל אחד ואחד על-ידי השכל השיף לו, ואזי נאחו חס ושלוה והמת הנחש מתערבת הזה שנתערב בשעת העסק בל"ט מלאכות ששם עקר אחיותם בבחינת בעצבון תאכלנה בזעת אפיק תאכל לחם וכו' שהם הל"ט מלאכות וכו' וכנ"ל. על-כן בכל עת שנתערבין שני מיני בהמות באסור דהינו בשעת חרישה וכיוצא אפלו שני מיני בהמות מהורות אזי תכף נתעורר חס ושלוה תערבת השור והחמור שהם תרי זיני בישא שכשמתחברים יחד חס ושלוה נתגבר הדין חס ושלוה ביותר כי זה נתעורר על-ידי תערבת של כל שני מיני בהמות אפלו מהורות כי מאחר שנתערבין ואין יכולין להמתיק הצמצום של הל"ט מלאכות אזי נתעוררין חס ושלוה ל"ט מלאכות דסטרא אחרא שהם ל"ט קללות שהם והמת הנחש שהוא בחינת תערובות תרי זיני בישא שהם השור והחמור שהם עשו וישמעאל פידוע. ועל-כן בללה התורה אסור בלאי בהמה בשור וחמור אף-על-פי שבאמת כל שני מינים אסורים אפלו שני מינים מהורים כי התורה רמזה לנו הפגם הנעשה על-ידי בלאי בהמה אפלו מהורים כי נתערבים חס ושלוה השור והחמור תרי זיני בישא וכו' כנ"ל. (הלכות בלאי בהמה - הלכה ג, אותיות א ב ג)

הבטול בפְּרוּצִים להתגבר ביותר, בבחינת הוי כל צמא לכו למים, כמו שכתוב שם. ועל־כן אז נמתקין גם בחינת הפשתן שהוא בחינת דינים ונעשה גם כן בבחינת לבושין קדושים, בחינת כלים לקבל אור הרשימו של התכלית שהוא בחינת כלל התורה, כי פשתן גדולו על המים ותקונו משם. הינו על־ידי התורה שהוא בחינת מים שממשיכין מהרשימו של הבטול שעל ידי זה מקררין ומבטלין היסורים והדינים, אבל שלא במקום מצוה, שאז אין יכלת להמשיך תורה, על כן אז אסור כלאים שהוא התחברות צמר ופשתים, שלא יתגברו הדינים ביותר שמשם אחיזת כל הסטרא אחרא והקלפות פי־דוע. (הלכות גטילת ידים שחרית – הלכה ד, אות יב)

כביא

לא תלבש שעטנז, צמר ופשתים יחדו
הצדיקים אמתיים, כל עסקם לתקן לבושי דמלכא, להמשיך תקונים להלביש האור העליון בכמה צמצומים ולבושין, באפן שנוכח כלנו לקבל האורות העליונים כדי שגדע ונאמין בו יתברך; כי זה כל עבודתם, להכניס בעולם ידיעת אמתת אלקותו יתברך, למען דעת כל עמי הארץ כי ה' הוא האלקים אין עוד, שזה אי אפשר כי אם על־ידי שממשיכין האור העליון ומלבישין אותו בכמה לבושין, עד שעל־ידי־זה מודיעין בעולם דרכי רחמיו וטובו יתברך, עד שיש תקנה לכל הרחוקים להתקרב אליו יתברך. והלבושין אלו הם בחינת לבושי־צמר, שנמשכין מהאור העליון של תליסר מכילין דרחמי, תליסר תקוני דיקנא, שהם בחינת צמר פי־דוע. אך אי אפשר לקבל האור הנפלא הזה של הצדיקי־אמת כי אם על־ידי שזוכין לשבר המניעות והתגברות ההעלמה של זה העולם, שמונע מאד מלראות אור הצדיקים והתורה הקדושה. וכשזוכין לשבר כל המניעות, אזי הם לטובה גדולה, כי נעשה על־ידם דיקא כלים ולבושין לקבל בתוכם את האור. והלבושין האלו שנעשו על־ידי שבירת המניעות הם בחינת בגדי־פשתן, שהוא בחינת דינים ונבורות. כמו שכתוב (דניאל ט): והאיש גבריאל לבוש בדים. ובאמת כל העולם הזה הוא פחות מגרגר החרדל נגד אור הגדול של הצדיקים והתורה הקדושה, כי האור שלהם גדול מאד בלי שעור וערך כלל; אך עקר הכח שיש לעולם הזה למנע מלראות את האור של הצדיקים והתורה הקדושה הוא רק מחמת שהעולם הזה הוא סמוך מאד לעיני האדם, על־כן הוא חוצץ וסותם בפני עיניו מלראות האור הגדול והנורא הזה, ומזה באין כל המניעות וההעלמה, שהם בחינת

פשתים כנ"ל, המונעים מלראות האור הקדוש של הצדיקים, שהם בחינת צמר כנ"ל. ובאמת אור העינים בשרשו נמשך גם־כן רק מהצדיקי־האמת, כמבאר בפנים; אך אף־על־פי־כן, מחמת גדל כח הבחירה יוכל האדם לתור אחר עיניו, חס ושלום, ולהסתכל בעיניו רק על הבלי עולם הזה הסמוכין אליו, עד שעל־ידי־זה נעלם ונסתר ממנו לגמרי אור הצדיקים והתורה הקדושה, שמשם עקר שרש מאור העינים. על־כן צריכין לזהר מאד להתחכם בזה להטות עיניו קצת מהעולם הזה, באפן שיתרחק העולם הזה ממנו קצת, שלא יעמד כל־כך לנגד עיניו בסמוך להם כל־כך, ואזי יוכל להאיר לו האור הנפלא של התורה והצדיקים (שהוא בחינת צמר), ואז יראה שכל העולם הזה (שממנו כל המניעות שהם בחינת פשתים) הוא כאפס ואין ממש נגד אור הנפלא הזה, ואז ממילא יתבטלו ממנו כל המניעות והמסכים המבדילים, עד שיתהפכו לטובה גדולה, שיהיו נעשין מהם כלים ולבושים נפלאים לקבל בתוכן את האור כנ"ל. וזה בחינת אסור שעטנז, שאסור לחבר צמר ופשתים יחד בהלבושים, כי כל־זמן שהפשתים (שהוא בחינת גשמיית העולם הזה, שמשם כל המניעות) הוא רחוק מהצמר (שהוא בחינת אור הצדיק, שממנו נמשך עקר אור העינים), אזי אינו יכול להעלים ולהסתיר האור כל־כך; אבל כשמקרבים ומחברים הפשתים להצמר, אזי עומד הנשמיית בפני העינים ומעכב ביותר מלראות אור הצדיק, עד שנתעלם ממנו לגמרי, חס ושלום, כי גשמיית העולם הזה חוצץ בפני עיניו מלראות אור הצדיק כנ"ל. מוכן מזה, כי על־ידי לבישת שעטנז, חס ושלום, מתגבר עליו כל המניעות והמסכים המבדילים הבאים מגשמיית עולם הזה, והם משתטחים כל־כך לפני עיניו בסמוך להם ממש, עד שעל־ידי־זה אינו זוכה לראות כלל האור הקדוש של התורה והצדיקים אמתיים, ואז ממילא העין רואה והלב חומד, ויוכל לבוא על־ידי־זה למה שיבוא, רחמנא לצלן. (הלכות כלאי בגדים, הלכה ד, אותיות בגד לפי אוצר היראה – בגדים, אות כא)

כגו

ויהפך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה

כל התוכחות שה' יתברך מוכיח את ישראל וכל הבזיונות שמבזה אותם לפעמים בדרך בזיון הכל לטובה גדולה כדי ללמד עליהם זכות והסד כדי שישובו אליו באמת כי לפעמים פשישראל מקלקלין מעשיהם מאד מאד עד שכמעט אין נכר מעט דמעט

על-ידי זה דיקא נתהפך לברכה וכנ"ל. (הלכות ראשית הגז - הלכה ד, אותיות די)

כג, כה

**כי תבא בכרם רעד ואכלת ענבים
בנפשך שבעה ואל בליך לא תתן**

כי כשאוכל יותר מצרפו, זה המאכל מזיק לו, כי כל דבר יש לו שרש שיש לו חיות ממנו, כגון הפנים יש להם חיות ממה שהאדם לוקח אותם לרפואה, וכן המאכלים יש להם חיות מזה שהאדם אוכל אותם ומקבל חיות מהם, מזה יש חיות להמאכלים; אבל כשאוכל יותר מצרפו, אין לזה המאכל ממי לקבל חיות, מאחר שאין האדם צריך אליו, והוא דומה כאלו הניחו האדם לתוך כלי, שבוודאי אינו מקבל חיות משם, ועל-פן המאכל מבקש לו חיות להחיות עצמו, ואזי הוא מוציא החיות של האדם, ועל-ידי זה הוא מזיק להאדם, ומחמת זה נצטרפין עמו אפלו שאר המאכלים ומזיקים לו. וזה: ואכלת בנפשך שבעה - לא יותר. וזה: ואל בליך לא תתן, הינו שלא תאכל יותר מצרפך, שזה דומה כגותן לתוך הכלי, מאחר שאין צריך לו כנ"ל. (לקוטי מוהר"ן חלק א - סימן רנו)

כד, כד

**ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש
אחר ... לא יוכל בעלה הראשון ...**

לשוב לקחתה ... אחרי אשר הטמאה האשה היא בחינת צמצום ודין, כי עקר כל בחינת הצמצומים והדינים הם מבחינת סטרא דנקבא, כידוע; והאיש הוא בחינת השכל, הממתיק את הצמצום, כי עקר המתקת הצמצומים והדינים הוא על-ידי השכל. ויש לכל צמצום ודין שכל פרטי שמשם שרשו, ועל-ידו דיקא נמתק זה הדין והצמצום, כי אין הדין נמתק אלא בשרשו. וזה בחינת חמר אסור אשת-איש, כי מאחר שכבר נתקשרה לבעלה על-ידי הנשואין, שוב היא נאסרה לכל העולם, כי לא די שאינה יכולה לקבל המתקה הוין מבעלה, שהוא בחינת השכל השייך לאותו הצמצום, אף גם מתגבר ביותר תקף הדינים והצמצום, שמשם שרש יניקת הסטרא-אחרא, חס ושלום, אם תמעל מעל באישה, חס ושלום; כי כשהצמצום, שהוא בחינת האשה, מקבל חס ושלום משכל אחר שאינו שייך אליו, שמתקת זה אין בו כח להמתיק זה הצמצום, אזי אדרבא מתגברין על-ידי זה הצמצומים והדינים, חס ושלום,

הטוב שבהם מעצם רבוי הפשעים והקלקולים רחמנא לצלן, ואם ירצה ה' יתברך ללמד עליהם זכות על-ידי מעט הטוב שבהם יתעוררו המקטרגים חס ושלום וימצאו כנגד זה אלפים פעמים להפך חס ושלום אבל ה' יתברך חפץ חסד הוא ואף-על-פי-כן הוא רוצה בעמו וחפץ להטות עליהם כלפי חסד אז בטובו והכמתו הנפלאה הוא בעצמו מבוזה את ישראל בתכלית הביוון ואומר עליהם שכבר אצלו חס ושלום כמו כל האמות מאחר שכבר קלקלו כל כך. ותכף שה' יתברך מהפך הדבר ואומר על ישראל שהם כמו האמות ממש אזי תכף נתראה אמתת הנקודות טובות שבהם.

וזה בחינת ולא אבה ה' אלקיך לשמע אל בלעם ויהפך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה וכו'. כי בלעם רצה להסתכל על עונות ישראל כדי שיוכל לקללם חס ושלום. וכל זה היה עקר כונתו הרעה בשתוף לקללם כי אף-על-פי שידע שהוא ביד ה' יתברך כחמר ביד היוצר כמו שאמר כמה פעמים לא אוכל לעשות קטנה או גדולה מלבי את אשר ישים ה' בפי וכו'. והוא היה רואה ומבין בעצמו שאין רצון ה' יתברך לקללם ואף-על-פי-כן הלך כי כונתו הרעה היה שעל-ידי שיעורר עונות ישראל יהיה כביכול ה' יתברך מכרח להסכים עמו לקללם חס ושלום, כי ה' יתברך אוהב משפט כידוע. וזה שכתוב וישת אל המדבר פניו בתרגומו וכמו שפרש רש"י שהסתכל על חטא העגל וסבר שלגדל עצם החטא שוב אי אפשר לגלות ולעורר הטוב והזכות שבישראל. אבל איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת עד היכן עד היכן מניעין רחמיו העצומים על ישראל וברחמיו הנפלאים הפך הקללה דיקא לברכה. כי דיקא על-ידי עצם שנאתו שרצה לעקר את ישראל לגמרי חס ושלום על-ידי גדל הקטרוג שרצה לעורר עליהם על-ידי זה דיקא נתהפך לברכה, כי הוא רצה שהאמות שהם בלק והמואבים יתגברו על ישראל כי בשביל זה קראו בלק ורצה לקטרג עליהם כדי לגרש ישראל מפניהם אבל תכף נראה טפשותו וסכלותו הגדולה כי תכף שרצה להכניע ישראל חס ושלום כנגד המואבים מחמת עונותיהם תכף נתראה ונתגלה גדל רבוי המעלות טובות שיש עדין לישראל כנגד המואבים וכנגד כל האמות, ואזי הפך ה' הקללה לברכה כמו שכתוב ויהפך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה וכו'. ויהפך דיקא כי דיקא על-ידי הקללה שרצה לקללם שיששראל יתגרשו חס ושלום מפני שאר האמות תכף נתראה ונתגלה הטוב שבישראל כנגד האמות כנ"ל ואז נתעורר זכות גדול על ישראל על-ידי שראו הכל שכנגד האמות הם צדיקים גדולים ועל-פן

בהתגברות גדול וקשה מאד, רחמנא לצלן, ומשם עקר אחיות הסטרא-אחרא ותקף הקלפות בידוע. ומחמת שעקר הכח שיש להשכליים להמתיק הצמצומים כל שכל פרטי להמתיק הצמצום השייך אליו הוא רק על-ידי שמקבלין כח וחיות מבחינת החכמה על-ידי התורה הקדושה שמקבלת משם, בשיש לה שלמות על-ידי רבוי הספרים הקדושים, על-כן מקדשה בשטר, שהוא בחינת ספר; ואפלו אם אינו מקדשה בשטר בכתב לה כתבה, ונקראת בלשון רבותינו ז"ל: ספר כתבה, כי בשעת נשואין, שצריכה להתחבר ולהתקשר עמו, על-כן צריכה לעלות עמו עד החכמה עלאה, ששם שרש כל הצמצומים ושרש כל השכליים, ואי אפשר לקבל משם כי אם על-ידי בחינת ספר, הינו רבוי הספרים הקדושים, ומזה משתלשל שבחינת ההתחברות שלהם הוא גם-כן על-ידי בחינת ספר. ומחמת שהחכמה עלאה הוא בחינת אור הפשוט הכולל הכל, על-כן יכולין להמשיך משם האור לבחינת השכליים והצמצומים הפרטיים ברצוננו, או בבחינת התחברות, שיתחבר הצמצום עם זה השכל על-ידי האור שממשיכין משם על-ידי בחינת הספר-כתבה או קדושי שטר. וכן להפך, בשרועה לפטרה, צריך לתן לה גט, שהוא ספר בריתות, שעל-ידי-זה חוזר ועולה לשם לבחינת שכל הכולל, חכמה עלאה, ששם שרש הכל, ושם מבטל הקשר שביניהם בשרשו העליון, וחוזר וממשיך שכל וחיות משם בבחינת בריתות, שלא יהיה עוד שום התחברות לזה הצמצום אליו, כי כבר נתבטל הקשר שביניהם בשרשו העליון הכולל הכל, וכנזכר לעיל, ואז מתרת להנשא לכל אדם, כי עכשו כבר יכולה לקבל המתקה מאיש אחר, על-ידי שתתקשר אליו בחפה וקדושיין. וזהו שאמרו רבותינו ז"ל: 'ויצאה והיתה' מקיש הויה ליציאה: מה יציאה בשטר, אף הויה בשטר, הינו כנ"ל.

וזהו בחינת אסור מחזיר גרושתו משנשאת. כי אי אפשר לה להנשא לאחר כי אם בכח הגט שהוא הספר בריתות שנותן לה בעלה הראשון, נמצא, שבעלה השני הוא בעל מחלקת גדול להבעל הראשון, כי דעתם הוא בהיפך ממש מהפוך אל הפוך, כי הוא המשיך לה פטור מהשכל הכולל בחינת התרחקות, דהינו שאי אפשר לו להמתיק הצמצום והדין שלה, ועל-כן הוא פוטרה ממנו וממשיך לה הארה משכל הכולל בבחינת בטול הקשר שביניהם בשרשו, שהוא בחינת הגט כנ"ל, ובכח הגט הזה היא הולכת ונשאת בכח הזה דיקא לבעלה השני, כמו שכתוב: ויצאה והיתה לאיש אחר — מקיש הויה ליציאה, כי הויה השניה נעשית על-ידי היציאה של הראשון שהוא הגט, שאי אפשר

לה להנשא להשני כל זמן שאינה מבררת שיש לה גט בריתות מבעלה הראשון, ובכח הגט הזה היא נשאת להשני. נמצא, שהשני הוא ההפוך ממש מן הראשון, כי הראשון המשיך אליה מבחינת השכל הכולל בחינת פרוד והתרחקות, וזה הבעל השני מהפך צנור ההתרחקות הזאת שהוא הגט, והולך ונושאה בכח הזה שתהיה אשתו, דהינו שהוא מקשרה אליו בכח ההארה הנמשכת משכל הכולל להמתיק צמצומיה ודיניה, שזהו עקר בחינת התקשרות הנשואין כנ"ל, נמצא שהוא ההפוך ממש מהראשון. וזה שפרש רש"י על 'ויצאה והיתה לאיש אחר' — אין זה בן זוגו של הראשון וכו', כי הוא בהפוך ממש ממנו כנ"ל.

ועל-כן אי אפשר לבעלה הראשון לשוב לקחתה אחרי אשר הטמאה, כי נקראת טמאה אצלו אחרי שנתקשרה בכח התרחקותו להפך ממש שהוא בעלה השני שנשאה וקשרה אליו בכח התרחקותו, כי זהו בחינת מחלקת הפוך הדעות, שמשם אחיות הטמאה והסטרא אחרא, ועל-כן אי אפשר לו לשוב לקחתה עוד, כי אין לו כח להמתיק צמצומיה ודיניה עוד מחמת תקף בחינת המחלקת כנגדו שנתאחו בה על-ידי נשואי השני שהוא ההפך מדעתו ממש כנ"ל. (הלכות גטין — הלכה ג, אות י לפי אוצר היראה — זיונים, אות כז)

כד, ט

זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים
עקר התגלות הנפש הוא על-ידי כבוד הקדושה. על-כן צריכין לזהר מאד לכבד את כל אחד מישראל בכל מיני כבוד, כדי שיתגלה הנפש והזכרון שלו. וביותר צריכין לזהר שלא לדבר בגנות חברו, כי על-ידי שמבזה אותו, על-ידי-זה אינו יכול להתגלות הנפש והזכרון שלו. ועל-כן על-ידי לשון הרע נפגם הזכרון ונא שכחה, חס ושלום, גם להמדרג הלשון הרע. וזה בחינת זכירת מעשה מרים, "זכור" דיקא. (הלכות ברכת הפרות — הלכה ג לפי אוצר היראה — כבוד, אות ו)

כד, י

לא תבא אל ביתו לעבט עבטו

אסור לכנס לבית הלווה לעבט עבטו. כי החפצים של כל אדם הם בחינת התפארותו ושעשועיו, כי הם חיותו שבהם משתעשע ומתפאר. ושרש חיותם נמשך מההתפארות שהי' תברך מתפאר עם כל אחד ואחד מישראל אפלו עם הגרוע שבגרועים שמשם שרש החיות והשפע של כל החפצים של כל אדם שהם בחינת התפארותו כנ"ל. ובאמת הויה

ראוי שיהיה עקר העשירות והחפצים היקרים אצל הצדיקים והבשרים שבִּישְׂרָאֵל, אך מחמת הטאי הדורות התגברו היכלי התמורות שִׁכְבְּשׁוּ הַטּוֹב לְהַסְטֵרָא אַחֲרָא שְׁעַל־יַדֵּי זֶה עַל פִּי הָרֵב הוּא לְהַפֵּךְ. אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן כָּל הַחֲפָצִים שֵׁישׁ אִפְלוּ לְהַעֲנִי שְׁבִישְׂרָאֵל שְׂרָשָׁם נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַהֲתַפְּאָרוֹת כִּנ"ל. וְעַקֵּר הַהֲתַפְּאָרוֹת הוּא בְּבֵית הָאָדָם, בְּבַחֲיִנַת: כְּתַפְּאֶרֶת אָדָם לְשִׁבַת בַּיִת, כִּי כָל בַּתֵּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל שְׂרָשָׁם הוּא מִבְּחִינַת הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ (כַּמּוּבָן בַּמֶּאֱמָר "בְּרֵאשִׁית — לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל", עֵין שָׁם). שְׁשָׁם עַקֵּר הַהֲתַפְּאָרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שִׁכְתוּב: "בֵּית קִדְשֵׁנוּ וְתַפְאֶרְתֵּנוּ וְכוּ". וְכֵן "יִפֶּה נוֹף מְשׁוּשׁ כָּל הָאָרֶץ וְכוּ", כִּי כָל הַתְּפִלוֹת וְהַמַּעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַכֹּל עוֹלָה אֶל הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וְשָׁם ה' יִתְבָּרֵךְ מִקְבֵּל כָּל הַהֲתַפְּאָרוֹת מֵהֵם, כִּי שָׁם שָׁעַר הַשָּׁמַיִם. וּמִשָּׁם, מִבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, נִמְשָׁךְ קִיּוֹם שֶׁל כָּל בַּתֵּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁשָׁם בְּחִינַת הַהֲתַפְּאָרוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל.

וְעַל־כֵּן בְּשִׂישְׂרָאֵל בָּאִים לִידֵי הַלְוֹאוֹת עַד שִׁמְכַרְחִים לְמִשְׁכָּנָם זֶה בְּחִינַת חֲרַבֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּקְרָא מִשְׁכּוֹן, כִּי הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ נִקְרָא מִשְׁכּוֹן עַל שֵׁם שְׁנַת־מִשְׁכּוֹן בְּעוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל עַל פֶּסוּק: "אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן וְכוּ", כִּי בְּזִמְנֵי שֶׁהָיָה הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ קָיָם הָיָה כָּל הַשְּׁפַע לְיִשְׂרָאֵל וְלֹא הָיוּ צָרִיכִים לְשׁוֹם הַלְוָאָה, כְּמוֹ שִׁכְתוּב: "וְהַלְוִיֹּת גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלֹּה וְכוּ". וְהַעֲבַטָּה גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תַעֲבֹט וְכוּ". רַק עַל־יַדֵּי חֲרַבֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּיב, עַל־יַדֵּי זֶה נִתְעַלַּם הַהֲתַפְּאָרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְנִמְשָׁךְ רַב הַשְּׁפַע לָהֶם וְכוּ כִּנ"ל עַד שִׁמְכַרְחִין לְבוֹא לְהַלְוֹאוֹת וּלְמִשְׁכּוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲרַבֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שְׁנַת־מִשְׁכּוֹן בְּעוֹנוֹתֵינוּ כִּנ"ל.

וְעַל־כֵּן הַזְהִירָה הַתּוֹרָה מְאֹד עַל הַמְלִוָּה לְהַקֵּל עַל הַלְוָה, בְּפֶרֶט בְּעֵינֵי הַמִּשְׁכּוֹן כְּדֵי שְׁעַל־יַדֵּי הַחֶסֶד הַזֶּה שִׁינְמַל עִמוֹ, יִהְיֶה חוֹזֵר וְנִמְשָׁךְ הַהֲתַפְּאָרוֹת שְׁעַל־יַדֵּי זֶה יִחְזֹר הַשְּׁפַע לְיִשְׂרָאֵל. וְעַל־כֵּן אֶסוּר לְכַנֵּס לְבֵיתוֹ לְעֵבֶט עֲבוֹטוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא לִפְגֹּם בְּיוֹתֵר בְּבַחֲיִנַת הַהֲתַפְּאָרוֹת שֶׁהוּא בְּתוֹךְ הַבֵּית בְּיוֹתֵר כִּנ"ל שְׁנִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ כִּנ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְׁצָרִיכִין לְהַחְזִיר כְּסוּת יוֹם — בְּיוֹם וְכְסוּת לַיְלָה — בְּלַיְלָה, כְּמוֹ שִׁכְתוּב: "כִּי הוּא כְּסוּתָה לְבִדְהָ הוּא שְׁמֵלְתוֹ לְעָרוֹ וְכוּ". כִּי הַכְּסוּת וְהַשְּׁמֵלָה הוּא עַקֵּר בְּחִינַת הַהֲתַפְּאָרוֹת שֶׁל הָאָדָם, כִּי רַבִּי יוֹחָנָן קָרָא לְמֵאֵנִי מְכַבְּדוֹתָא, כִּי הַחֲפָצִים שֶׁל הָאָדָם, בְּפֶרֶט הַבְּגָדִים הֵם מְכַבְּדִין וּמְפָאֲרִין אֶת הָאָדָם. וְכְמוֹ שִׁכְתוּב לְעֵגֶן בְּגָדֵי כְהֵנָּה: "וְעִשִׂיתָ בְּגָדֵי קִדְשׁ וְכוּ" לְכַבּוֹד וּלְתַפְאֶרֶת". וְעַל־כֵּן צָרִיכִין לְהַחְזִיר כְּסוּת יוֹם בְּיוֹם וְכְסוּת לַיְלָה בְּלַיְלָה, כִּי כָּל שְׁנוֵי הַעֲתִים שֶׁהֵם יוֹם וְלַיְלָה וְכוּ, הַכֹּל עַל־יַדֵּי הַהֲתַפְּאָרוֹת שֶׁה' יִתְבָּרֵךְ

מִקְבֵּל מִכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם וְיוֹם שְׁעַל־יַדֵּי זֶה מְחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. עַל־כֵּן תִּכְרַךְ בְּשִׁמְנֵיעַ הַיּוֹם צָרִיךְ לְהַחְזִיר לוֹ כְּסוּת יוֹם שְׁנִמְשָׁךְ מִהַהֲתַפְּאָרוֹת שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם, שְׁעַל־יַדֵּי זֶה מְאִיר אוֹר יוֹם וְכֵן כְּסוּת לַיְלָה בְּלַיְלָה, כִּי שְׁנוֵי הַעֲתִים שֶׁל יוֹם וְלַיְלָה נִמְשָׁךְ מִהַהֲתַפְּאָרוֹת פְּרָטֵי שֶׁה' יִתְבָּרֵךְ מִקְבֵּל בְּכָל יוֹם עָרֵב וּבִקְרַת מִכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּפֶרֶטֵי פְּרָטִיּוֹת וְכִנ"ל וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ בְּחִינַת כְּסוּת יוֹם וְלַיְלָה. וְעַל־כֵּן מְבָרְכִין בְּכָל יוֹם מְלַבִּישׁ עַרְמוֹת, וְעַל־כֵּן הַזְהִירָה הַתּוֹרָה לְהַחְזִיר הַמִּשְׁכּוֹן כְּסוּת יוֹם בְּיוֹם וְכוּ, כְּדֵי לְתַקֵּן וּלְהֵאִיר בְּחִינַת הַהֲתַפְּאָרוֹת שֶׁבְכָל יוֹם שְׁעַל־יַדֵּי זֶה יִתְבַטֵּל הַעֲנִיּוֹת וְהַהֲלֹאוֹת לְנִמְרֵי, כִּי יִחְזֹר הַשְּׁפַע לְיִשְׂרָאֵל עַל־יַדֵּי הַתְּנַלּוֹת הַתַּפְּאָרוֹת. וְזֶה שִׁכְתוּב בְּזֵהר: "כִּי הוּא כְּסוּתָה לְבִדְהָ הוּא שְׁמֵלְתוֹ לְעָרוֹ" — דָּא צִיּוּת וְתַפְלִין. כִּי צִיּוּת וְתַפְלִין הֵם עַקֵּר הַהֲתַפְּאָרוֹת שֶׁה' יִתְבָּרֵךְ מִקְבֵּל מִכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם בְּיָדוּעַ, וְעַל־כֵּן הֵם מְרַמְזִים בְּפֶסוּק זֶה כִּי הוּא כְּסוּתָה לְבִדְהָ וְכוּ, שֶׁמְדַבֵּר מִמִּצְוֹת הַשִּׁבַת הָעֲבוֹט בְּיוֹם וּבְלַיְלָה, כִּי הֵם בְּחִינַת אַחַת, כִּי מִצְוֹת הַשִּׁבַת הָעֲבוֹט הוּא בְּשִׁבִיל תַּקּוּן הַתְּנַלּוֹת הַהֲתַפְּאָרוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת צִיּוּת וְתַפְלִין שְׁמֵרְמְזִים בְּפֶסוּק זֶה, כִּי הוּא כְּסוּתָה וְכוּ וְכִנ"ל. (הַלְכוֹת טוֹעֵן וְנִטְעֵן — הַלְכָה ה', אוֹתִיּוֹת יד טו)

כדי,

לא תבא אל ביתו לעבט עבטו

בְּכָל הַמּוֹמֵן וְהַחֲפָצִים שֶׁל הָאָדָם יֵשׁ בָּהֶם נִיצוּצוֹת קְדוּשִׁים הַרְבֵּה שְׁצָרִיכִין לְבָרְרָם מַעֲמְקֵי הַקְּלָפוֹת, וְעַקֵּר הַעֲנִיּוֹת וְהַחֲסוֹן הַפְּרִנְסָה נִמְשָׁכִין מִהַנִּיצוּצוֹת הַנְּפוּלִין שֶׁלֹּא נִתְבָּרְרוּ עֲדִין. וְכָל אֶחָד כְּפִי מַה שְׁזוּכָה לְחֲפָצִים וּמּוֹמֵן שְׁנַת־בְּרָרוֹ, כְּמוֹ־כֵן נִצּוּל מַעֲנִיּוֹת וְהַלְוֹאוֹת (אַף־עַל־פִּי שֵׁישׁ רְשָׁעִים שֵׁישׁ לָהֶם עֲשִׂירוֹת הַרְבֵּה, וְהַבְּשָׂרִים וְהַצְּדִיקִים הֵם עַל־פִּי־רַב עֲנִיִּים יֵשׁ בְּזֶה עֲנִינִים הַרְבֵּה, עֵין פְּנִיִּים). וְבְרֹר הַנִּיצוּצוֹת שֶׁבְּהַמּוֹן וְהַחֲפָצִים הוּא בְּחִינַת בְּרֹר הַתְּפִלָּה, שְׁעַל־יַדֵּי עַקֵּר הַבְּרֹר. וּמַחֲמַת שְׁעַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה הוּא כְּשִׁמְעֵלִין אוֹתָהּ מִבְּחִינַת הַר וְשָׂדֶה לְבְּחִינַת בַּיִת, שְׁזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁבֵּית רֵאשׁוֹן וְשְׁנִי הַמְרַמְזִין בְּמַה שֶׁאֲבָרְהֶם קָרָא הַר וְיִצְחָק קָרָא שָׂדֶה וְכוּ, עַל־כֵּן נִחְרְבוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ, וְהֵם בְּבַחֲיִנַת מִשְׁכּוֹן; וּבֵית הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁהוּא בְּבַחֲיִנַת יַעֲקֹב קָרָא בַּיִת, עַל־כֵּן יִתְקַיֵּם לְעַד; עַל־כֵּן כְּמוֹ־כֵן בְּנִשְׁמִיּוֹת, כְּשִׁמְכַרְרִין הַנִּיצוּצוֹת שֶׁבְּהַמּוֹן וְהַחֲפָצִים, שְׁעַל־יַדֵּי־זֶה זוֹכִין לְעֲשִׂירוֹת, אֲבָל כָּל־זִמְנֵי שְׁמַנְחִים עֲדִין בַּחוּץ, בְּבַחֲיִנַת הַר וְשָׂדֶה, עֲדִין אֵינּוּ בְּטוֹחַ עֲלֵיהֶם מִהַזְקָה, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, עַד שֶׁמְכַנְּסִים אוֹתָם לְתוֹךְ

על-ידי שאין לוקח המשכון פתאם מיד הלווה, רק הלווה בעצמו נותנו לו וגם על-ידי שאינו לוקחו מביתו, רק הוא מוציא אליו אל החוץ. על-ידי זה יכולה הנפש להשאיר לעצמה חיותה ולא תצא נפשו ממנו, חס ושלום:

וזה בחינת השבת העבוט. פסות יום — ביום, וכסות לילה — בלילה. ואמרו רבותינו ו"ל: אל יקשה בענין לחזור לו כל פעם, כי בכל לילה עולה נפשך אלי ואיני מעבבה על כמה חובות שאתה חייב לי. כי השבת העבוט הוא השבת הנפש ממש מאחר שהוא שמלתו לערו הוא כסותו לבדו וסמוך לנפשו ביותר. ועל-כן מצוה להשיב לו בכל פעם שצריך לו, כי הנפש נשרשת שם ביותר מאחר שצריך לו ביותר. וכל זה הוא בתורת צדקה, וכמו שכתוב: "ולך תהיה צדקה". כי היא צדקה ממש, כי הוא מחיה אותו ממש, שמשאיר לו שרש לנפשו. וזה בחינת צדקה שהיא גם-כן להחיות נפש העני להשלים נפשו: וזה שבשהוכיח הנביא אותם על גזלה, אמר להם: "נשי עמי תגרשון מבית תענגיה מעל עלליה תקחו הדרי וכו'" (מכה ב). כי הגזלה נוגעת ביותר לאשתו ובניו, כי שם שרש נפשם, כמו שכתוב במאמר הנ"ל. (הלכות גבית מלוה — הלכה א)

כד, יד

לא תעשק שכיר עני ואביון מאחיד

הנפש היא אצל האדם בבחינת שכיר-יום, כי הנפש עושה כל פעולות הגוף, כי אין להגוף שום תנועה וחיות, כי אם על-ידי הנפש. ומי שזוכה לילך בדרך הקדש פראוי, לבטל הגוף לגמרי לגבי הנפש, אזי הנפש היא בבחינת מלך, כי הוא מולך על הגוף, ואז הוא בן-חורין, בבחינת "כל ישראל בני מלכים הם". אבל כשאין מבטל הגוף לגמרי נגד נפשו, אזי הנפש אצל הגוף כעבד, שעושה הנפש כל פעולת הגוף כעבד וכשכיר, ואזי צריך האדם לרחם על נפשו, שעל-כל-פנים לא יגזל ולא יעשק חס ושלום לגמרי את נפשו, ולתן לו על-כל-פנים שכירותו ביומו, דהינו שעל-כל-פנים יתן להנפש בכל יום כמה מצות ומעשים טובים ותורה ותפלה וכו', כפי חובת היום. כי בודאי מהראוי שיעשה רק צרכי הנפש ויבטל הגוף לגמרי, כמו שכתב בזהר הקדוש: "ובאה מאן דלא אתהני מדילה כלום". כי צריך לסתם עיניו מחוץ דהאי עלמא לגמרי, ואז הוא בבחינת מלך ובן-חורין כנ"ל. אבל בשלא זכה לזה, והנפש בבחינת עבד ושכיר, אזי צריך לזהר על-כל-פנים שלא לעשקו ושלא לגזלו לגמרי, חס ושלום. וזה בחינת: "לא תעשק שכיר עני ואביון מאחיד וכו'"; ולא זו אף זו אתה צריך לזהר: "ביומו תתן שכרו

הבית, אז הוא בטוח מכל הזק, כי בבית הוא מקום משמר. וזה בחינת: "לא תבא אל ביתו לעבט עבטו", כי הבית השלישי, שהוא בבחינת יעקב קראו בית, לא יתמשכן עוד חס ושלום, כי אז ישלם הפרור בשלמות עד שיתבטל כל מיני עניות והלוואות ומשכונות מישראל, כמו שכתוב: והלוי גוים רבים ואתה לא תלוה והעבטת גוים רבים ואתה לא תעבט. (הלכות גבית מלוה — הלכה ד לפי אוצר היראה — ממון ופרנסה, אות צו)

כד, יא

בחוץ תעמד

אסור לבגס לבית הלווה לקח עבוטו, שנאמר: "בחוץ תעמד וכו'". על פי המאמר של "גזלה" (לקוטי מוהר"ן חלק א — סימן סט), עין שם היטב. והכלל, שכל הנפשות שרשם בעשירות. ועל-כן עקר העשירות על-ידי בחינת האשה שהיא בחינת נפש ששרשה וחיותה על-ידי עשירות. ועל-כן הגזול את חברו כאלו נוטל את נפשו ועין שם.

וזה בחינת בחוץ תעמד. ולא יבגס לביתו לפנימה לקח משכונו שהוא שרש נפשו, רק שהוא בעצמו יוציא אליה העבוט החוצה כדי שיוכל להשאיר לעצמו שרש נפשו בפנים בתוך ביתו. וזהו בחינת האסור לבגס לבית דיקא, כי בית הוא מקום העשירות, כי שם מנחים כל החפצים והעשירות של האדם. וזה בחינת ביתו זו אשתו שמשם העשירות כנ"ל. וזה שאמרו רבותינו ו"ל (חלין דף צה): בית ואשה סימן להצלחה, כי בהם תלוי ההצלחה, דהינו העשירות כנ"ל. כי השפע יורדת לתוך החדרים של ביתו בבחינת (משלי כד) ובדעת חדרים ימלאו. וכמו שהבנתי מדברי רבנו גרו יאיר, במה שאמר על פסוק: "ויעקב נסע ספתה ויבן לו בית" (לקוטי מוהר"ן חלק א — סימן רסו). ועל-כן מי שבונה ביתו בלא דעת ופוגם בבנין ביתו, על-כן מתמסכן. הפך העשירות שבא לתוך הבית כשהוא נבנה בתקונו בדעת, כמו שכתוב שם. ועל-כן מוזהה שהיא בחינת תקון הבית, בחינת מחין של הבית, על-כן המוזהה היא בחינת עשירות, כמו שכתב רבנו במאמר "צוית צדק עדתיד" (לקוטי מוהר"ן חלק א — סימן כג). וכמו שכתוב בהלכות מוזהה. נמצא, ששרש העשירות הוא בבית ושם שרש הנפשות ששרשם בעשירות. ועל-כן אסור לבגס לביתו לקח עבוטו, כדי שלא לקח גם שרשי נפשו מבפנים שבתוך ביתו כנ"ל רק הוא בעצמו יוציא לו העבוט החוצה כדי שיוכל להשאיר לו שרשי נפשו בפנים בתוך ביתו ששם שרש העשירות שהוא שרש הנפשות כנ"ל, כי יש בזה בהנפש לצמצם עצמו ולהשאיר לו חיות. וכל זה

שֶׁבָּכַל פֶּעַם שְׁעוֹבֵר עָלָיו מִה שְׁעוֹבֵר מִכָּל הַבְּלִבּוּלִים וְהַרְעִינִים הַעוֹבְרִים עָלָיו וְדַחְקוֹת הַפְּרָנְסָה וְהַמְּנִיעוֹת מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם וְכוּ', יִדַע שֶׁכָּל זֶה נִמְשָׁךְ מִפְּנֵם אֲמוּנַת חֲכָמִים, וְיִזְכֹּר אֶת עֲצֻמוֹ עַל-יְדֵי-זֶה לְשׁוּב בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל פְּנֵם אֲמוּנַת חֲכָמִים, וְיֵאֱמִין מֵעַתָּה בְּאֵמַת בְּכָל סִפְרֵי הַצְּדִיקִים וְהַחֲכָמִים אֲמִתִּיִּם, עַד שְׁיִזְכֶּה עַל-יְדֵי-זֶה לִיְנַק מִשְׁכָּל הַכּוֹלָל, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִמְתָּק הַכָּל בְּנִ"ל. (הַלְכוֹת פְּקוּדוֹן וְאַרְבָּעָה שׁוּמְרִים – הַלְכָה ה', אוֹתִיּוֹת לֹא לֵב לְפִי אוֹצֵר הִירָאָה – יִרְאָה וְעֲבוּדָה, אוֹת קִמַּח)

כד, טו

בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ ...

וְאֵלָיו הוּא נִשְׂא אֶת נַפְשׁוֹ

כָּל הַמְּלָאכּוֹת וְהָאֲמוּנֹת הוּא בְּחִינַת תְּקוּן וּבְרוּר שְׁצָרִיכִים בְּנֵי אָדָם הַתַּחֲתוֹנִים דִּיקָא לְהַשְׁלִים וּלְתַקֵּן מַעֲשֵׂה הַבּוֹרָא וְכוּ' עַל-יְדֵי בְרוּר הַטּוֹב מִן הָרַע.

וְעַל-כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל גְּדוּלָה מְלָאכָה שֶׁהוֹחִיר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עָלָיו לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה כִּי הַמְּלָאכָה הוּא דָּבָר גְּדוּל וְתַקּוּן גְּדוּל מְאֹד כִּי מְבַרֵר הַטּוֹב וּמַשְׁלִים פְּעֻלַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ שְׁלֹא הָיָה לָהּ שְׁלֵמוֹת כִּי אִם עֲתָה עַל-יְדֵי.

וְעַל-כֵּן הוֹחִירָה תוֹרָה לְתַת שְׂכָר פְּעֻלָּתוֹ בְּיוֹמוֹ כִּי אֵלּוֹ הַנִּיצוּצוֹת וְהַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שְׁמִבְרַר הַפּוֹעֵל עַל-יְדֵי מְלָאכְתוֹ בְּנִ"ל הֵם נִתְקַבְּצִין בְּתוֹךְ הַמְּמוֹן שְׁמִשְׁתַּבֵּר עַל-יְדֵי פְּעֻלָּתוֹ כִּי כָּל טוֹב וְכָל נִיצוּצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת הֵם בְּתוֹךְ הַמְּמוֹן כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי נְרוֹ יֵאִיר וְזֶהוּ הַמְּמוֹן שֶׁהַפּוֹעֵל נוֹטֵל בְּעַד פְּעֻלָּתוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנִּיצוּצוֹת שְׁבֵרֵר וְהֵם מִתְקַבְּצִים בְּתוֹךְ הַמְּמוֹן וְעַל-כֵּן מִשְׁתַּבֵּר מְמוֹן עַל-יְדֵי פְּעֻלָּתוֹ בְּנִ"ל. וְהַמְּמוֹן הוּא שְׁלֵמוֹת נַפְשׁוֹ כִּי הַנְּפֶשׁ שְׂרָשָׁה בַּעֲשִׂירוֹת כְּמוֹ שְׂכַתְבֵי רַבְּנֵי נְרוֹ יֵאִיר (לְקוּשֵׁי מוֹתֵר"ן חֵלֶק א – סִימָן סט) הֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי מְלָאכְתוֹ שְׁעֵבֵד עַל-יְדֵי זֶה הוּא מְבַרֵר וּמְלַקֵּט וּמְקַבֵּץ נִיצוּצוֹת שֶׁהֵם חֲלָקֵי נַפְשׁוֹ שֶׁהֵיוּ מְפֹרָשִׁים שָׁם וְעַל-יְדֵי שְׂתַקֵּן וּקְבִץ אוֹתָם עַל-יְדֵי מְלָאכְתוֹ עַל-יְדֵי זֶה זוֹכֵה בְּהַמְּמוֹן שְׁמִשְׁתַּבֵּר שְׁשָׁם מְקַבֵּץ כָּל הַטּוֹב וְאֵיזִי מְקַבֵּל הַמְּמוֹן וּמַשְׁלִים נַפְשׁוֹ בְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְתַת שְׂכָרוֹ בְּיוֹמוֹ כִּי כָּל הַבְּרוּרִים וְהַתְּקוּנִים הוּא לְפִי הַיּוֹם וּלְפִי הַשְּׁעָה כְּמוֹכָא בְּתַחֲלַת הַמַּאמֵר וַיְהִי מִקֵּץ (לְקוּשֵׁי מוֹתֵר"ן חֵלֶק א – סִימָן נד) וְעַל-כֵּן זֶה שְׁעֵבֵד אֲצִלוֹ בְּזֶה הַיּוֹם וְזוֹכֵה בְּמְמוֹן עַל-יְדֵי שְׁבֵרֵר וּקְבִץ נִיצוּצוֹת חֲלָקֵי נַפְשׁוֹ בְּנִ"ל וְאֵלּוֹ הַנִּיצוּצוֹת שְׁבֵרֵר הֵם לְפִי אוֹתוֹ הַיּוֹם עַל-כֵּן צָרִיךְ לְתַת שְׂכָר פְּעֻלָּתוֹ בְּיוֹמוֹ כְּדִי לְהַשְׁלִים נַפְשׁוֹ בְּזֶה הַיּוֹם כִּי זֶה הַתְּקוּן וְהַבְּרוּר שִׁיךְ לְאוֹתוֹ הַיּוֹם דִּיקָא בְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַקְּפָדָא בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן וְתַכְרָה שְׁעֵבֵר הַיּוֹם הָרֵאשׁוֹן אוֹ לִילָה הָרֵאשׁוֹנָה שׁוּב אֵינּוּ

וְכוּ', שְׁלֹא תֵאמֵר שְׂתַסְלַק שְׂכִירוֹת הַנְּפֶשׁ לְאַחַר הַיּוֹם, כְּמוֹ שְׁמַצוּי בְּכִמָּה בְּנֵי-אָדָם שְׂאוּמְרִים: הַיּוֹם אִי אֶפְשָׁר לְהַתְּפַלֵּל! הַיּוֹם אִי אֶפְשָׁר לְלַמֵּד וְלַעֲסַק בְּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם! וּמִדְּחִין עֲצֻמָּן מִיּוֹם לַיּוֹם. וְעַל זֶה מְזַהֵר הַכְּתוּב: "בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ" בְּיוֹמוֹ דִּיקָא, "וְלֹא תָבוֹא עָלָיו הַשִּׁמְשׁ", כִּי הָעֵקֶר צָרִיכִין לְזַהֵר לְצִאת חוֹבַת הַיּוֹם, בְּבַחֲיַנַת "הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ", כִּי לִית יוֹם דְּלִית בֵּה טוֹב, כִּי בְּכָל יוֹם מֵאִיר אוֹר הַגְּנוּז, שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲסָדִים עֲלִיוֹנִים הַנִּמְשָׁכִין מִשְׁכָּל הָעֲלִיּוֹן הַכּוֹלָל, שְׁשָׁם נִמְתָּקִין כָּל הַדֵּינִים וְכָל הַצְּמֻצוּמִים. וְכָל זֶה זוֹכִין עַל-יְדֵי אֲמוּנַת חֲכָמִים בְּשְׁלֵמוֹת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְקַבֵּל וּלְיַנַּק מִשְׁכָּל הָעֲלִיּוֹן הַכּוֹלָל, שְׁמֵאִיר לְכָל הַשְּׁכֵלִיּוֹת הַפְּרִטִיִּים שֶׁל כָּל אֶחָד וְאַחֵר, לְכָל הַצְּנוּרוֹת וְהַצְּמֻצוּמִים שֶׁל כָּל אָדָם וְשֶׁל כָּל מְקוֹם וּמְקוֹם וְשֶׁל כָּל יוֹם וְיוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יוֹכֵל כָּל אֶחָד וְאַחֵר בְּכָל יוֹם וְיוֹם, בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא, לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ חֲסָדֵי הַשֵּׁם תָּמִיד, בְּאִפְּן שְׁיִחְיֶה עֲצֻמוֹ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְנִשְׁמִיּוֹת וְיִשְׁלִיךְ מֵעָלָיו מִרְרַת דְּאֵגַת הַפְּרָנְסָה; רַק יִבְטַח בְּשֵׁם הַשֵּׁם, שְׁבּוֹדָאֵי יֵשׁ חֲסֵד נִפְלָא שְׁמֵאִיר גַּם בְּיוֹם זֶה, וּבּוֹדָאֵי יִהְיֶה לוֹ פְּרָנְסַת יוֹמוֹ, וְלֹא יִחְשַׁב מִיּוֹם לְחֻבְרוֹ כְּלָל. וְכֵן בְּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִבְטַח וְיִחַפֵּה, כִּי בּוֹדָאֵי גַם הַיּוֹם יוֹכֵל לְחַטֵּף אֵיזָה טוֹב אֲמִתִּי, וְיִחַתֵּר וְיִכְסֵף בְּרִצּוֹן חֲזָק, עַד שְׁיִזְכֶּה גַם בְּיוֹם זֶה לְטוֹב אֲמִתִּי וְלֹא יֵאבֵד יוֹם מִיָּמָיו, חֵס וְשְׁלוֹם. כִּי עֵקֶר הַכְּבֻדוֹת וְהַדְּחָקוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד, הֵן בְּפְרָנְסָה, הֵן בְּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, הוּא רַק מַחֲמַת שֶׁהַיּוֹם קָשָׁה וְכִבֵּד עָלָיו, שְׁבָכַל יוֹם נִדְמָה לְהָאָדָם, בְּפִרְט לְהַעֲנִיִּים וְאֲבִיוֹנִים, שְׁבַעַת הַזֹּאת, בְּפִרְט בְּזֶה הַיּוֹם, אִי אֶפְשָׁר לְהַרוּיַח וְלַמְצֵא פְּרָנְסָתוֹ; וְכֵן בְּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם עַל-פִּי-רֵב נִדְמָה לוֹ לְכָל אֶחָד בְּכָל יוֹם, שֶׁהַיּוֹם קָשָׁה לְהַתְּפַלֵּל וְכוּ'. וְעַל-כֵּן נִקְרָא מִי שֶׁהִשְׁעָה דְחוּקָה לוֹ: 'קָשָׁה יוֹם', כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (אִיּוֹב ל): "אִם לֹא בְּכִיתִי לְקַשְׁה-יּוֹם". וְכָל זֶה מַחֲמַת פְּנֵם אֲמוּנַת חֲכָמִים, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה אֵינּוּ זוֹכֵה לְקַבֵּל מִשְׁכָּל הַכּוֹלָל בְּאִפְּן שְׁיִחְיֵי נִמְתָּקִין כָּל הַצְּמֻצוּמִים וְהַגְּבּוּלִים שֶׁל בְּחִינַת זֶה הַיּוֹם וְזֶה הַמְּקוֹם, וְעַל-כֵּן הַיּוֹם קָשָׁה עָלָיו. אֲבָל מִי שְׁשָׁב בַּתְּשׁוּבָה עַל פְּנֵם אֲמוּנַת חֲכָמִים וּמְבַטֵּל דַּעְתּוֹ נֶגֶד הַצְּדִיק-הָאֵמֶת, הַחֲכֵם הַכּוֹלָל, זוֹכֵה לְהַתְּחַזֵּק בְּבִטְחוֹן חֲזָק בְּכָל יוֹם וְיוֹם אֵיךְ שֶׁהוּא, בְּגוֹף וּנְפֶשׁ, בְּנִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, בְּבַחֲיַנַת "יוֹם אִירָא אֲנִי אֵלֶיךָ אֲבָטַח", שְׁדִיקָא בְּיוֹם שְׁאֵנִי מִתִּירָא, שְׁנִדְמָה שֶׁהַיּוֹם קָשָׁה הַפְּרָנְסָה מְאֹד מְאֹד, וְכֵן בְּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם וְכוּ', אִי דִיקָא "אֲנִי אֵלֶיךָ אֲבָטַח" שְׁבּוֹדָאֵי לֹא תַעֲזֹב אוֹתִי, כִּי בּוֹדָאֵי גַם לַיּוֹם זֶה יֵשׁ צְנוּר לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁפַע גַּם בְּמְקוֹם שְׁאֵנִי שָׁם מִשְׁכָּל הָעֲלִיּוֹן הַכּוֹלָל שְׁשָׁם נִמְתָּק הַכָּל בְּנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת: "בְּרוּךְ ה' יוֹם וְכוּ' יִשׁוּעַתָּנוּ סֵלָה", וְהֵבֵן הַיֵּטֵב, כִּי אֲסוּר לְחַשֵּׁב מִיּוֹם לְחֻבְרוֹ כְּלָל, וְעַל יוֹם זֶה עֲצֻמוֹ צָרִיכִין לְבַטַּח בֵּה וּבְנִ"ל. וְהָעֵקֶר,

עובר כי זה עקר האזהרה מאחר שברר וקבץ הטוב בזה היום על-כן צריך להשלים נפשו באותו היום על-ידי שִׁכּוּר הפעלה כנ"ל כי הברור הוא לפי היום כנ"ל וכשיתן לו שִׁכּוּר פעלתו ביום אחר לא ישלם נפשו כי השלמות לפי אותו היום שעבד בו כנ"ל. ועל-כן אחר שעבר יום הראשון שוב אינו עובר ועל-כן השעור הוא עונה אחת דהיינו או יום או לילה דהיינו אם בלה שכירותו ביום או בסוף הלילה שהוא התחלת היום יש לו זמן כל היום. וכן אם בלה שכירותו בלילה או בסוף היום שהוא תחלת הלילה יש לו זמן כל הלילה כי היום והלילה בהם העונות משתנות כמו שאומרים בתבונה משנה עתים ומחליף את הזמנים ועל-כן היום או הלילה נקראים בלשון הפוסקים עונה כי כל אחד זמן ועונה מיוחד, כי היום הוא בחינת שאז נמשך נפש ומחין חדשים ובלילה להפך שאז מעלין הנפשות. נמצא שכל אחד משנה זמנו מחברו ועל-כן צריך לתת שכרו בזמנו ביומו או בלילו כי הברור והתקון לפי הזמן והשעה וכשחלה היום וכא לילה הוא זמן אחר ואין בו השלמות של היום שעבר כי הכל לפי היום והשעה: וזה שפרש רש"י ואליו הוא נשא את נפשו מה ראה זה לתלות באילן וכי הינו שמסר נפשו בשביל השכירות. ולכאורה קשה, וכי כל הפועלים מוסרים נפשם כי רב מלאכות אין בהם מסירת נפש ואף-על-פי-כן עוברים על לא תלין. אך באמת אפלו בכל המלאכות שאין בהם מסירת נפש וסכנה בגשמיות עם כל זה הוא בבחינת סכנה ומסירת נפש ממש. כי זה הפועל העובד מלאכה הוא צריך לירד לעמק העשייה לברר משם הניצוצות כי אלו הניצוצות שמתבררין על-ידי עשיית מלאכה הם נסתרים ונעלמים מאד בעמקי העשייה ועל-כן צריך יגיעה גדולה ואמנות ופעולה בידיים לעשות מלאכת חרש כדי להעלות הניצוצות שיש שם. כי המלאכה היא בחינת בריאה חדשה ממש כי מתחלה אף שהיה הדבר נברא לא היה בתקונו ולא נתתקן ולא נגמר בריאתו עד עתה על-ידי אמנותו ועל-כן הוא עבודה קשה ויגיעה גדולה כי צריך לירד לעמק העשייה לגמר ולהשלים העשייה על-ידי מעשי ידיו ויגיע כפיו ממש ועל-כן הוא בבחינת מסירת נפש ממש כי הוא סכנה גדולה מאחר שיורד לעמק העשייה ששם סמרא דמותא וכשיורד לשם הוא בבחינת הסתלקות הנפש. אך זאת הירידה היא צריך עליה כדי לעלות ולברר משם הניצוצות ועל-כן תקף שזוכה להשלים פעלתו ולצאת משם צריך תקף ומיד להחזיר לו נפשו דהיינו המזון של שִׁכּוּר פעלתו שהוא שרש הנפש שהוא שלמות נפשו כנ"ל. וזה שפרש רש"י ואליו הוא נשא את נפשו מה ראה זה וכי כי הוא בבחינת סכנה ומסירת נפש ממש כנ"ל וזה

שקפידה התורה על פעלת שכיר לתת ביומו ועובר על כמה לאוין ועשה, ולא הקפידה כל-כך על שאר ממון שמגיע לאדם מחברו שלא יעבר יומו כי עקר קפדא על פעלת שכיר שהוא שלמות הנפש ביותר על-ידי מלאכה כנ"ל והגיע לו על-ידי מסירת נפש כנ"ל, ועל-כן היה צריך להיות נשכר לחברו שהוא בעבד שהוא ירידה גדולה והכל בשביל המזון שהוא עלית וברור הניצוצות ושלמות הנפש כנ"ל ועל-כן צריך לתת ביומו כנ"ל. כי אפלו ממון שמשתכר במשא ומתן אף שהוא גם-כן בחינת ברור עם כל זה לא נשכר לעבד ולא ירד לעשייה כל-כך רק שהוא ברור דבר שנעשה כבר שמבררו מזה לזה ויוצא ומברר מרשות לרשות. אבל הפועל שנשכר בעבד ועושה מלאכה שעושה בידי דבר חדש ממש ומוציא כלי למעשהו ועל-כן הוא בבחינת מסירת נפש ממש ועל-כן צריך לתת שכרו ביומו להשיב לו נפשו ביומו וזמנו:

וזה שמוכא בכתבי האר"י ו"ל ביומו תתן שכרו ראשי תבות שבת. כי הוא בחינת שבת ממש שהוא שביטה מן הברורים פמוכא וכי כי כל זמן שהיה משכר ומשעבד לחברו היה מברר ברורים וכי וכשנשלם פעלתו ויוצא לחרות אזי הוא בבחינת שבת כי גמר הברור והוציא הטוב שהוא בחינת שבת שהוא כלו טוב ואזי השביטה. ועל-כן צריך לתת לו שכרו ביומו תקף כדי שיהיה נגמר הברור ויהיה בחינת שבת בחינת שביטה כנ"ל כי כל זמן שאין חזור הטוב דהיינו שִׁכּוּר הפעלה למקומו אין שלמות עדין. (הלכות שכירות פועלים - הלכה א, אותיות א ג ד ה)

כד, טו

ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש כי עני הוא ואליו הוא נשא את נפשו

עבדות הוא בחינת זהמת הנחש, שמשם באים כל העונות, רחמנא לצלן; וחרות הוא בחינת דעת דקדשה, שהוא בחינת הארת הרצון, שהוא ההפך מעונות, כי נמשך מבחינת המקיפים שהם שפע הפתר, בחינת יוס-כפור, סליחת עונות. ועל-כן כל התורה תלויה ביציאת מצרים, שהוציאנו מעבדות לחרות, כי כל התורה תלויה בזה להכניע בחינת עבדות, שמשם כל העונות, ולזכות לחרות, הינו לבחינת הארת הרצון, שהוא בחינת סליחת עונות (כמוכא בלקוטי תנ"א - סימן ז, עין שם). ועל-כן החמירה התורה מאד להקל על העבדות מאחינו בני-ישראל, אפלו בשכיר-יום שאינו עבד ממש, רק

ולא תחבל בגדר אלמנה

כל הנפשות שרשם בעשירות. ועל-כן עקר העשירות על-ידי בחינת האשה שהיא בחינת נפש ששרשה וחיותה על-ידי עשירות.

ועל-כן אלמנה אין ממשיכין אותה כלל, אפלו היא עשירה, כי האשה עקר חיותה היא עשירות כנ"ל. וכל שלמותה וחיותה מקבלת רק על-ידי בעלה שהוא משתדל תמיד להשלים נפשה על-ידי עשירות שהוא מרויח (כמובא כל זה בלקוטי מוהר"ן חלק א - סימן סט, עין שם). וכשמת בעלה אין לה מי שישלים נפשה. ועל-כן התורה מזהרת כמה פעמים לרחם ביותר על האלמנה, כי היא נפש אמללה ועניה מאד, כי נפל ממנה שלמות חיותה. ועל-כן אסור למשכן אותה כלל, מאחר שחיותה מעט מאד וכל עצם חיותה הוא בהנכסים שנשאר לה מבעלה. וכשממשכנין אותה כאלו נוטלין נפשה ממש, כי אין לה שום חיות אחר וחיותה מעט מאד כנ"ל. (הלכות גבית מלוה - הלכה א)

לא תחסם שור בדישו

כי אפלו על הבהמה חסה התורה כי יש גלגולי נשמות בבהמות וחיות כידוע וכמו שאמר הבעל שם טוב ז"ל אוכלים בני אדם ושותים בני אדם ורוכבים על בני אדם וכו' כי בכל מקום יש ניצוצי נשמות בני אדם, וגדל הרחמנות שיש על הנפש המגלגל בבהמה או חיה ועוף אין לשער וזהו ממש בחינת משאוי של עון שאי אפשר לאיש ישראלי לשא עליו כלל על כזה כי מחמת עונות של זה האדם רחמנא לצלן נפל והתגלגל בבהמה וכו'. כי הבהמה וכו' היא בבחינת עונות הבאים מרוח שטות מהעדר הדעת מבחינת בהמיות כי כל העונות הם מעשה בהמה העדר הדעת ועל-כן עקר העבדות בבהמה וכו' כי הבהמה היא בבחינת עבדות בבחינת העדר הדעת שמשם באין כל העונות וכשאישי ישראלי נופל בעונות חס ושלוש שהם בבחינת מעשה בהמה זהו משאוי כבד מאד והוא רחמנות גדול מאד עליו מכל שבן כשחס ושלוש עונותיו גוברים שמתגלגל בבהמה ממש זהו רחמנות גדול ביותר. וזהו בחינת לא תחסם שור בדישו להניח לו לאכול בשעת מלאכה שהוא בחינת עבדות כדי להאיר על הנפש המגלגל בבהמה בבחינת הארת הרצון כי מאחר שהרצון מאיר בשעת אכילה (כמובא בלקוטי מוהר"ן חלק ב - סימן ז, עין שם) על-כן

מאחר שבא לידי זה שהכרח להשכיר עצמו לעבודת ומלאכת חברו, זה נס"כ קצת מבחינת עבדות, ועל-כן הזהירה התורה לשלם לו שכר פעלתו תכף על-כל-פנים בזמנו, בכדי שעל-ידי זה יוכל השכיר להעביר מעליו ולרחוץ עצמו מפנם על העבדות; ולא עוד, אלא שהירידה הזאת תוכל להיות אצלו תכלית העליה, כי זה נשכר לעבודת חברו כדי להחיות את נפשו, כדי שיהיה לו מה לאכול, ועקר הארת הרצון זוכין לקבל על-ידי הפרנסה והאכילה דיקא, כמבאר בפנים, נמצא שעל-ידי השכירות והפרנסה שמקבל בעד פעלתו, על-ידי זה זוכה לבחינת הארת הרצון וסליחת עונות, נמצא שהעבדות שלו שהשכיר עצמו לעבודת חברו, שבודאי הוא בחינת ירידה גדולה, אבל זאת הירידה היא תכלית העליה, כי על-ידי זה קבל פרנסתו, ועל-ידי זה זכה להארת הרצון שהוא בחינת חרות, הפך העבדות. ועל-כן צריכין לזהר לשלם לו השכירות תכף בזמנו, בכדי למהר לסלק מעליו פנם על העבדות, שאי אפשר להם לישראל לשא עליהם על הזה אפלו יום אחד כנ"ל. ועל-ידי השכירות שמקבל תכף, על-ידי זה זוכה להארת הרצון, ומעביר מעל עצמו תכף פנם העבדות.

וזה שכתוב בזומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש כי עני הוא ואליו הוא נשא את נפשו, נפש זה בחינת רצון כמו שכתוב אם יש את נפשכם כמבאר במקום אחר הינו שהתורה נתנה טעם שצריך לרחם לתת שכרו בזומו תכף כי עני הוא ומחמת דחקו ועניותו הכרח להשליך את עצמו לבחינת עבדות כדי לקבל פרנסה על-ידי זה כדי לזכות לבחינת הארת הרצון וזהו ואליו הוא נשא את נפשו לשון רצון כנ"ל כי הוא רוצה לשאת ולהעלות את רצונו לזכות לרצון העליון בבחינת הארת הרצון שמאיר על-ידי הפרנסה דיקא. ועל-כן אתה צריך לפרעו בזומו כדי לזכותו תכף לבחינה זו בחינת הארת הרצון כדי שעל-ידי זה יעביר מעליו על העבדות מיד וכו' כנ"ל. ובאמת מי שיגע בשביל פרנסה בכונה זו כדי לזכות להארת הרצון על-ידי הפרנסה שהוא בחינת הארת המקיפים וכו' הוא בודאי דבר גדול מאד וזה בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל גדול הנהנה מיגיע כפו יותר מירא שמים שנאמר יגיע כפיה כי תאכל אשריה וטוב לך וכו' לעולם הבא כי על-ידי האכילה והפרנסה זוכה להארת הרצון הארת המקיפים שהם עקר שעשוע עולם הבא. ועל-כן שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף כי העליה הוא אחר הירידה כי אחר הירידה דהינו העבדות אחר-כך מקבל השכירות ועל-ידי זה מעביר מעליו על העבדות כנ"ל ועל-כן משתלמת לבסוף דיקא אחר העבדות כדי להעביר על-ידי זה העבדות. (הלכות שכירות פועלים - הלכה ב, אות ב לפי אוצר היראה - ממוז ופרנסה, אות רי)

לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר
 כי האשה יוצאת מבעלה על-ידי מיתתו, מחמת שאז נשמתו נסתלקה מזה העולם ואין נשאר קשר ביניהם. אבל זה שמת בלא בנים, עדין נשארה נשמתו בזה העולם קשורה ברגלי אחיו, כי אינה יכולה לעלות לאור הפנים, ונשארה קשורה ברגלי אחיו, בבחינת (רות ג): ותגל מרגלתי, ומחמת זה אשתו קשורה בו עדין על-ידי ההוא רוחא דשדי בניה שאינו יוצא ממנה, מחמת שאינו יכול להפריד מזה העולם, מחמת שלא הניח זרע בזה העולם להפיר אותו יתברך אשר בשביל זה בא לעולם. ועל-כן אשתו זקוקה ליבם, כי אה לצרה יולד, כי אחיו יש לו פח להקימו, לחזר ולהמשיך נשמתו על-ידי הבן שיוליד, כמו שכתוב (דברים שם): יקום על שם אחיו המת פי'דוע. (הלכות גטין – הלכה ד, אות ה)

ואם לא יחפץ האיש ... וחלצה נעלו

כי המנעלים הם שמירה להרגלין, והרגלין הם בחינת אמונה, בחינת אמונת חכמים תורה שבעל פה, בחינת מלכות, שהיא בחינת רגלין, בחינת (תהלים פח): צדק לפניו יחלד וכו', כמובא. וזה בחינת מה שמוכא בתקונים: נעל – דא אתתא, כי הוא בבחינת אמונת חכמים, שהוא בחינת אשה יראת ה', בחינת רגלין.

וזה בחינת חליצת המנעלים של יבמה, כי בשאינו חפץ ליבם ולהקים לאחיו שם בישראל, נמצא שנתעורר ונתאחז בו אחיות עשו שהוא שונא לאחיו יעקב, וכל זה מחמת פגם אמונת חכמים, שזה עקר הפגם של המת בלא בנים, ומשם מתעורר השונא הנ"ל, והוא נאחז באחיו ואינו מניחו להשתדל בהצלת אחיו. ואפלו אם היבם רוצה ליבם, רק שנמנע ליבם מחמת שאינו יכול לבון לשם מצוה, כמו עכשו שנוהגין בחליצה מחמת שראו שאין מכונין לשם מצוה, אף-על-פי-כן גם זה בעצמו שאינו יכול לבון לשם מצוה, זהו בעצמו בחינת פגם אמונת חכמים, שמשם מתעורר ונתאחז בחינת עשו שהוא השונא הגדול שאינו מרחם אפלו על אחיו הנ"ל. כי זה שאינו יכול לבון לשם מצוה, זה מחמת פגם הברית, כי אם היה קדוש בקדשת הברית כראוי לאיש הישראלי, בודאי היה מכון תמיד לשם מצוה, בפרט במצות יבום שהיא מצוה גבה מאד מאד. וזה שאינו יכול לבון לשם מצוה, זהו פגם הברית שהוא בא מאשה זונה, שהיא הפך אשה יראת ה' שהיא בחינת אמונת חכמים תורה שבעל

יוכל להשתלשל איזה בחינה של הארת הרצון אפלו על הנפש המגלגל בבהמה בשעת אכילתה. וזה בחינת לא תחכם שור בדישו וסמך לה כי ישבו אחים יחדו כי עקר סוד גלגולי הנפשות מרמו במצות יבום כמובא וזה שהסמיכה תורה מצות יבום לפסוק לא תחכם לגלות שמצוה זו של לא תחכם היא בשביל הנפשות המגלגלים להאיר עליהם הארת הרצון שהוא בחינת יום הכפורים סליחת עונות כדי לנקותם מבחינת עונות (כמובא במאמר הנ"ל). וזה שאמרו רבותינו ז"ל שילפינו שור דלא תחכם משור דשבת כי שבת הוא הארת הרצון פי'דוע ועל-כן מצוה גדולה לאכל בשבת ולהרבות באכילת שבת כדי לזכות להארת הרצון בשעת אכילת שבת. ואז בשבת שמאיר הרצון אז מתבטל העבדות לגמרי. ועל-כן אסור בשום מלאכה כי אז נכנע לגמרי בחינת עבדות בחינת רוח שטות ונתגלה בחינת דעת. (הלכות שכירות פועלים – הלכה ב, אות ד)

לא תחכם שור בדישו

עקר הברור בכל ימי החל הוא על-ידי קדשת שבת, שצריכין להמשיך קדשת שבת לששת ימי החל. ואז זוכין לברר השפע מבהמה לאדם, שבשביל זה עקר היגיעות של כל המשא-ומתן ומלאכות שבימי החל. וזה בחינת: "זכור את יום השבת לקדשו, ששת ימים תעבד" וכו', כי על-ידי זה יוכל לעסק בראוי ולברר מבחינת שפע בהמה לשפע של אדם. וזה בחינת מצות שביתת בהמתו בשבת, כי אז נחזר השפע של בהמה לבהמה והשפע של אדם לאדם.

וזה בחינת לא תחכם שור בדישו וילפינו שור משבת וכו'. כי בשעה שעוסק השור במלאכת דישה וכיוצא אפי' הוא מברר החטה מהפסלת, דהינו שמברר השפע של אדם משפע של בהמה, ועל-כן בודאי הדין נותן שלא לחסמו או שלא למנעו או מהשפעתו ואכילתו מאחר שכל עסקנו עמו במלאכה הוא בשביל ברור זה, דהינו לברר השפע הנ"ל להחזיר להבהמה השפעתה הנ"ל. ועל-כן צריכין להניחו לאכל ברצונו מאחר שעתה אנו עוסקין להחזיר לו השפעתו ומזונו וחיותו, ועל-כן ילפינו שור שור משבת שכתוב בו: "למען ינוח שורך וכו'". כי אסור חסימת שור בדישו ומצות שביתת בהמה הם בחינה אחת. (הלכות מקח וממכר – הלכה ד, אות יז לפי אוצר היראה – מועדי ה' שבת, אות קנב)

פה. נמצא שפגם הברית, דהיינו מה שאינו יכול לבזק לשם מצוה, זהו בעצמו בחינת פגם אמונת חכמים. וכן מבאר בכמה מקומות בדברי רבנו ז"ל שאמונה ותקון הברית הם בחינה אחת, עין שם (לקוטי מוהר"ן חלק א – סימן לא. ועין סימן כג וסימן לו).

ועל-כן מאחר שזה האח אינו מציל את אחיו, או מחמת שאינו רוצה, או מחמת שאינו יכול לבזק לשם מצוה, שכל זה הוא בחינת פגם אמונת חכמים שמשם נתעורר ונתאחז חס ושלום השו"א הגדול בחינת עשו וכו' כנ"ל, ועל-כן בודאי צריך לחלץ מנעלו, כי שם עקר אחיות עשו כשפוגמין באמונת חכמים וכו'.

והחליצה היא על-ידי אשת המת דיקא, שהיא צריכה לחלץ מעל רגלו. כי איתא בזהר הקדוש שנפש המת קשורה ברגלי היבם וכו', עין שם. והענין הוא, כי עקר פגם נפש המת הוא פגם אמונת חכמים, שהוא בחינת רגלין כנ"ל, ועקר תקונו על-ידי אחיו דיקא, ועל-כן זה המת הוא מכרח להתקשר באחיו, ועקר מקומו ברגלין, שהם בחינת אמונת חכמים ששם פגם וכו'. ועכשו שאחיו אינו רוצה לתקנו, וזה מחמת שיש בו אחיות עשו על-ידי פגם אמונת חכמים כנ"ל, נמצא, שעכשו נפש המת קשורה שם ברגלי אחיו כצפדים האחיות בפה, כי אינו יכול לעלות מחמת שלא הניח בנים ופגם באמונת חכמים שהוא כלל התורה וכו', וגם שם אצל אחיו אינו נתתקן, אדרבא, יכול להתפגם שם יותר חס ושלום, כי הוא קשור ברגליו של אחיו, ושם יש אחיות עשו, מאחר שאינו רוצה ליבם, שזה בחינת פגם אמונת חכמים, שעל-ידי זה נאחז עשו שהוא זהמת הנפש ברגלין דיקא, בבחינת: ואתה תשופנו עקב, ועל-כן התקון על-ידי אשתו שחולצת מנעלו מעל רגלו, שעל-ידי זה מכניע בחינת עשו, בבחינת (בראשית כה): וידו אחזת בעקב עשו, כי האשה היא בחינת ידים של בעלה, כמובא בספר הקנה וכו'.

ועל-כן היא חולצת המנעל מרגל היבם, ועל-ידי זה נכנע בחינת אחיות עשו שנאחזו שם ברגלין, כי עקר יניקתו על-ידי בחינת המנעלים שאינם מתקנים בראוי, ואז כשחולצם זהו בחינת הכניעתו. ועקר הכניעתו על-ידי אשתו שהיא בחינת ידים כנ"ל, והעקר על-ידי בחינת רוח דשדי בגוה, שזהו עקר בנינה וחיותה, ומחמת זה מה שהיא חולצת מנעלו של היבם, נחשב כאלו הוא עושה בידיו, כי היא בחינת ידים כנ"ל, כי על-ידי ההוא רוחא הנ"ל וכו', על-ידי זה יש לו כח לחלץ מנעלו מעל רגלו, להכניע אחיות עשו שעקר אחיותו על-ידי פגם אמונת חכמים כנ"ל. וזה בחינת: וידו אחזת בעקב עשו, שמכניע אחיות עשו מרגלי היבם על-ידי

שחולץ מנעלו וכו', ואזי יוצאה נפש המת לחרות, מאחר שנכנע אחיות עשו שמשם עקר ענשו של המת, ואזי נתתקן על-ידי בחינת ההוא רוחא דשדי בגוה, שיוצא על-ידי הרק של החליצה, כמובא בכתבים, כי הרק נמשך בשרשו ממקום גבה מאד (מבחינת זיווג הנשיקין, כמובא בכתבים), ועל-כן על ידו דיקא יוצא ההוא רוחא הנ"ל שנמשך גם-כן משם.

ועל-ידי החליצה שחולצין מנעל היבם ויורקת בפניו, על-ידי זה הוא נכלם ומתבייש, והבושה היא תשובה, ואזי עולה למקום התשובה, ושם נתתקן פגם אמונת חכמים וכו', ועל-ידי כל זה נתתקן נפש המת שהיתה נאחזת בו, ומקבלת משם חיות, בחינת: ושובו וחיו: ברוך ה' לעולם, אמן ואמן.

וזה בחינת מה שקוראת: ככה יעשה 'לאיש' אשר לא יבנה את בית אחיו, הינו שפך עושין לאיש הידוע שהוא אינו רוצה תמיד לבנות בית אחיו, רק אדרבא, רודף אותו, והוא בחינת עשו שרודף תמיד אחיו ועקב ונקרא איש, כמו שכתוב: ויהי עשו איש שדה וכו'. ועל-ידי חליצת המנעל של היבם נכנע אחיות עשו כנ"ל, וזה שקוראת: ככה יעשה לאיש — הידוע וכו'. (הלכות יבום – הלכה ג, אותיות ח יא)

כה, ט

והחליצה נעלו מעל רגלו וירקה בפניו

כשאינו רוצה ליבם, אזי וחליצה נעלו וכו' וירקה בפניו. כי איתא במאמר המתחיל "וביום הבכורים" (לקוטי מוהר"ן חלק א – סימן נו) שיש בחינת דעת שהוא בחינת שלום, כי השלום תלוי בדעת, ויש דעת עליון מאד שהוא בחינת מחלקת לשם שמים, שבאמת אהבה ושלום ודעת ביניהם, ואלו ואלו דברי אלקים חיים, רק שאי אפשר להבין זאת, כי זהו דרכי ה'. וזה בחינת משה, שהוא ראשי תבות מ'חלקת ש'מאי ה'לל, וזה בחינת מצה, עין שם היטב. וזה בחינת יבום וחליצה, כי היבום הוא בחינת דעת של שלום שהוא הזיווג של הולדה, כי ההולדה היא בחינת שלום, כמו שכתוב (תהלים קכח): וראה בנים לבניך שלום על ישראל. כי שלום הוא התחברות שני הפכים, וזה בחינת זיווג, כי איש ואשה הם בחינת מחלקת, כי הם שני הפכים, ועקר התחברותם הוא רק בהבנים הנולדים מהם, כמו שפרש רש"י (בראשית ב, כד) והיו לבשר אחד — שמשניהם נולד בן ושם נעשין אחד. נמצא, שעקר השלום הנעשה ביניהם הוא רק בהבנים הנולדים ששם נעשין אחד כנ"ל. נמצא, שהיבום שהוא בשביל הולדה, הוא בחינת שלום כנ"ל.

אבל כשאינו רוצה ביבום אזי וחליצה נעלו, הינו

יב): הלא גם בנו דבר — ולא פרשנו מדרך ארץ, כי אדרבא עקר הדעת על-ידי השלום כנ"ל. ועל-כן היה ענשה: ואביה ירק ירק בפניה, שרמו לה ה' יתברך מצות חליצה, בבחינת: וירקה בפניו, כמו שכתב רבנו גרו יאיר (לקוטי מוהר"ן חלק א - סימן כא) ששם מרמו סוד יבום וחליצה, הינו כי היא פגמה בכבוד משה על שפרש, נמצא שפגמה בבחינת מחלקת לשם שמים שהוא זונא דמשה, והפגם הוא בבחינת חליצה כנ"ל, על-כן נאמר בה: ואביה ירק ירק בפניה, כי שם פגמה בבחינת: של נעליך, בבחינת: וחליצה נעלו וירקה בפניו כנ"ל:

וזה בחינת (פראשית ב): על-כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד, כי לאו כל אדם זוכה לזה למה שזכה משה, ועל-כן אנו מצוים להעמיד תולדות ושללא להיות פרושים לגמרי, וזהו: על-כן יעזב את אביו ואת אמו, הינו זונא דאבא ואמא, שהוא בחינת זונא דמשה הנ"ל, ודבק וכו' והיו לבשר אחד, הינו בחינת זונא דעת של שלום, שזה בחינת והיו לבשר אחד כנ"ל. (הלכות יבום - הלכה ב)

כה, ט

וירקה בפניו

עקר חלקת העצה, שאינו יודע לתת עצות לנפשו, נמשך על-ידי שנדון במוותרות המאכל, שעולים אל המוח והלב ומבלבלים עצתו עד שנחלקה עצתו, והוא בבחינת עצת נשים וכו'. נמצא שעקר חלקת העצה הוא מסטרא דנקבא, בחינת עצת נשים; ועקר ברור העצה, שזה עקר בחינת זונא דקדשה בשביל הולדת הבנים, שהם בחינת תקון העצה, בבחינת "וכל בניך למודי ה'" למודי ה' הם בחינת נצח והוד, שהם בחינת עצות, פידוע, כי כל אחד מישראל הוא בחינת שכל פרטי וידיעה פרטית ועצות חדשות איך להכיר אותו יתברך, הוא מסטרא דדכורא.

וזה שמוכא בכתבים מענין הרק שמצוי בפה קדם הזונא, ומביא ראיה מדברי רז"ל שאמרו שהרק מצוי בפיה וכו', ומבאר שם שזה סוד זונא הנשיקין שקודם לזונא הגופני. ולפי הנ"ל מבאר ביותר, כי מבאר בספרי חכמת הרפואה, שהרק הוא כמו ברית שמנקה כל דבר מהזחמא והפסלת, פן הרק מועיל לכח המברר והדוחה, כי הרק מפריד חלקי המאכל בתוך הקבה זה מזה ומועיל אל העכול וכו', נמצא שהרק הוא בחינת כח המברר והדוחה את הפסלת והמוותרות שבמאכל, שזה מועיל לבחינת ברור העצה, שזה עקר בחינת הזונא וההולדה דקדשה כנ"ל. וזה בחינת הרק של חליצה, כמו שכתוב: "וירקה בפניו וכו'".

בחינת הזונא והדעת של בחינת מחלקת לשם שמים. כי מחלקת לשם שמים, שהוא בחינת משה, הוא בחינת יחודא עלאה, שהוא בחינת זונא הפנימי לחיות העולמות שלא בשביל הולדה, שהוא זונא דלא פסיק. ועל-כן הוא תמיד בבחינת מחלקת, כי הזונא הוא בחינת מחלקת דאיש ואשה כנ"ל, ואחר כך נעשה שלום על-ידי ההולדה כנ"ל. אבל זונא עלאה שאינו בשביל הולדה והוא זונא דלא פסיק, הוא תמיד בבחינת מחלקת. אבל באמת שם תכלית האהבה והאחדות, אף אי אפשר להשיג זאת, כי אסור לחקר שם, כי על זה נאמר: במפלא ממה אל תדרש פידוע. ושם הוא בחינת: אלו ואלו דברי אלקים חיים, כי שם מקור החיים, כמוכא. וזה בחינת זונא דמשה, כי משה היה פרוש לגמרי ולא היה לו זונא תתאה כלל, רק זונא היה בבחינת זונא עלאה, בבחינת מחלקת לשם שמים כנ"ל.

ועל-כן מאחר שאינו רוצה ליבם, על-כן יחליצה נעלו, בבחינת זונא דמשה, בחינת (שמות ג): של נעליך מעל רגליך הנאמר במשה. כי איתא בזהר הקדוש: נעל — דא אתתא, שמשה הכרח לפשט עצמו לגמרי מזונא התחתון, שזה בחינת של נעליך, והיה זונא רק בבחינת זונא עלאה, בחינת מחלקת לשם שמים, הפך זונא התחתון שהוא דיקא בבחינת שלום כנ"ל. כי התחתון הוא בבחינת נעל שהוא אתתא, שהוא בחינת פתנות עור, בחינת עין הדעת טוב ורע, והמחלקת הבא משם מעין הדעת טוב ורע משם נאחו הסטרא אחרא, ועל-כן עקר התקון רק על-ידי שלום, לבטל המחלקת של בחינת פתנות עור. אבל למעלה מעלה שם הוא בחינת מחלקת לשם שמים, ואדרבא, המחלקת הוא דעת עליון מאד, בחינת זונא עלאה, זונא דמשה כנ"ל. ועל-כן נאמר בו: של נעליך, שיפשיט עצמו מבחינת פתנות עור הנ"ל, כדי שיוכח למחלקת עליון, זונא עלאה הנ"ל. וזה בחינת: וחליצה נעלו, כי בהכרח שיהיה נעשה זונא ביניהם כדי לתקן נפש המת, ומאחר שאינו הפץ בבחינת דעת של שלום, על-כן צריכין להתחבר בבחינת דעת עליון של מחלקת לשם שמים, שהוא בבחינת של נעליך, בחינת וחליצה נעלו כנ"ל. וזהו: וירקה בפניו, כי הרק הוא בבחינת זונא הנשיקין, שהוא בחינת זונא עליון של חף וגרון, כמוכא, שזה נעשה על-ידי חליצת מנעל דיקא כנ"ל, ועל-ידי הרק נתקן נפש המת, בבחינת: וירקה בפניו — ששם נראה פניו, כי הרק הוא בחינת זונא עליון שעל ידו נתתקן:

ועל-כן מרים שפגמה בכבוד משה, ודבריה היו על שפרש, כי היא לא השיגה שזכה לזונא עליון בחינת זונא דמשה, בחינת מחלקת לשם שמים, ועל-כן יכל להיות פרוש לגמרי, ועל-כן דברה עליו (במדבר

וְחִלְצָה נַעֲלוּ מֵעַל רִגְלוֹ וַיִּרְקָה בְּפָנָיו

עקר ההולדה הוא על-ידי ההוא רוחא דשבק בעלה בגוה, כמובא בזהר הקדוש. הינו, כי עקר ההולדה הוא בשביל לגלות ולפרסם אמונתו יתברך בעולם מדור לדור בבחינת "ועד דר ודר אמונתו". ועקר ברור האמונה הוא על-ידי הבחינת רוח-נבואה של הצדיק-האמת, שעל-ידו מתברר המדמה וזוכין לאמונה ולבחינת הרוח העולם ולקול הגנון של השיר שיתער לעתיד, שעל-ידי-זה מכניעין עקב דסטרא-אחרא ומגדילין העקב דקדשה, שהוא בחינת "עקב ענה יראת ה'" (כמובא בלקוטי תנינא - סימן ת, עין שם). וזה בעצמו גם-כן בחינת ההולדה, כי הולדת נפש מישראל הוא בחינת הרוח העולם, כי האדם הוא עולם קטן, וכל אדם הוא בחינת ענין חדש ושכל חדש לגמרי, והכל בשביל לפרסם ולגלות ולברר האמונה הקדושה ביותר מדור לדור, כי כל מה שנוגדין ונמשכין נפשות ישראל ביותר, על-ידי-זה מתגדל בחינת הרוח-נבואה ביותר, שעל-ידי-זה מתבררת האמונה ביותר ונוגדין עוד נפשות רבות ביותר וכן הזור חלילה, ועל-ידי-זה תבוא הגאולה, כי אין בן-דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף. ועל-כן מי שמת בלא בנים, רחמנא לצלן, הוא פגום מכל הנזכר לעיל ולא עיל בפרגודא דמלכא, ונשאר נשמתו קשורה בעקב אחיו כמובא, וזה מחמת שלא זכה להגדיל העקב דקדשה על-ידי הולדת הבנים כנ"ל, ותקונו על-ידי אחיו בסוד היבום, והפל על-ידי ההוא רוחא דשדי בגוה, ששרשו נמשך מבחינת הרוח-נבואה של הצדיק, שמשם ההולדה כנ"ל. ואם אינו רוצה ליבם, אזי: "וְחִלְצָה נַעֲלוּ מֵעַל רִגְלוֹ", כי שם הפגם בבחינת עקב, שזה בחינת המנעלים שהם פתנות-עור, שהם בחינת תקון העקב שנפגם על-ידי הנחש, שנאמר בו: "וְאַתָּה תִּשׁוּפְנוּ עִקְבִּי". ואחר שהתחיל התקון, "וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים וְכוּ' פְתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבָּשֵׁם", שזה סוד המנעלים כמובא.

וזה גם-כן: "וַיִּרְקָה בְּפָנָיו וְכוּ", שהוא בחינת ביון הפך הכבוד, כי הרוח נבואה הנ"ל נמשך מכבוד כמו שמבאר שם, ועל-כן זה שפגם בזה פגם בכבוד, ועל-כן וירקה בפניו שהוא הפך הכבוד. יהי רצון שתצילנו ואת כל עמך ישראל שלא יבואו לידי חלוצה ויבום, ויקים מהרה: "הקטן יהיה לאלה ויחציר לגוי עצום אני ה' בעתה אחישנה". ברוך ה' לעולם אמן ואמן. (הלכות פריה ורביה והלכות אישות - הלכה ה, אות כה לפי אוצר היראה - בנים, אות לג; ועין זווים וכו', אותיות טו יז).

ועל-כן החלוצה שצריכה לחלק ולפרד מבעלה הראשון שלא יהא ביניהם עוד חבור כלל, על-כן צוטה התורה: וירקה בפניו, ואיתא שבהרק נראה פני המת, דהינו שעל-ידי הרק מוציאה ממנה החיות שקבלה ממנו, שהוא בחינת ההוא רוחא דשדי בגוה, שעל-ידי זה היתה קשורה עמו, וזה מוציאה על-ידי הרק דיקא, כי עקר ההוא רוחא דשדי בגוה, דהינו כח החיות שהמשיך אליה, הוא רק בחינת כח ברור העצה, שהוא עקר ההולדה. כי כל החיות שהמשיך בגוה הוא בשביל הולדת הבנים, שהם בחינת למודי ה', בחינת עצות לגלות אלקותו יתברך כנ"ל, וזה הברור נעשה על-ידי בחינת הרק שמברר המאכל מן המותרות כנ"ל, על-כן עכשו צריכה לירק בפניו, כי כח החיות שהוא ההוא רוחא שקבלה מבעלה, שהוא בחינת כח המברר את העצה, שהם בחינת הבנים כנ"ל, שצריכה עכשו להוציא ממנה בפני החולץ כדי לפרד מבעלה, זה יוצא ממנה על-ידי הרק, שהוא גם-כן בחינת כח המברר כנ"ל:

ראה והבן והבט נפלאות ה' נפלאות תמים דעים, כמה גבורות הבורא נוראות ונפלאות יש בכל דבר של האדם, וכמה סודות נעלמים יש בכל דבר, עד שגם בהרק יש חדושים נפלאים אפלו בגשמיות על-פי חכמי הנתוח והרפואות, מה שה' יתברך ברא כחות נפלאות באדם בכל דבר מה שאי אפשר לשער, והכל מקבל חיות מסתרי נסתרות ה', שהם סודות נוראות, סודות עליונות, רזין דאורייתא שיש בכל פרט ופרט שבאדם, שזהו בחינת מצוות התורה שתלויים בכל איברי האדם כמובא, עד שעל-ידי הרק דיקא נפטרת היבמה מבעלה, כי הרק הוא מועיל לכח המברר שעל-ידי זה עקר ברור העצה, שזה עקר בחינת הולדת הבנים, כדי לגלות עצות רבות, לגלות ולהודיע אלקותו יתברך לכל באי עולם וכנ"ל, למען דעת כל עמי הארץ כי ה' הוא האלקים אין עוד:

והבן הדברים היטב, כי איני רוצה לכתב ודו"ק והב"ן בדברינו בכל מקום שצריכין לדקדק ולהבין מחמת שידעתי שבכל מקום צריכין לדקדק ולהבין היטב היטב, כי צריכין מקדם להיות בקי היטב בדברי רבנו ז"ל, ואז יוכל להבין דברינו אם ישם לבו עליהן היטב, על-כן לא רציתי לכתב בכל פעם ופעם ודוק והבן, רק לפעמים לא יכלתי להתאפק וכתבתי והבן וכיוצא, מחמת שידעתי שהם דברים עמקים מאד, ואי אפשר לבאר בכתב היטב כפי מה שהדברים מתנוצצים בדעתי ה' יתברך יאיר עינינו בתורתו באמת, אמן. (הלכות גטין - הלכה ג, אותיות כז כח לפי אוצר היראה - זווים, אותיות כט

**זְכוּר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עִמָּלֶךְ בְּדַרְדָּר
בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרַיִם**

עִמָּלֶךְ הוּא בַּחֲנִינָת רֵאשִׁית דְּסִטְרָא אַחְרָא, בַּחֲנִינָת (בְּמִדְבַר כ"ד): רֵאשִׁית גּוֹיִם עִמָּלֶךְ. וְעַל־כֵּן כָּל מַלְחַמְתּוֹ הוּא רַק כְּנֶגֶד הָרֹאשׁ בֵּית הָאָמֶת שֶׁכָּל הַדּוֹרוֹת נִמְשָׁכִין מִמֶּנּוּ, בַּבְּחִינָת (יִשְׁעִיָּה מ"א): קָרָא הַדּוֹרוֹת מְרֹאשׁ. כִּי עִמָּלֶךְ אֵינּוּ רוֹצֵה לְהִלָּחֵם לֹא אֶת הַקָּמָץ וְלֹא אֶת הַגָּדוֹל כִּי אִם עִם הָרֹאשׁ בֵּית בְּעִצְמוֹ. אֲבָל מַחְמַת שֶׁכְּנֶגֶד הָרֹאשׁ בְּעִצְמוֹ אֵין לוֹ שׁוּם כַּח לְהִלָּחֵם עִמּוֹ בְּעִצְמוֹ, כִּי זֶה הַצַּדִּיק הָאָמֶת הָרֹאשׁ בֵּית כְּבֵר זָכָה לְנִצָּחַ אוֹתוֹ וְלִשְׁבֵר אוֹתוֹ בְּתַכְלִית, כִּי לֹא אֶתְהַנֶּי מִדִּילָה בְּלוּם, כִּי כְּבֵר שֶׁבֵר כָּל הַתַּאֲזוֹת וְכָל הַמִּדּוֹת רְעוֹת בְּתַכְלִית תַּכְלִיתוֹ בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת שְׂאִין שְׁלֵמוֹת אַחְרָיו, וְהַכְּנִיעַ וּבִטָּל מִעִצְמוֹ זְהֵמַת הַנְּחִשׁ שֶׁהוּא זְהֵמַת עִמָּלֶךְ שֶׁהוּא הַסִּטְרָא אַחְרָא, וְהוּא הַכְּנִיעַם כָּלֵם מִעִצְמוֹ בְּתַכְלִית הַהִכְנָעָה וְהַבְּטוּל עַד שֶׁלֹּא נִשְׂאָר אֲצִלוֹ שׁוּם אַחֲזִיזַת הַרַע כְּלָל אֲפִלוּ כָּל שֶׁהוּא, וְעוֹד הוֹסִיף אַחַר כֵּךְ לְמַסַּר נַפְשׁוֹ בְּכָל יוֹם בְּשִׁבִיל ה' יִתְבָּרַךְ, וּקְבַל עַל עִצְמוֹ יְסוּרִים קָשִׁים וּמְרִים מִמּוֹת בְּשִׁבִיל קִדְשַׁת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ וּבְשִׁבִיל עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְכוּ', עַל־כֵּן בּוֹדָאִי אֵין לְעִמָּלֶךְ שֶׁהוּא רֹאשׁ הַסִּטְרָא אַחְרָא שׁוּם אַחֲזִיזָה לְהִלָּחֵם עִם הַצַּדִּיק בְּעִצְמוֹ, עַל־כֵּן כָּל מַלְחַמְתּוֹ הוּא מַה שֶׁמְעַרְבֵב אֶת הָעוֹלָם בְּכָל עֵת, וְעוֹשֶׂה מַחְלָקַת גָּדוֹל בְּכָל עֵת עַל הַצַּדִּיק הָאָמֶת הַזֶּה שֶׁהוּא הָרֹאשׁ בֵּית, כְּדֵי לְהַרְחִיק אֶת יִשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשׁוּבוּ לַה' יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הַזֶּה שֶׁהוּא הָרֹאשׁ בֵּית שְׂיֵשׁ לוֹ כַּח לְהַחְזִיר כָּל הָעוֹלָם לְמוֹטָב:

וְזֹאת הַקְּלִפָּה הַרְעָה שֶׁהוּא הַמֶּן־עִמָּלֶךְ, כָּל תַּחְבּוּלוֹתָיו וְכָל מַלְחַמְתּוֹ הוּא לְהַסְתִּיר וּלְהַעֲלִים שֵׁם הַצַּדִּיק הָאָמֶת הַזֶּה שֶׁהוּא הָרֹאשׁ בֵּית הָאָמֶת. כִּי קָלַפַּת עִמָּלֶךְ מְרַצֵּה שִׁיתְקַרְבוּ יִשְׂרָאֵל לְכָל הָרֵאשִׁים שְׁבַעֲוֹלָם, וּלְפַעֲמִים כִּשְׂרוּאָה שְׂאִי אֲפֹשֶׁר לוֹ לְהַפְּךָ הָאָמֶת לְגַמְרֵי לְהַעֲמִיד רִשָּׁע גַּמּוּר לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ רֹאשׁ וּמְפָרְסֵם, כִּי בּוֹדָאִי לֹא יִטְעוּ בּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבְּשָׂרִים, עַל־כֵּן הוּא מִשְׁתַּדֵּל בְּתַחְבּוּלוֹתָיו לְהַתְּלַבֵּשׁ עִצְמוֹ בְּאִיזָה כִּשֶׁר אוֹ צַדִּיק שְׂאִינוֹ גַּמּוּר, וְנוֹתֵן בְּלָבוֹ שִׁיחְלֹק עַל זֶה הַצַּדִּיק הַנִּזְכָּר שֶׁהוּא הָרֹאשׁ בֵּית הָאָמֶת, וְהַבַּעַל דְּבָר מַגְדִּיל שְׁמוֹ שֶׁל זֶה הַחוֹלֵק וְהַמְתַּנַּגֵּד עַל הָרֹאשׁ בֵּית הָאָמֶת, וְהוּא מַגְדִּיל שְׁמוֹ מְאֹד וּמְפָרְסֵם אוֹתוֹ מְאֹד, כִּי עִמָּלֶךְ מְרַצֵּה שֶׁכָּל הָעוֹלָם יִתְקַרְבוּ לְאֵלוֹ הָרֵאשִׁים, אֶף־עַל־פִּי שֶׁהֵם צַדִּיקִים קָצֵת, כְּדֵי לְהַרְחִיקֵם מִהַצַּדִּיק הַגָּדוֹל הָרֹאשׁ בֵּית הָאָמֶת, כִּי כָּל תַּחְבּוּלוֹתָיו לְרַחֵק יִשְׂרָאֵל מִהַצַּדִּיק הָרֹאשׁ בֵּית הָאָמֶת הַנִּזְכָּר שֶׁכָּל תְּקוּן נַפְשׁוֹת

יִשְׂרָאֵל וְכָל הָעוֹלָמוֹת עַל יָדוֹ:

וְזֶה שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים כ"ה): וַיִּזְנֵב בְּךָ כָּל הַנְּחִשָׁלִים אַחְרֶיךָ וְכוּ', וַיִּזְנֵב' דִּיקָא, וְכִמוֹ שְׂדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (תַּנְחוּמָא בִּי־תַצָּא) שֶׁהִיָּה חוֹתֵךְ זְנוּבוֹת וְזוֹרְקֵן כְּלַפֵּי מַעְלָה. כִּי הַהֲמוֹן עִם כְּנֶגֶד הַצַּדִּיק הֵם בְּבַחֲנִינָת זָנָב, כִּי הֵם טְפִלִּים אֱלִיּוֹ, כִּי הַצַּדִּיק הָאָמֶת הוּא הָרֹאשׁ (יִשְׁעִיָּה ט', י"ד), וְהַקְּטָנִים הַטְּפִלִּים אֱלִיּוֹ הֵם בְּבַחֲנִינָת זָנָב. אֲבָל בּוֹדָאִי טוֹב לְהִיּוֹת זָנָב וְטָפֵל לְצַדִּיק הַזֶּה שֶׁהוּא רֹאשׁ בֵּית הָאָמֶת, מִלְּהִיּוֹת רֹאשׁ בְּמַקּוֹם אַחֵר, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ בְּמִשְׁנֵה (אֲבוֹת פ"ד) הוּי זָנָב לְאֲרִיּוֹת וְאֵל תְּהִי רֹאשׁ לְשׁוֹעֲלִים. וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (בְּבָא קָמָא צ"ב): הַדְּבֻק וּמַחְפֵּר לְטַהוּר טַהוּר. וְכִדְאָמְרֵי אַנְשֵׁי עֶבֶד מְלֶךְ — מְלֶךְ. הַדְּבֻק לְשַׁחֲרוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְךָ, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י (דְּבָרִים א') לְעַנְיֵן נַהַר פָּרַת שֶׁסְמוּךְ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. וְעִמָּלֶךְ בְּתַחְבּוּלוֹתָיו חוֹתֵךְ הַזְנוּבוֹת וְזוֹרֵק כְּלַפֵּי מַעְלָה, שֶׁמַּהֲפֵךְ מִזָּנָב לְרֹאשׁ, שְׁלוֹקֵחַ קְטָנִים בְּמַעְלָה שֶׁהֵם בְּבַחֲנִינָת זָנָב נֶגֶד הָרֹאשׁ בֵּית, שֶׁהֵיוּ צָרִיכִין לְהִיּוֹת טְפִלִּים אֱלִיּוֹ, וְהוּא לוֹקַח אֵלוֹ הַזְנוּבוֹת הַקְּטָנִים בְּמַעְלָה, וְהוֹתֵכֶם וּמְרַחֵקֵם מִהַצַּדִּיק מִהָרֹאשׁ בֵּית הָאָמֶת, וְזוֹרְקֵן כְּלַפֵּי מַעְלָה, דְּהֵינּוּ שְׁעוֹשֶׂה מֵהֵם רֵאשִׁים וּמַגְבִּיָּה אוֹתָם לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וּמַגְדִּיל שְׁמֵם מְאֹד, וּמַכְנִים בְּלִבָּם שִׁיחְלֹקוּ עַל הַצַּדִּיק, הַכֵּל בְּשִׁבִיל לְהַסְתִּיר וּלְהַעֲלִים שֵׁם הַצַּדִּיק הַזֶּה שֶׁהוּא הָרֹאשׁ בֵּית הָאָמֶת וְכוּ'ל:

וְעַל־כֵּן מַלְחַמָּה לַה' בְּעִמָּלֶךְ מִדֵּר דֵּר, כִּי זֶה עֶקֶר תְּקַף מַלְחַמּוֹת עִמָּלֶךְ שֶׁבְּכָל דּוֹר, כִּי בְּכָל דּוֹר מוֹכַנֵּת הַנְּאֻלָּה לְבוֹא עַל־יְדֵי הָרֹאשׁ בֵּית הַזֶּה שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת מוֹשֶׁה מוֹשִׁיָּח, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאָמֶת הַגָּדוֹל בְּמַעְלָה שֶׁבְּכָל דּוֹר. אֵךְ עֶקֶר הָעֵכוּב הוּא עַל־יְדֵי הַמַּחְלָקַת הָעִצְזוֹם הַזֶּה שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת מַלְחַמַת עִמָּלֶךְ, שֶׁכָּל מַלְחַמְתּוֹ לְהַסְתִּיר וּלְהַעֲלִים שֵׁם הַצַּדִּיק הַזֶּה. (הַלְכוֹת שַׁבָּת - הַלְכָה ה', אוֹתִיּוֹת ט' י')

כה, יז

זְכוּר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עִמָּלֶךְ

כִּי עֶקֶר פָּנִים הַבְּרִית שֶׁמִּשָּׂם כָּל הָאֲבֹדוֹת, הֵינּוּ נִיצוּצוֹת הַקִּדְשָׁה הַנִּדְחִין וְנִאֲבָדִים חֵם וְשְׁלוֹם עַל־יְדֵי כָּל הַתַּאֲזוֹת רְעוֹת, וְהַעֶקֶר עַל־יְדֵי פָּנִים הַבְּרִית, הֵם עַל־יְדֵי זְהֵמַת עִמָּלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שָׁם, יח): אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדַרְדָּר וְכוּ'. וְעַל־כֵּן הוּא רוֹדֵף תְּמִיד אַחֵר מִחֲנֵה דָן שֶׁהוּא הַמְאֻסָּף לְכָל הַמַּחְנוֹת דְּקִדְשָׁה שֶׁמַּחֲפֵשׁ וּמוֹצֵא כָּל הָאֲבֹדוֹת, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם (בְּמִדְבַר י', כ"ה) שֶׁכָּל מַה שֶׁנֶּאֱבָד מִיִּשְׂרָאֵל הֵם הֵיוּ מוֹצֵאִים. וְעִמָּלֶךְ מַתְנַגֵּה בְּהֵם בְּיוֹתֵר, כִּי הוּא אוֹרֵב עַל הָאֲבֹדוֹת תְּמִיד לְתַפְסֵם חֵם וְשְׁלוֹם. וְעַל־כֵּן עֶקֶר הַתְּנִירוֹתוֹ עַל אוֹתָן שֶׁהִיָּה הָעֵנָן פּוֹלְטָם, בַּחֲנִינָת (דְּבָרִים שָׁם) וַיִּזְנֵב בְּךָ כָּל

הנחשלים אתריך וכו', שהם בחינת הנדחים והאובדים.

ועל-כן צוה ה' יתברך לזכר היטב בכל יום מעשה עמלק, כי האבדה צריכה זכרון היטב שלא לשכח הדבר, כי כל האבדות באין משכחה והסח הדעת שעל-ידי זה באין לידי אבדה חס ושלום, בגשמיות או ברוחניות. ועל-כן השכחה נקראת בשם אבדה, כמו שאמרו (אבות פרק ה): קשה לשמע וקשה לאבד שפרושו שכחה. וכמו שמבאר כל זה בדבריו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א – סימן קפח). ועל-כן צריכין לזכר היטב מעשה עמלק, כמו שכתוב (דברים שם, יט): לא תשכח, כי צריכין לזכר היטב כל מה שאבד על-ידי תאוותיו ולהשתדל מאד לחפש אחר אבדותיו, ועל כל פנים לזהר שלא יאבד עוד. והעקר הוא הזכרון, כי כל זמן שזוכר שיש אבדות ומבקש וחותר לחפוש ואינו שוכח את עצמו חס ושלום, באבדה לאחר יאוש חס ושלום, אז יש לו תקוה עדין. כי ה' יתברך חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח, ובנדאי סוף כל סוף יהיו נמצאין כל האבדות ויתתקן הכל, וכל אחד כפי מה שיהיה לו חלק יותר בהבקשה והחפוש, אשרי לו. ולפום צערא אנרא (אבות שם), שכל אחד כפי מה שהתיגע והצטער את עצמו יותר על האבדות, והשתדל לבקשם ולחפושם בתפלה ותחנונים ובגעגועים והשתוקקות והתקרבות לצדיקים וכשרים אמתיים, וסבל בזיונות ושפיכות דמים הרבה על-ידי זה. וכמו בן יזכה ביותר שיחזירו לו אבדותיו בשלום. (הלכות ברכת הפרות – הלכה ה, אות ג)

כה, יז

זכור את אשר עשה לך עמלק

אף-על-פי שבודאי צריכין לקיים מאמר רבותינו ז"ל: 'אל תהי בז לכל אדם, ולדון את הכל לכף זכות, אבל מי שהוא חולק על הצדיק האמת (שעוסק בזה להכניס בלב כל אחד לקיים אל תהי בז לכל אדם' בכמה וכמה בחינות, כמבאר בפנים), ומבזה ומחרף אותו וכל הגלויים אליו בחרפות ובזיונות גדולים, ורוצה לשפך דמם ממש חס ושלום, זה הוא מסטרא דהמן-עמלק, שנאמר בו: 'ויבו בעיניו וכו'', ואסור לזכותו ולרחם עליו, ואדרבא, בזה שמשתדלין להפיל אותו ולהכניעו, בזה מקימין מצות 'אל תהי בז וכו', כי על ידי זה מתגבר כח הצדיק שמקיים זאת בשלמות. (הלכות אפותיקי – הלכה ה, אות יב לפי אוצר היראה – מחלקת, אות מב. ועין צדיק, אות קפה, פורים אות סז)

כה, יז יח

זכור את אשר עשה לך עמלק ...

אשר קרך בדרך

קרך – מלשון מקרה חס ושלום בחינת פנים הברית שזה עקר היצר הרע. וזהו קרך לשון קרירות הינו שהוא מקרר לב האדם מלהתחזק בתפלה שצריכה להיות בחמימות דקדושה בחינת חס לבו בקרבי וכו' דברתי בלשוני וכו', כי הוא המסית למה שמסית והעקר בפנים הברית והוא המחליש הדעת מלהתחזק בתפלה על זה מאחר שרואין שזה כמה שצועקין ואינם נושעים חס ושלום. וזהו ויזנב בך כל הנחשלים אתריך שהוא מתגבר רק על החלושי כח שבישראל. וזהו ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים, ירא אלקים זה בחינת תפלה שהיא בחינת יראה כמו שכתוב יראת ה' היא תתהלל הינו שאתה עיף ויגע ואינך מתחזק בתפלה שהיא בחינת יראת אלקים. וזה בא ממנו בעצמו שהוא מחליש דעתך וכו'. והזהירה התורה לזכור זאת היטב כי צריכין לזכור זאת היטב היטב בלבנו כי התגברותו בחלישת הדעת הזאת הוא בלי שעור וצריכין לזכור את עצמו בכל פעם בגדל האזהרות של הצדיקים אמתיים שהזהירונו בכמה לשונות לבלי ליאש עצמנו מן הרחמים בשום אופן ... (הלכות נחלות – הלכה ד, אות יא)

כה, יח

אשר קרך בדרך

קלפת עמלק הוא עקר קלפת הערלה החופה על ברית קדש שמשם עקר ההעלמה שמתגרה תמיד להעלים אור הצדיק יסוד עולם על-ידי פנים הברית שהוא בחינת ערלה, שזהו בחינת אשר קרך בדרך, שהוא בחינת פנים הברית, כמובא. והוא מתגבר על חלושי כח להפרידם חס ושלום מהצדיק האמת בבחינת (דברים כה) ויזנב בך כל הנחשלים אתריך ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים. שהם החלושי כח שבישראל שרוצה להתגבר עליהם ביותר בתקף ההעלמה ולהפרידם לגמרי חס ושלום מהצדיק האמת שמשם כל חיותם ותקותם לנצח. (הלכות תפלין – הלכה ז, אות ט)

כה, יח

ויזנב בך כל הנחשלים אתריך,

ואתה עיף ויגע

על-ידי שמוציאין הטוב, על-ידי זה נכנע עמלק שהוא תקף הסטרא אחרא שמתגבר, חס ושלום, להפיל את החלושי כח שבישראל באלו אין להם תקוה עוד חס ושלום, בבחינת (דברים כח) ויזנב בך כל

ועל-ידי זה מתגבר יותר ויותר וכן חוזרת חלילה חס ושלום וזה בחינת ויזנב בך כל הנחשלים וכו' ולא ירא אלקים שעקר התגברותו על אותן שאינם יראים אלקים דהינו שאינם מעלים היראות הנפולות לה' יתברך וזה גם-כן ממנו בעצמו מחמת הכפירות שהכניס בלבם ועל-כן הכנעתו על-ידי משה שהוא הדעת בחינת והיה כאשר ירים משה ידו בזמן שישאל מסתכלין כלפי מעלה ומעלין היראות לשרשן וכו'. (הלכות בכור בהמה טהורה - הלכה ד, אות יח)

כה,יט

והיה בהניח ה' אלקיך לך מפל איביך
מסביב

עקר מפלת קלפת עמלק לגמרי יהיה רק בשבואו ישראל אל המנוחה ואל הנחלה, כמו שכתוב (דברים כה, ב): והיה בהניח ה' אלקיך לך וכו' תמחה את זכר עמלק וכו'. כי כל זמן שאין באים אל המנוחה הקדושה בשלמות הוא מתגבר בכל פעם. אבל מכניעין אותו בכל פעם בכח התורה והצדיקים ובפרט על-ידי צדיקים שוכני עפר שכבר באו אל המנוחה בשלמות, כמו שכתוב (ישעיה נז): יבוא שלום ינוחו על משכבותם הלך נכחו וכתוב (איוב ג): ושם ינוחו יגיעי כח שדרשו רבותינו ז"ל על הצדיקים, וכמו שכתוב (רות ג, א): ואתה לך לקן ותנוח וכו'. (הלכות נטילת ידים לסעודה ובציעת הפת - הלכה ה, אות מח)

שלום

שבת

הנחשלים וכו' ואתה עיר ויגע וכו' שרוצה לזנב את הנחשלים, דהינו חלושי כח להפילם למטה חס ושלום, שזהו בחינת ויזנב בך וכו'. אבל כשזוכין למצא בעצמו הנקדה טובה אפלו בעת נפילתו חס ושלום, על-ידי זה נכנע עמלק. (הלכות השכמת הבקר - הלכה א, אות יב)

כה,יח

ולא ירא אלקים

עקר התגברות עמלק בעת שישאל נופלים מהיראה חס ושלום, בחינת ואתה עיר ויגע ולא ירא אלקים, ואז רוצה להפחיד את ישראל ביראה רעה חס ושלום, ומלחמתו הוא למעלה ולמטה כמו שכתוב בזהר הקדוש. דהינו שבא במלחמה על ישראל בגשמיות וגם מכניס כפירות בלב כדי שלא יוכלו להעלות היראות הנפולות לשרשן. כי יראות הנפולות הם בחינת דינים שמהם משתלשל אחיזת הקלפות והסמרא אחרא ומי שזוכה להבחין האמת שכל היראות הנפולות הכל מה' יתברך ומעלה הכל לשרשו להתירא רק מה' יתברך שממנו הכל, אזי אדרבא מגיע לו טובה גדולה על-ידי אלו היראות הנפולות כי על-ידי זה חוזר לה' יתברך. אבל מחמת שאלו היראות הנפולות הם בחינת דינים שמהם אחיזת הסמרא אחרא לפעמים מתגברת הסמרא אחרא עד שמעקמת לב האדם ונופל רק לעצבות על-ידי היראות הנפולות ואינו חוזר לה' יתברך ולפעמים מתגבר עליו כל כך עד שבא לידי כפירות חס ושלום. וזה עקר מלחמת עמלק שמפחיד את האדם בחילותיו בתקף ממשלתו של מלכותו הרשעה אבל על-ידי זה היה יכול להגיע טובה כי על-ידי זה ישובו אל ה' בחינת בצר לי אקרא ה' אבל הוא מתגבר להכניס כפירות בלב לתלות הכל בסבב חס ושלום כדי שלא ישובו לה' חס ושלום

לאחינו כל בית ישראל

הוצאת חומשים עם פירוש
הלקוטי הלכות

במחיר הקרן

125 ₪ לסט (5 כרכים)

פרטים והזמנה : 054-8429006 (מאיר)